

-ESI

Dupluma p

M

A BUDAPESTI I. KERÜLETI
MAGY. KIR. ÁLLAMI NÉPISKOLAI
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET
ÉRTESÍTŐJE
AZ 1936-37. ISKOLAI ÉVRŐL

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 68. ÉVÉBEN

KÖZZÉTETTE:

PADÁNYI-FRANK ANTAL DR.
AZ INTÉZET IGAZGATÓJA

B U D A P E S T, 1937.

Kiadta az intézet igazgatósága: Budapest, I., Fery Oszkár-utca 40. szám.
Telefon: 1-534-85.

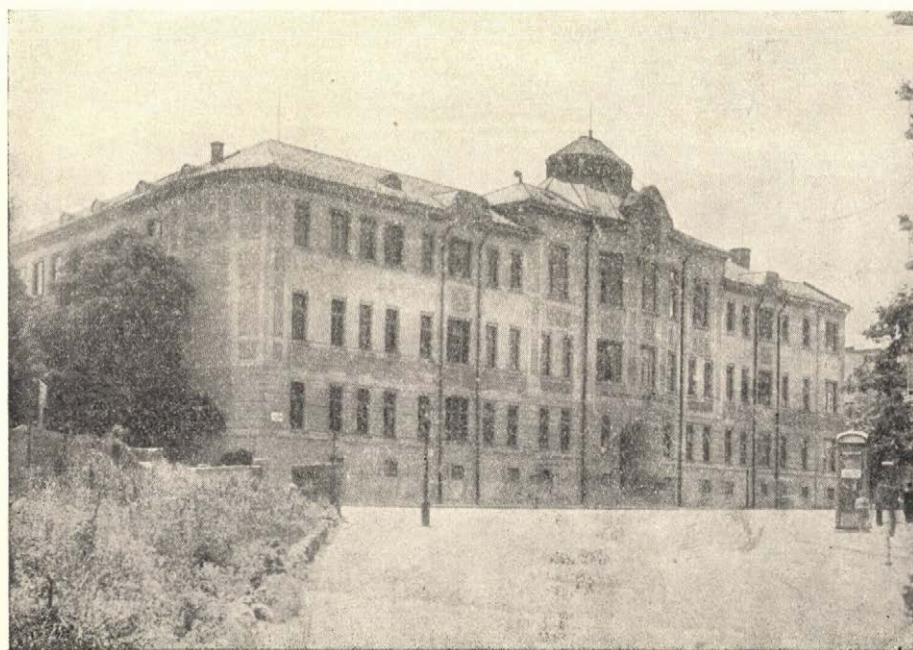
REV 85

A BUDAPESTI I. KERÜLETI
MAGY. KIR. ÁLLAMI NÉPISKOLAI
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET
ÉRTESÍTŐJE
AZ 1936-37. ISKOLAI ÉVRŐL

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 68. ÉVÉBEN

KÖZZÉTETTE:

PADÁNYI FRANK ANTAL DR.
AZ INTÉZET IGAZGATÓJA

BUDAPEST, 1937.

Kiadta az intézet igazgatósága: Budapest, I., Fery Oszkár-utca 40. szám.
Telefon: 1-534-85.

REV 98

REV 2010

Dr. Kósa Kálmán

Dr. Pintér Jenő

Az intézet multja.

Az intézet első hajléka a Vérmező keleti oldalán, az I. ker., Attila-utca 97—99. számú ház, melyben az iskola megnyílt és 1869—71-ig működött. A második otthona 1871—74-ig a Várban, az I. ker., Országház-u. 14. számú ház. A harmadik ház, melyet már a Polgári Iskolai Tanítóképző-intézettel együtt használtunk, 1874—83-ig az új pénzügyminisztérium Országház-utcai északi sarkán állott. Ebben azonban már nem fért el az internátus. Erre a célra 1878—84-ig az Alsó bástya 4. számú villa szolgált. Az intézet negyedik otthona a Polgári Iskolai Tanítóképzővel közösen használt, I., Győri-út 13. számú nagy épület Győri-út 11. és 15. számú szárnya volt. Ebben 1883-tól 1911-ig, kezdetben együtt, majd 1904-től a Polgári Iskolai Tanítóképzőtől különválva volt az intézet és internátus elhelyezve. Az épületet most a Testnevelési Főiskola foglalja el. Intézetünk ötödik hajléka az I. ker., Fery Oszkár-u. 40. számú saját háza. Az intézet régi épületeinek rajzai és fényképei az intézet folyosóján láthatók. 1920. július elején a Lenin-fiúk szállták meg az intézetet, akik július 22-re virradó éjjel az intézet pincéjében megölték Fery Oszkár csendőraltábornagyot, Borhy Sándor és Menkhina János csendőralezredeseket. A rémes tett helyén az intézet, a ház falán pedig a m. kir. csendőrség helyezett el márványtáblát, mely a vértanúk emlékét megörökíti. 1934-ben az intézet első emeletén hősi emlékművet állítottunk fel.

Az intézet külsejét a Fery Oszkár-utca felől a borító lapon látható fénykép mutatja.

Az intézet tanártestülete. A) *Igazgatók:* Schwicker János 1869—1870. Kozma József 1870—1873. Gyertyánffy István 1873—1898. Kiss Áron 1898—1904. Dr. Baló József 1904—1916. Quint József 1916—1929. — B) *Tanárok:* Amberg József 1891—1898. Angyal Dezső 1888—1891. Arányi Lajos 1880—1884. Ábrahám Sándor 1900—1901. Baló Gyula dr. 1884—1885. Baló József dr. 1893—1904. Bartalus István 1869—1889. Bárány Gyula 1875—1879. Cserven Flóris dr. 1875—1876. Csukás Zoltán 1929—1930. Drozdy Gyula (gyak. isk.) 1918—1933. Farkas Sándor 1896—1907. Fekete József 1919—1921. Girókuthy Ferenc 1874—1884. Greguss Pál dr. 1918—1821. Győri Tibor dr. 1904—1905. Hanzély Béla dr. 1900—1904. Heller Ágoston 1875—1876. Hermann Antal

dr. 1883—1891. Hetey Gábor 1870—1873. Hódossy Béla 1888—1889. Horvay Ede 1891—1926. Hrabetz Nándor 1910—1921. Izsák János 1881—1882. Király Pál 1880—1893. Kiss Áron dr. 1875—1898. Kiss József 1922—1925. Klaudy Gyula 1918—1924. Kmetykó János óraadó 1917—1926. Koch Ferenc dr. 1898—1899. Kohányi K. 1884—1886. Kovács Andor 1904—1907. Kovács János 1880—1894. Kovács Sándor (gyak. isk.) 1877—1894. Kristofcsák Lajos (gyak. isk.) 1924. Kun Lajos (gyak. isk.) 1879—1914. Lados József 1919—1920. Lázár Gyula dr. 1876—1877. Lechnitzky Gyula 1914—1921. Ligárt Mihály (gyak. isk.) 1914—1923. Lovcsányi Gyula 1879—1894. Maszák Hugó 1870—1871. Menich Antal 1881—1882. Mészáros Jenő 1907—1912. Miklós Gergely 1894—1916. Molnár Oszkár 1919—1920. Nagy F. Károly 1888—1905. Németh Sándor 1919—1936. Oheroly János. 1871—1907. Quint József 1906—1916. Papp György 1919—1923. Pavetics Mihály dr. 1870—1889. Radnai Oszkár dr. 1905—1920. Rákóczy István 1882—1887. Reissig Adolf óraadó 1905—1910. Rill József 1869—1873. Rohn József 1879—1889. Roth Vilmos (Radó) (gyak. isk.). 1870—1874. Rösler Béla 1920. Rucsinzsky Lajos 1887—1891. Snasel Ferenc 1891—1922. Stepankó Albert 1917—1921. Suppán Vilmos 1880—1884. Szabó Gábor 1886—1893. Szarka Lajos 1919—1923. Sente József 1869—1870. Szémán István dr. 1924—1925. Szitás János (gyak. isk.) 1874—1877. Szmétana József 1919—1921. Szöllősy Lajos 1872—1875. Sztankó Béla 1887—1920. Ulm László 1919—1920. Ürmös Péter óraadó 1910—1911. Vadász Zoltán 1925—1927. Zigány Zoltán 1889—1891. — C) Intézetünkben eddig 1728 tanító végzett. (Az egykori tanárok és a volt tanítványok munkásságával a jövő évben foglalkozunk.)

Intézetünkkel kapcsolatos intézmények. 1. Intézetünk 1930-ig az összes tanítóképző-intézeti tanárjelöltek (férfiak) gyakorlóiskolája. Azóta a tanítóképző-intézeti zene- és rajztanárjelöltek gyakorlóiskolája. 1928. óta intézetünk igazgatója egyúttal igazgatója az Apponyi-kollégium budapesti tagozatának is. 2. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr intézetünkben sok országos jellegű tanítói továbbképző tanfolyamot, egy 4 napos tanfelügyelői szakértekezletet és 6 szakértekezletet a tanítóképző-intézeti tanárok részére rendezett. — 3. Intézetünkben a következő intézmények alakultak: 1927-ben cserkészcsapat (és ennek keretében cserkészapród-raj), 1928-ban a Budapesti Tanítóképző-intézeti Iskolatársak Egyesülete, 1924-ben a Wesselényi sportkör, 1930-ban az Ifjúsági Vöröskereszt Egyesület (a gyakorlóiskolában, 1935-ben a Szívtestőrség és Szívgárda (a gyakorlóiskolában.).

A munka élvezet.

Németh Sándor búcsúztatása alkalmával elmondotta a intézet igazgatója.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr előterjesztésére a Kormányzó Úr Öföméltósága Németh Sándor c. igazgatót a tanügyi főtanácsosi címmel tüntette ki. S most azért gyűltünk össze, hogy egyrészt örömről fejezzük ki, másrészt pedig azért, hogy Öméltóságától nyugalombavonulása alkalmával búcsút vegyünk.

Mindjárt a bevezetőben meg kell mondanom, hogy erre az ünnepléses búcsúzásra nem Németh Sándornak van szüksége, hanem nekünk, különösen ifjúságunknak. Hirdetjük, hogy munkánk legfőbb bírója lelkiismeretünk legyen, azonban e mellett jó tudnunk azt is, hogy felsőbb hatóságunk figyelemmel kíséri működésünket. Aki a lelkivilág mélyébe törekszik pillantani, észreveszi, hogy az igazi munka elismerése sok helyen serkentő hatású.

Most nézzük meg, mi volt az a munka, amely ehhez a kitüntetéshez vezetett? Ez részint a népiskolákra és a tanítóképzésre, részint pedig az iskolán kívüli népművelésre vonatkozik. Az első munkakör egyrészt az intézetben zajlott le, másfelől országos természetű.

I. Németh Sándor munkássága a népiskola és a tanítóképzés terén.

1. Az intézetben végzett munkásságát két részre oszthatjuk a szerint, amint a tanítási órákkal kapcsolatos, vagy az órákon kívül történt.

a) Németh Sándor intézetünkben a magyar nyelvet és irodalmat tanította. A magyar nyelv és irodalom azonban az ő kezében lényegesen több volt, mint egy tantárgy. A tanítónevelés leghatalmasabb nevelő eszközét látta benne. A magyar nyelvnek annyiban van alapvető jelentősége a tanítóképzésben, amennyiben a helyesírás és fogalmazás a legelső kapu, amelyen keresztül kell a növendéknek jutnia. Ha itt megakad, tudhat egyébként bármennyit, nem lehet belőle tanító. A gyakorlati élet ritkán kutatja a részletismereteket, a helyesírást és fogalmazást azonban — valamely kérvény vagy jegyzőkönyv alapján — feltétlenül vizsgálja, és ha ezen a vizsgálaton volt növendékünk elbukik, akkor azt kérdezik: »Hol végzett ez a fiatal ember?« Németh Sándor arra törekedett, hogy tanítványai megállják a helyüket az élet vizsgálatán is. Az irodalomban pedig nem a részletismereket, nem a részletadatokat, nem az emlékezet próbaköveit kereste, hanem a nevelőmozzanatokat. Ha van nehéz kérdés a tanítóképzésben, akkor a legnehezebb feladatok egyike, a művelődési anyag nevelési mozzanataival az ifjúság életét tőkéletesebbé tenni. Németh Sándor arra törekedett, hogy az irodalmi alkotások tartalmával nemesítse az ifjúság lelkivilágát. A magyar nyelv és irodalom tanításában általában azt tartotta szem előtt, hogy a növendéket a tanítói hivatásra kell előkészítenie. Azért mindig állandó gondja volt arra, hogyan kell a népiskola számára a tananyagot kiválasztani, hogyan kell azt a kiválasztott tananyagot a népiskolában tárgyalni. Élénken élt benne az a tudat, hogy a tanítók tanítója.

b) Németh Sándor nemcsak az órákon gondozta az ifjúságot, hanem az órákon kívül is sokat törődött velük. Mint az önképzőkör tanárelnöke, mint az intézeti ünnepélyek rendezője, nagyon sokat foglalkozott mind a növendékekkel, mind a gyakorlóiskolai gyermekekkel. Példájával tanította a leendő tanítókat arra, hogyan kell ünnepélyek rendezésére — tehát a közösség szolgálatára — időt és erőt önzetlenül áldozni. Ünnepélyeink sokszor az írókat is megszólaltatták benne, és alkalmat adtak arra is, hogy színművészeti tehetségét is kifejezésre juttathassa. Németh Sándor nemcsak rendezte az ünnepélyeket, hanem élvezte is az ezzel kapcsolatos munkát. Egy alkalommal arról volt szó, hogy Németh Sándort az ünnepélyek rendezése miatt felmentem valamely munka alól. Ekkor valaki tréfásan megszólalt: »Nem kell felmenteni, mert az ünnepélyek rendezése Németh Sándor részére nem munka, hanem élvezet.« Nekem nagyon tetszett ennek a megállapításnak a második része. Rögtön a tanítványainkra gondoltam. Milyen nagyszerű volna, ha elérhetnők azt, hogy növendékeink majdan élvezzék munkájukat! — Kétségtelen, hogy a legnagyobb célok egyikét tűzzük ki, ha azt mondjuk: »Törekedjünk arra, hogy növendékeink élvezzék a munkát!« Fiúk! Lehetne arról beszélni, hogy élvezzék a lecke megtanulását? hogy élvezzék a munkát?! Ez nehéz kérdés. De bármilyen nehéz is legyen, ha jövőnket okosan akarjuk szolgálni, mindig erre kell törekedniük. Németh Sándor példája alapján tűzzük ki a célt: »A munka élvezet legyen!« Ha mindennap csak egy kicsiny lépést teszünk e cél felé, meg is fogjuk közelíteni. Csak ne hagyjuk el magunkat akkor, amikor az a bizonyos »nem-akaródzik« jelentkezik! Ha a mai ünnepélyes búcsúztatásból nem marad meg más, mint ez az egyetlen gondolat: »A munkát élvezetessé kell tennem a magam részére!«, akkor máris érdemes volt ezt az ünnepélyt az ifjúság érdekében rendeznünk. Minden embernek kell dolgoznia, és minden emberben él a vágy bizonyos élvezet iránt. Minél nagyobb távolságban vannak ezek egymástól, annál nagyobb a baj, és minél inkább közelednek egymáshoz, annál inkább észlelhető elégedettség, annál biztosabb a lelki egyensúly, annál nagyobb a boldogság. Szinte eszményi az a helyzet, amelyben a munka és az élvezet egymást fedí, azaz, ha a munka élvezet.

2. Németh Sándor munkássága olyan értékes, hogy ennek országosan is érvényesülnie kellett. Természetesen ennek az országos érvényesülésnek a gyökerei az intézeti munkásságban találhatók meg. Minden országos munkásság csak úgy megbízható, ha annak eredetét nemcsak szavak jelzik, hanem forrása a személyes tevékenység. Ennek az országos érvényesülésnek az útjai tankönyvek, (az ország legtöbb tanítóképző-intézetében használják ezeket), tanfolyamok, folyóiratok... Németh Sándor megmutatta, hogyan kell a magyar nyelvet és irodalmat leendő tanítóknak átadni. Így tankönyvében a szónoki beszéddel kapcsolatosan külön foglalkozik ezzel a kérdéssel: »A tanító szónoki tevékenysége«. Vagy nézzük például a közéleti ügyiratokról szóló fejezetet! Ez is jórészt a tanító munkájával kapcsolatos. Általában mindenütt találkozunk azzal a gondolattal, hogy a tanítás anyaga és tárgyalási módja a legszorosabban igazodik a tanítóképző-intézet, a népiskola szükségleteihez. Ennek mintájára a

mi ifjúságunknak is állandóan azt kell majd keresnie, mire van szüksége az én iskolámnak, mire van szüksége az én községemnek? Ne valamely szokás alapján dolgozzunk, ez lehet helytelen is, hanem arra törekedjünk, álljunk a saját lábunkra és állapítsuk meg: »Mire van szüksége az én iskolámnak, mire van szüksége az én tanítványomnak?«

Az 1925. évi népiskolai tanterv új szellemet hozott a népiskolákba. Németh Sándor volt egyike azoknak, akik — multjuk alapján — a leghamarabb megértették annak nagy jelentőségét. Nemcsak szóban, hanem írásban — a Néptanítók Lapja útján — is terjesztette ezeket a gondolatokat. Így résztvett abban a munkában is, amely arra irányult, hogy a népiskolában a kötött fogalmazással szemben valódi fogalmazás, azaz szabad fogalmazás legyen. Ennek az álláspontnak logikus következménye az a törekvése, hogy saját tanítványai is majdan képesek legyenek ebben a szellemben tanítani. Azért magyarnyelvi tételei nagyjából olyanok voltak, hogy növendékeink nem megtanult ismereteket írtak le, hanem saját lelkivilágukból meríthettek, önmagukat adhatták. Erről előadást is tartott a Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesületében. (Megjelent a Magyar Tanítóképzőben.) Az ezirányú munkássága nemcsak a fogalmazás készsége szempontjából nagy jelentőségű, hanem nevelői szempontból is. Értesítőnkben olvashatjuk, hogy növendékeink ilyen tételokről írtak: Minő érzelmekkel jöttem a tanítóképző-intézetbe? Legkedvesebb tantárgyam. Legkedvesebb barátom. Az én három kívánságom. Az én szüleim. Olvasmányaim közül melyik tetszett legjobban? Családunk története. Az én első tanítóm. Stb. Ezek nagyon alkalmas dolgozatok arra, hogy általuk — a fogalmazás ügye mellett — a lelkületet is szolgálhassák. Ezeknek a dolgozatoknak a magam részéről azért is örültem, mert amikor át kellett őket nézmem, nem azt éreztem, hogy nehéz kötelességet teljesítek, hanem azt, hogy vonzó, kedves olvasmánnyal foglalkozom. Ezeken keresztül is megismertem az ifjúságot, és kerestem alapot ahhoz, hogy lelki fejlődésüket irányíthassam. A szabad fogalmazás a leendő tanító kezében a fogalmazás megszerettetése mellett a tanulók lelki vezetésének is egyik eszköze legyen.

Németh Sándor sokat foglalkozott a népiskolai olvasmánytárgyalás és költeménytárgyalás módjával. Tanítóképző-intézeti vonatkozásban pedig egyik főképviseelője annak az iránynak, amely azt hirdeti, hogy szaktárgya területén nem az irodalomtörténeten, hanem az irodalmon van a hangsúly. Mindenütt keresi a népiskolai kapcsolatokat, mindenütt a nevelői vonatkozásokat állítja munkássága középpontjába. Élesen foglalt állást a művészeti öncélúság (L'art pour l'art) elve ellen. Állandóan hangsúlyozza, hogy csak azt olvassuk, ami nemcsak esztétikailag elfogadható, hanem egyúttal erkölcsileg is kifogástalan. Napjainkban, amikor nagyon sok a nem-fehér irodalmi termék, különösen fontos, hogy tanuljunk Németh Sándor állásfoglalásából.

A népiskolai nyelvi magyarázatok kérdésében és a tanítóképző-intézeti nyelvtan tanításában is értékes munkásságot fejtett ki. Különösen nagy sikere volt azoknak az előadásoknak, amelyeket az 1936.

év nyarán: a tanítóképző-intézeti tanárok részére rendezett szakértekezleten tartott. E területen a legnehezebb kérdés az, hogyan kell tartalmilag elemezni. Németh Sándor növendékek előtt tartott előadásában ezt mutatta be.

E szakértekezleteken való munkásságáról dr. Somos Lajos a Magyar Tanítóképzőben a következőket mondja: »Búcsúzásul nem mulaszthatom el, hogy kifejezést ne adjak hálánknak, meghatottságunknak és tiszteletünknek, amelyet nyugalombavonuló Németh Sándor igazgató, szeretett kartársunk iránt valamennyien éreztünk a tanfolyamon. Ő egy egész élet tapasztalatával és bölcs mérsékletével, de egészen fiatalos lélekkel mutatta meg nekünk, fiataloknak a biztosan járható utat«.

II. 1. Eddig az iskolával kapcsolatos munkásságáról beszéltem. Most vessünk egy futó pillantást arra a területre, amely az iskolán kívüli népművelésre esik. E területen úttörő munkásságot fejtett ki. Az úttörő munka lényege abban áll, hogy megtalálta azt a módot, hogyan kell a magyar irodalmat a nép művelődése, a nép lelki emelkedése, a családvédelem, a nemzetvédelem érdekében legcélszerűbben feldolgoznunk. Valahányszor ilyen irányú előadást tartott, mindig határozott cél érdekében felsorakoztatott bizonyos irodalmi alkotásokat. Ilyen előadások pl. a következők: A gyermek a magyar költészetben. A családi élet a magyar költészetben. Tanítómesék. A beszélő köntös. Mi a valódi boldogság? (Vörösmarty: A merengőhöz című költeménye alapján.) Március 15-e a népművelésben. Stb. Ilyen előadást tartott intézetünkben, népművelési előadókat képző tanfolyamokon és számtalan alkalommal Budapesten és a vidéken iskolán kívüli előadássorozatok keretében.

Nézzünk egy-két gondolatot ezekből az előadásokból! »Népművelés — nemzetnevelés« című cikkében a következőket mondja: »A népművelés egyik főcéljává a jobb emberjellem kialakítását kell tekintenünk, melynek meghatározói: vallásosság, erkölcsiség, hazafiasság és a tudásnak azon foka, mely lehetővé teszi az egyén számára a gyakorlati élettől eléje szabott feladatoknak mennél könnyebb és mennél eredményesebb megoldását, vagyis az életben való mennél teljesebb boldogulását«. — »Az irodalom szerepe a népművelésben« c. cikkében a következőket mondja: »Az anyag kiválasztásában főleg a következőkre legyünk tekintettel: 1. Nemzeti irodalmunk anyagából válogassunk; 2. az irodalmat tartalmában ismertessük; 3. az ismertetésre szánt műalkotásban legyen nevelőérték; 4. ne haladja túl az egyszerű ember érzelm- és gondolatvilágát; 5. legyünk tekintettel a helyi vonatkozásokra és az időszerűségre. — Ami már most a »hogyan?«, vagyis a módszer problémáját illeti, ennek megoldásához kezünkbe adja a kulcsot a cél meggondolása és a kiválasztott anyag természete. ... Ha pl. valamelyik remekírónk életrajzának ismertetését szemeljük ki nevelő hatások elérésére, valamely jó forrás nyomán úgy állítjuk össze az író életrajzát, hogy az érdekes, de főleg a tanulságos mozzanatok (a szorgalom, a nagy akarat, hazafiság, önfeláldozás stb. tényei) domborodjanak ki.«

2. Németh Sándor munkásságában az iskolán kívüli népművelés és az ünnepélyek kérdése teljesen egybeforr. Ezekben a kérdésekben

nemcsak az intézetben adott útbaigazításokat, hanem a végzeteknek is ad tanácsokat. Élénk levelezést folytat intézetünk volt tanítványai-val. E tanítványok közül az egyik a következőket írja Németh Sándornak: »Ma már sok választ el attól, (t. i. a megválasztástól), aminek utolsó lépcsőjét ép a március 15-i ünnepélyvel raktam le. Olyan nagy sikert arattam, hogy el sem lehet mondani, csak azzal, amit a lóciák mondtak: »Ilyen még nem volt Lócon«. Nem festem le, hogyan kívántak szerencsét, hogyan emeltek az égig, hogyan kiabáltak a szülők: »Éljen a tanító úr, éljen a rendező!«. Csak azt mondom, ez volt az utolsó lépcső, hogy elérjem azt, ami után ezek sóhajtoznak: tanító leszek. S hiszem, az leszek, mert a község ezt mondja: »Ilyen tanító még nem volt Lócon, ilyen kell nekünk, aki szeret bennünket, és bármi történék is, keresztülvisszük, hogy itt maradjon«. A község szeret, a gyermekek szinte csüngnek rajtam«. — Egy másik volt tanítvány pedig így ír: »Az iskolalátogató azt az elismerő megjegyzést tette rám: »Látszik, hogy Drozdy tanár úr tanítványa volt«. Úgy érzem, ez az elismerés Drozdy főszerkesztő úron keresztül az egész budai tanári karnak szól. Nem hoztam tehát szégyent az intézetre, sőt öregbítettem hírét. A március 15-i beszédet is én mondtam. Mindenki el volt ragadtatva a talpraesett beszédétől. Mikor szerencsét kívántak, az intézet jutott eszembe, magamban hálát adtam az Istennek, hogy ott járhattam iskolába, s hogy amit hallottam az intézetben, nem hagytam nyom nélkül elrepülni a fülem mellett«. — Felolvastam ezeket a leveleket, hogy mostani tanítványaink a végzettektől is tanulják meg azt, hogyan szívleljék meg a tanártestület törekvéseit.

Németh Sándor munkásságának koronája a nemzeti gondolat. Ez kapcsolja szerves egésszé minden gondolatát. Ez hajtja át tanításait, országos tevékenységét, népművelési munkásságát. E sorozatba tartozó cikkei közül kiemelem azt, amelynek címe: »Becsüljük meg nemzeti értékeinket!« Ebben többek között a következőket mondja: »Egy nemzetnek nem is lehet más hivatása, mint nemzeti erőinek kifejlesztésével kultúráját mennél magasabbra emelni. Az ehhez szükséges energiákat a nemzeti lélek: a nemzeti érzés és gondolkodás táplálja. ... Mindaz az érzés, amely a magyar szíveket megdobogtatta, dalba szökkent a magyar ajkon, benne sír a magyar dalban a honfi bánat, benne lángol a honszerelem. A hazafi érzés nem egyszer összefonódik, különösen a régi század dalaiban, a mélységes vallásos érzéssel. ... Nyelvünk a világos magyar gondolat hivatott tolmácsa, dalaink a magyar lélek egyszerű, tiszta érzéseinek dallamos szószólói, nemes magyar táncunk pedig az eleven magyar temperamentum méltó kifejezője«. — »Irodalom a népművelésben« című cikkében a következőket mondja: »Öntudatos magyarságra van szükségünk, a magyar nemzeti léleknek minél tökéletesebb kialakulására, a nemzeti eszményekért való rajongásra, a nemzeti hagyományok kultuszára«.

Németh Sándor lelkesedik mindenért, ami magyar: a magyar irodalomért, a magyar történelemért, a magyar földért, a magyar ruháért, a magyar népművészetért, a magyar dalért, a magyar zenéért, a magyar táncért... Fiúk! Tekintsünk befelé! És számoljunk be önmagunknak arról, mit gondolunk és teszünk ezekben a kérdésekben?

S most felteszem a kérdést: »Miért volt most szükségünk Németh Sándor tanügyi főtanácsos ünneplésére?« Azért, mert ha csak eiméletileg állítjuk az értékeket ifjúságunk elé, nagyon nehéz a munkánk. Ha azonban úgy járunk el, hogy megmutatjuk, hogyan lehet a hirdetett elveket megvalósítani, akkor mind a tanártestületnek, mind az ifjúságnak könnyebb a feladata. Fiúk! Láttuk a példát. Kövessük!

Most pedig búcsúzásul azt kívánom Németh Sándor tanügyi főtanácsos úrnak, hogy a jó Isten még sokáig éltesse családját, tanártársai, barátai, tanítványai és az egész magyar tanügy javára.

Részletek az igazgató évváró beszédéből.

Ezt az évet a budavári hősök szellemi világa jegyében indítottuk meg. Évnyitó beszédemben arról szóltam, hogyan követhetjük mi a budavári hősök példáját. Felhívtam a figyelmet arra, hogy a nagy hősök nyomán ifjúságunknak hősnek kell lennie a saját munkája végzésében. Mikor vagyunk hősök a magunk munkájában? Akkor, ha kitartóan tanulunk, ha helyes elveink mellett kitartunk, ha tudunk a saját lábunkra állni, ha tudunk önuralmat gyakorolni, ha van egészséges önérzetünk.

Tanártestületünk ezek értelmében fokozottabban törekedett ifjúságunkban ezeket az értékeket gondozni, fokozott mértékben törekedett arra, hogy kitartó munkára serkentsen. Most nézzük meg, hogy ifjúságunk mennyiben követte a tanártestület hívó szavát.

Hogy a lelki világ szépsége területén miféle eredményre jutott ifjúságunk, az nágyon nehezen mérhető le. Tanítványaink tetteiből megállapítható, hogy többen határozottan törekedtek arra, hogy a lelki élet szépségeit ápolják. Ifjúságunk fegyelmezettsége, lelki rendezettsége igazolására sok mindent lehetne mondanom. Most három dolgot akarok említeni. Amikor XI. Ince pápa szobrát leleplezték, továbbá a június 12-i kivonulás alkalmával — a főigazgatóság megállapítása szerint — a középfokú fiúiskolák között intézetünk ifjúsága tanúsította a legfegyelmezettebb magatartást. Kiss József tanügyi tanácsos szintén megdicsérte ifjúságunkat helyes magatartásáért, látogatása alkalmával.

Az előmenetel területén a haladás már sokkal könnyebben megállapítható. Ebben a kérdésben voltak ugyan egyesek, akik alig mozgathatók ki a maguk kényelmes álláspontjából, azonban az ifjúság nagy többsége szorgalmasan dolgozik. Ezzel lehetővé tették, hogy a tanártestület, az elhelyezkedés szempontjából olyan veszedelmes elégségesek számát apassza, továbbá azt is, hogy sok jeles osztályzatot adhasson. Talán még sohasem volt annyi jelesrendű növendékünk, mint ebben az évben. Ezek a következők: Turcsányi Emil, Nagy János, Mező Ferenc, Kovács Zoltán, Károly Sándor, Kövesdi Pál, Szabolcsi Gusztáv és Katona Ferenc.

Tanártestületünk nagyon fontosnak tartja azt, hogy ott, ahol lehetséges, évről-évre haladás legyen a jeles osztályzat felé. Azért felkértem az osztályfőnök urakat, legyenek szívesek megállapítani,

hogy kik haladtak ebben az évben annyira, hogy osztályzataiknak összege 5 vagy több egységgel kevesebb, mint a múlt évben volt. Ezek a növendékek a következők: Lengyel István (7 egységgel), Vörös István (7), Magyar István (7), Párkányi Gábor (7), Szöcs Lajos (7), Bodor Sándor (11), Czettl Márton (10), Gerzon Ferenc (14), Jászberényi Károly (7), Katona Ferenc (11), Sárhidai Antal (9), Szilágyi Béla (17), Takács Jenő (8) és Végh Lajos (6). — Szeretném, ha ezek példáját a jövő évben mások is követnék. Ezeket és a hasonló jól haladó növendékeket pedig arra kérem, hogy folytassák az iramot, és csak a jelesrendűségénél álljanak meg. Szeretném, ha ezek a javulások minden növendékünk lelkében megérelnék azt a tudatot, hogy a haladás, a javulás lehetséges. Csak a növendéken múlik, hogy bekövetkezik-e a jobb osztályzatok sorozata.

Előbb azt mondtam, hogy a lelki szépségre való törekvés nehezen mérhető meg, egy-két esetben azonban az előmenetelben való haladásból is lehet a lelki rendezettségre is következtetni. Úgy-hogy akik az osztályzatok terén lényegesen haladtak, azok közül többen a lelki élet szépségeit is ápolták. Sőt! Vannak, akiknek az előmenetelben való haladása következménye volt a lelki szépségre való törekvésnek. Vannak olyan növendékek is, akiknek a jelleme megszilárdult a nélkül, hogy az osztályzatuk lényegesen javult volna.

Tanártestületünk a lelki szépség és az előmenetel terén való haladást — a rendelkezésére álló eszközökhöz képest — jutalmazni is szokta. E kérdésben a rendes alapítványokon kívül meg kell emlékezni a következő jutalomdíjakról.

A Budapesti Tanítóképző-Intézeti Iskolatársak Egyesülete 1000 pengős alapítványt tett Sztankó Béla főigazgató nevére. Ennek kamatait évente egy-egy kiváló magatartású, szorgalmas és jó előmenetelű V.-éves növendék kapja. Az intézet nevében itt is köszönöm az iskolatársaknak azt a ragaszkodást, amely ebben is kifejezésre jut. Ezt a jutalmat a tanártestület határozata alapján első alkalommal Takács Jenő kapja.

A másik jutalom 100.— P, amelyet éveken át az 1890-ben végzett nevében először négyen, majd hárman hozták össze, ebben az évben pedig ezt az összeget egyedül Szöcs József polg. iskolai igazgató adta. Szeretném, ha tanítványaink éreznék a hála, a lelki emelkedettség nagyságát, amely ebben a 100.— P jutalomdíjban rejlik. Ezt az összeget 50—50 pengőjével Katona Ferenc és Gaál László kapja.

A harmadik rendkívüli jutalom az a 100 P, amelyet Vajda János főtisztelendő, intézetünk egykori hittanára adott át olyan V.-évesek jutalmazására, akik egyrészt mintaszerűen vallásosak, másrészt pedig szívesen tartózkodnak a gyakorlóiskola tanulói között. Meghatott lélekkel mondok köszönetet az adományozónak, aki nemcsak szellemi kincseit adta annak idején növendékeinknek, hanem az utódokat — már harmadízben — anyagilag is támogatja. Ezt az összeget 25—25 pengőjével a következő jelöltek kapják: Czettel János, Hanisch Béla, Havasi Béla és Szilágyi Béla. (Az egyéb jutalmakról szóló beszámolás »Segélyezés, jutalmazás« címen található.)

A jutalmazott jelöltek lelki fejlődésükről rövid jellemrajzot készítettek. E lelki rajzokból bemutatunk néhány részletet.

H. B. szerint:

Elsőéves koromban furcsán néztem azokra a IV. és V.-évesekre, akik legtöbbet voltak a gyermekek között. Furcsának találtam azt, hogy még akkor is közöttük vannak, mikor nem kötelességük. Miért? — Ez a kérdés vetődött fel bennem. Erre a kérdésre II.-éves korom óta kapom a választ maguktól a gyermekektől. A közvetlen ok az volt, hogy elvállaltam az apródokkal való foglalkozást. Ezt e szavakkal vállaltam el: »Hát jó, Balogh bátyám, elvállalom, de ugye, nem vesz el az sok időt?« Még akkor nagy tehernek gondoltam a gyermekekkel való időöltést. Most pedig nagyon kevésnek találtam a rendelkezésre álló időt, mert belekóstoltam abba az almába, amelyet gyermeki szeretetnek nevezünk. Ez tett engem boldoggá és ezért törekedtem szabadidőm legnagyobb részét a kis gyermekek között tölteni. A jövő életem szempontjából fontos változás volt még az, hogy megtanultam, mi az: tanulni. A változást bennem az az évnnyitó beszéd idézte elő, amelynek a címe: Öröm, hogy lehet tanulni.

K. F. szerint:

Fejlődésem tulajdonképpen a III. osztályban indult meg. Itt kötelező olvasmány az »Önismeret«. A könyv elolvasása után új lelki területen találtam magam, ahol eddig nem jártam. Hoztam én magammal a polgári iskolából hasonló szavakat, mint pl. önkritika. Ezek azonban csak szavak voltak. Az önismeret lényegét, értelmét és fontosságát csak a III. és különösen a IV. osztályban ismertem meg. Megismertem az önismeretet és rájöttem, hogy nem ismerem önmagammat? És most?

Tiszta jeles növendék vagyok.

A. G. szerint:

Tanulással keveset törődtem, csak mentem az árral. Hol jól, hol rosszul. Tartott ez egészen a harmadik év második felévéig. Ekkor Igazgató úr néhány dorgáló szava egy kicsit felrázott. Nekifeküdtem a munkának, de már késő volt. Öt hármasm volt. Az év végén Képeessyt választottam mintaképemül. A negyedik év elején nagyon dolgoztam. Ekkor jellemeztek is osztálytársaim. Jellemzésemből láttam, mennyi hiba, rossz tulajdonság van bennem. Hozzáfogtam a gyomláláshoz. Különösen az akarat erősítése ment nehezen, de küzdöttem. Karácsony táján újabb csapás ért, mely egész élethítemet megingatta. Letörtem. Igazgató úr észrevette letörésemet, figyelmeztetett is, de ez nem használt. Elégtelent kaptam. Ekkor jött az Antal-nap. Igazgató úr — többek között — ezeket mondta: »Szeretném, ha Albucz Gábor úgy szeretne, hogy folytatná az év elején megkezdett lendületét...« Hogyan? Hát még ezek után is bízik bennem valaki? Igen! Az intézet tanártestülete atyai kézzel a hónom alá nyult! Újra keményen dolgoztam. (Négy hármasm volt.) Ötödikben már év elején kezdtem a kemény munkát. Igazgató úr egy-egy bátorító,

buzdító szava a díszteremben szüntelenül sarkalt a kitarító küzdelemre! Ez a küzdelem már az erős akarat jele volt. Meg is lett az eredménye! Nincs egy hármasmom sem. 4:0 a javamra! Igazoltam, legalább is részben, azokat, akik bíztak bennem. Igazoltam jelmondatomat: »Az akarat erő, mely előbb-utóbb borostyánt arat!« Eredményt értem el mind tanulásban, mind lelkiekben, csak azt sajnálom, hogy később kaptam. Hej, ha még egy évem volna!...

H. B. szerint:

»Már az élet küszöbén állottam, hogy elmenjek oda, ahol a kis templom harangja már hajnalban hívja munkára a magyar falu népét. Már útban voltam a nélkül, hogy a tanítói hivatást egy csöppet is éreztem volna. De azért örültem, hogy a tanítói pályára léptem, folyton arra gondolva, hogy csak félnapot kell az iskolában eltöltenem, míg más, pl. egy hivatalnok, egész nap a dolgozóasztalnál görnyed. Nyáron viszont három hónapig nem kell tanítanom. Három teljes hónapig nem kell dolgoznom, s ezalatt pihenhetek. — Óh hát van ennél biztatóbb pálya? — hullámozott rajtam át számtalanszor e boldogító érzés. Nem voltak céljaim, melyek felé törekedhettem volna. Erőm sem volt, mellyel a göröngyöket, az akadályokat leküzdhettem volna. Senki sem törődött velem. Én sem törődtem senkivel, haladtam a magam útján. Ez az út pedig mindenhová vezetett, csak a jóra nem. Olykor már magam is észrevettem, hogy nem jól haladok, lelkiismeretfurdalást éreztem, de a rossz környezet, az erőtlenség és a külső segítség hiánya szüntelenül magával rántott.

A szórakozásban leltem örömeimet, amikor egyszer egy billiárdparti váratlanul felborította az előbbi életemet. Csendesen eltávolítottak az intézetből. Ez a súlyos büntetés hideg vízként hatott rám. Fájt nagyon. A sors azonban csakhamar megbékített.

Budára kerültem. Most, hogy itt vagyok, örülök annak, hogy minden így történt. Hogy azt a billiárd-partit lejátszottam, áldom a jó Istent, mert ez vezetett el a jó, az új útra, ahol felleltem az igazi életet. Itt kaptam lelki fejlődésemben egy egész életre szóló változást, azaz döntő jelentőségű megújulás ment végbe bennem. Más életbe, más szellembe kerültem, mely megtanított küzdeni, mely világnézetet adott. Csodálkozással láttam, hogy itt velem törődnek, hogy rajtam segíteni akarnak. Jól esett látnom, hogy az intézet igazgatója mindenki iránt érdeklődik, mindenkit javítani akar. A tanártestület mindenkit különb emberré, minél jobb tanítóvá akar nevelni. Eddig mindig csak diáknak éreztem magam, mert csak azt nézték bennem, most tanítójelöltnek éreztem magam, s ez nekem erőt és reményt kölcsönzött. Éreztem, hogy egy erős vasmarok fogja kezemet, mely kivezet a veszélyből.

Most itt állok az évnek a végén, s búcsúznom kell ettől az intézettől, szívemen bánat és öröm hullámozik át. Bánat azért, mert el kell hagynom azt a környezetet, ahol igazán őszintén neveltek, ahol embert, tanítót, hivatásáért rajongó tanítót neveltek belőlem. Öröm pedig, mert megtaláltam önmagam, fölleltem céljaimat, amelyek megvalósításához bátor szívvel, reménykedéssel foghatok.

Aldja meg a jó Isten ennek az intézetnek a tanártestületét, hogy még sok eltévedt ifjút kivezethessen a veszedelemből e szegény magyar haza javára.«

Szilágyi Béla szerint: »Intézetünk átalakító, lélekformáló crejét a legszemléletesebben H. B.-n tapasztalhatjuk. A könnyelmű életnek bizonyos formájához szokott ifjú egy rövid év alatt teljesen megváltozott.«

Fiúk! Itt a példa! Kövessék!

Közelebb a gyermekhez!

Intézetünk évről-évre fokozottabb gondot fordít arra, hogy növendékeinket közelebb vigyük a gyermekekhez. Meg vagyunk győződve arról, ha a növendék megszerette a gyermeket, akkor a leglényesebb tanítói jellemvonást elsajátította. Azért kértük felsőbb hatóságunktól, hogy már a II.-évesek is hospitálhassanak. Mind a 4 hospitáló évfolyam számára összeállítottunk hospitálási szempontokat. Ezek szerint tartozik minden növendék az egész osztályt figyelemmel kísérni. Azonban eme általános kötelessége mellett van egy különös kötelessége is. És pedig az, hogy egy gyakorlóiskolai tanulót közelebről kell megfigyelnie és arról jellemrajzot készítenie. A jellemrajzot nem megadott szempontok szerint készítik, hanem abban leírják mindazt, ami a gyermekre nézve a legjellemzőbb. Ebben a jellemrajzban nem általánosságokat várunk, hanem — a lehetőség szerint — valóságos esetek megírását. A jellemrajz lényeges szempontja az is, hogy miféle nevelői eljárásra hogyan alakult a gyermek lelki világa. A tanítói munka szempontjából azon van a hangsúly, hogy adott esetekben hogyan kell a tanítónak eljárnia. A jellemrajz végén lényeges annak a megállapítása, hogy nevelői munkánk mennyiben volt eredményes. Itt az intézetben mindenki azt a gyakorlóiskolai tanulót figyeli meg, akit a tanár részére kijelölt. Az élet számára az intézet igazgatója azt szokta a növendékeknek mondani, hogy minden gyermeket kell ugyan gondozniok, azonban legtöbbet a legelhagyatottabb, az úgynevezett rossz (nem szeretjük ezt a szót, hogy rossz gyermek, azonban egyelőre még nincsen jobb szavunk erre) gyermekekkel kell foglalkozniok. Hogy ennek a gondolatnak az intézetben való felkarolását még jobban érezhessék, alábbiakban olyan gyermek viselt dolgait (jellemrajzát) írjuk le, akivel aránylag sok baj volt a gyakorlóiskolában. A jellemrajzot — társai megfigyelésének igénybevételével — Dombay Sándor IV.-éves növendék készítette.

Ebben az évben hospitálási beszámolóinkon a legtöbb szó Pajkos Petiről esett. Pajkos Peti gyakorlóiskolánk alsó tagozatának legeleveníbb tagja. Folyton mozog, mindenütt ott van, mindig beszél. Élénk természetéből az év folyamán sok csintalanság és hiba származott. Ezért foglalkoztatta ő legtöbbet a hospitálókat, s ezért került szóba legtöbbször a neveléstani órákon. Mi azonban örültünk Pajkos Petinek, mert mint az igazgató úr is többször hangoztatta: »Az életben többnyire »Pajkos Petikkel« fogunk foglalkozni, nem pedig olyan

jó gyermekekkel, mint általában gyakorlóiskolánkban vannak.« Így Pajkos Peti jó »eszköz«, hogy előkészüljünk az életre, a »Pajkos Petik« nevelésére.«

Pajkos Peti az iskolás kor előtt nem járt óvodába. Otthon folyton csak játszadozott. Legtöbbször azt, amit ő akart. Pajkos Petit elkényeztették. Mikor az iskolába jött, azt hitte, hogy az iskola csak a játék helye. Ezért órák alatt folyton játszadozott tolltartójával, táskájával, ceruzájával. Nem tudott nyugodtan ülni. Ferenczi tanár úr az ő jóságával, szeretetével, játékos tanításaival próbálta a kis Pajkos Petit is a komolyabb munkába bevezetni. Pajkos Peti azonban csak ritkán figyelt, inkább mással szórakozott. Ferenczi tanár úr, mikor látta, hogy Pajkos Petinél szép szóval nem igen lehet célt érni, alkalmazásba vette a büntetést is. Eleinte szóval, majd pedig sarokbaállítással büntette. Pajkos Petinél ilyenkor észrevehető volt a bánat, azonban a büntetést hamar elfelejtette, s ismét visszaesett hibáiba. Szaladgált, ugrált, néha hempergett a folyosón. Ilyenkor szépszóval figyelmeztettük, ha ez nem használt, a sarokbaállítás következett. Pajkos Petinél azonban az egyes sarokbaállások között is volt különbség. Más volt az a tízpercben és más az órákban. Tízpercben ugyanis hallotta pajtásai csengő hangját és ez vonzotta őt kifelé. A büntetés azonban a sarokhoz kötötte. Ilyenkor bocsánatot kért, s megígérte, hogy máskor nem lesz rossz. Ez azonban csak ígéret volt. Eppen ezért a bocsánatkéréssel nem engedték el mindig a büntetést is, mert így Pajkos Petiben az a gondolat alakult volna ki, hogy rossztett után bocsánatkérésre a büntetés mindig elmarad. Így a bocsánatkérés Pajkos Peti szemében elvesztette volna jelentőségét.

Pajkos Petinél év elején az engedetlenség szinte napirenden volt. Nem hallgatott a hospitálók szavára. Ha szépen hívtuk, nem jött, ha pedig parancsoltunk valamit, elszaladt. Ma már ez nincs így. Az iskola nevelőhatása Pajkos Petinél szép eredményt ért el.

Pajkos Peti szerette társait bántalmazni. Ez kitűnik a következőkből is. Egy alkalommal megkérdeztük tőle, mi szeretne lenni? — Tanító, — felelte —, mert akkor a gyermekeket jól kiporolhatom. — Hiszen téged nem bántanak a tanító bácsik, miért bántanád te a gyermekeket? — Szeretem őket megverni, — felelte.

Néha indulatos volt. Ilyenkor azt a jó módszert alkalmaztam, hogy megkérdeztem, tud-e számolni? Persze, hogy tudok. — No, akkor számolj 15-ig! Pajkos Peti elkezdett számolni. Mikor a végére ért, el is felejtette indulatosságát.

Pajkos Petire jellemző, hogy csintalanságát, míg egyedül van, lehet bizonyos mértékig fékezni, ha ellenben gyermekek társaságában van, ez nagyon nehéz. Látja ugyanis, azok esetleges helytelen cselekvéseit, s utánozza, sőt igyekszik túlszárnyalni őket. Legjobban akkor lehet hatni reá, ha egyedül van.

Pajkos Peti az első hónapokban nem akart jó lenni. Ezt igazolja egyik megnyilatkozása is. Az egyik növendék beszélgetett Pajkos Petivel. Megkérdezte, miért olyan rossz, mikor jó is tudna lenni. Pajkos Peti erre azt felelte: »Sokkal jobb rossznak lenni, mint jónak«. — Bizonyára még nem próbáltad meg, hogy milyen jó jónak lenni, — mondotta a növendék. — Majd megpróbálom, — felelte Pajkos Peti.

Pajkos Petinek a fejlődés folyamán megváltozott az a nézete, hogy sokkal jobb rossznak lenni, mint jónak. Egy nap, mikor néhány helytelen cselekvés miatt többször állt a sarokban, így szólt hozzá: »Nekem rosszul esik, hogy sokat rosszkodol és a többi tanító bácsi is mindig mondja, hogy nem vagy jó. Mondd, nem akarsz te jó lenni?« — Pajkos Peti erre a belseje felé mutatott s így szólt: »De igen, csak itt belül az ördög nem hagy jónak lennem«.

Egy más alkalommal, mikor a folyosón ugrált, így szóltam hozzá: »Már megint rosszkodol? Úgy látszik, mégsem akarsz jó lenni.« — Az ördög fúrja az oldalam — felelte Pajkos Peti. — Üzd ki azt az ördögöt, — mondtam. — Azt csak áldozással lehet, — felelte Pajkos Peti. (Ez egyúttal reámutat Pajkos Peti vallásos lelkületére.) — Kiúzhated úgy is, ha jó leszel, különben kifúrja az oldalad, — mondtam. — Azt már nem engedem, — felelte. Pajkos Peti ekkor már szeretett volna jó lenni, azonban a rosszabbik én-je legtöbbször felülkerekedett, s így nem sikerült jónak lennie.

Helytelen cselekvési hajlamait bizonyos megbízatásokkal is iparkodtunk háttérbe szorítani. Ferenczi tanár úr pl. az év elején megbízta, hogy vigyázzon a folyosón, s ne engedje a többi gyermeket szaladgálni. Ezzel Pajkos Petinél megelőzte a rendetlenkedést. Ő volt most a folyosón a rend legfőbb őre.

Pajkos Petinek azonban nemcsak hibái, hanem szép crényei is vannak. Egyik legszebb tulajdonsága a jószívűség és ebben is a testvériség. Igazolja a következő kis eset: Pajkos Petinek négy süteménye volt. Látom, hogy táskájából kivesz kettőt és Ferkónak adja. Mikor engem meglátott, így szólt: »Neki is kettőt adtam, nekem is kettő marad«.

Másik a hála, melynek alapjait is Ferenczi tanár úr rakta le. Egy alkalommal még a büntetést is megköszönte. Az eset a következő volt: Pajkos Petit a tanár úr a sarokba állította. Mikor egy idő múlva helyre engedte, odaállt a tanár úr elé, összecsapta bokáját és azt mondta: »Köszönöm szépen«.

Pajkos Peti szép lelki tulajdonságai továbbá az udvariasság, az igazmondás, azokhoz való ragaszkodása, akiket szeret. Ezek mind olyan jótulajdonságok, melyeken keresztül sikerült hibáinak egy részét levezetni. Az iskola nevelő hatásának, Ferenczi tanár úr és mindazok nevelő munkájának, akik Pajkos Petivel foglalkoztak, megvan a kedvező hatása. Pajkos Peti lelki fejlődésében szép eredmény észlelhető. Ehhez a javuláshoz hozzásegített az az akaratérő is, amely Pajkos Petiben lakozik. Az év második részében egészen megváltozott. Kevesebb lett a helytelen cselekvések száma, s több a helyes cselekvéseké. Az egyik növendék megkérdezte Pajkos Petitől: »Hogyan sikerült így megjavulnod?« — Pajkos Peti így felelt: »Eleinte bizony nagyon rossz volt nekem rossznak nem lenni, de aztán tudtam magamon uralkodni, meg tudtam magam fékezni«.

Ezután Pajkos Peti gyakran intette, sőt sokszor összetett kézzel kérte társait, hogy legyenek csendben. Egy alkalommal, mikor igazgató úr arra ment, megfogta és így szólt: »Rendet teremtek a folyo-

són«. Pajkos Peti azelőtt a legfőbb rendetlenkedő volt, most pedig »rendteremtő«. Igaz, hogy még most is gyakran visszaesik hibáiba, azonban ezek után legtöbbször ismét helyes cselekvések következnek.

Pajkos Peti javulása egy eredő, amely sok összetevőből alakul. Ezek az összetevők mindazoknak munkája, akik Pajkos Petivel foglalkoztak és foglalkoznak. Reméljük, hogy ez a lelki fejlődés további munkával tovább folytatódik és Pajkos Peti felnőve, hazáját szerető, jellemes ember lesz.

Pajkos Peti fejlődése fényes bizonyítéka a nevelés lehetőségének.

I.

Az iskolai év története.

Az elmúlt iskolai év már egészen az 1935. VI. t. c. értelmében szervezett főigazgatóság irányítása szerint folyt le. Az általános tanulmányi felügyelet szempontjából intézetünket Kiss József igazgató, tanügyi tanácsos, 6 napon át látogatta. — Egyes tantárgyak felügyelete szempontjából látogatták intézetünket Krywald Ottó érseki főbiztos, Csukás Zoltán és Undi Mária tanárok.

Intézetünk tanártestületéből a következők kaptak megbízatást tanulmányi felügyeletre: Padányi-Frank Antal dr., Éber Rezső, Jaloveczky Péter, Lux Gyula dr., Mesterházy Jenő, Kishonti Barna, Prochaska Ferenc dr., Tscheik Ernő és Váradi József. Általános tanulmányi felügyeletre kaptak megbízatást: Padányi-Frank Antal dr., Éber Rezső, Jaloveczky Péter, Váradi József és Prochaska Ferenc dr.

Nagy örömünkre szolgált, hogy a Kormányzó Úr Öfömméltósága a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr előterjesztésére Németh Sándor c. igazgatót, intézetünk ny. tanárát a tanügyi főtanácsosi címmel tüntette ki. Németh Sándort örömmel üdvözlöttük kitüntetése alkalmával és ünnepélyesen búcsúztattuk nyugalombavonulásakor.

Ugyancsak megvált intézetünktől Vladár Márton dr. intézeti orvos, aki 25 éven át példás kötelességtudással teljesítette nemes hivatását. Ez alkalommal a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr és a főigazgatóság elismerését fejezte ki aranyokleveles orvosunknak. A tanártestület jegyzőkönyvi kivonat útján búcsúzott fáradhatatlan intézeti orvosunktól. Helyébe a főigazgatóság Sarudy Elemér dr-t bízta meg az intézeti orvosi teendők ellátásával.

Tanártestületünk ebben az évben a következő új tagokkal gyarapodott: Gárdonyi József dr. gazdasági szaktanárral, Budaváry László gyakorlóiskolai tanítóval és Garamvölgyi Ervin testnevelési tanárral.

Ennek az iskolai évnek egyik értékes vonását látom abban, hogy a gyakorlóiskola jobbmódú gyermekei fokozottan gyakorolták az áldozatkésztség erényét. Ez abból állt, hogy a gyakorlóiskola szegénysorsú

tanulóinak egyrészt rendszeresen hoztak tízórait, másrészt pedig karácsonykor valami ajándékkal meglepték őket. Így törekszünk a gyakorlatban arra, hogy az osztályharc élet tompítsuk.

Intézetünk ebben az évben is közreműködött azon a nagyszabású hangversenyen, amelyet a budapesti intézetek november hó 14-én a Tanárok Háza javára és Quint József iratainak kiadására rendeztek.

Ebben az évben is rendeztünk növendékeink szülei részére értekezletet. Ez alkalommal intézetünk igazgatója a következő címen tartott előadást: »Hogyan támogatja a szülői ház az iskolai nevelés munkáját?« — A gyakorlóiskolával kapcsolatos szülői értekezletek egyikét ebben az évben is felhasználtuk növendékeink gyakorlati kiképzése érdekében. Ugyancsak növendékeink gyakorlati kiképzését szolgáltuk azzal is, hogy IV.-éves növendékeink ebben az évben is tartottak egy-egy előadást az iskolán kívüli népművelés köréből.

Ebben az iskolai évben azzal is törekedtünk a fokozottabb hazafias nevelésre, hogy megkezdjük a magyar ruha viselését. Tanártestületünk hosszas tervezgetés után elfogadott egy magyaros ruhamintát. Ezt ajánlotta a növendékek figyelmébe, és maga is törekszik arra, hogy ilyen ruhája legyen. Több tanárnak és növendéknek van már ilyen magyaros ruhája.

Az iskolai év történetéről szóló részt a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úrnak 18.483/1937. sz. a. kelt rendeletének következő részével fejezem be: »A népiskolai tanítói és tanítónői oklevéltermelés helyes irányítása tekintetében engem terhelő felelősség és a túltermelésben rejlő erkölcsi, anyagi és társadalompolitikai veszedelmek kötelességemmé teszik, hogy a tanító- és tanítónőképzés ügyének a törvényhozás útján leendő újabb rendezésével foglalkozzam. Az újabban kiadott Népiskolai Tanterv és Utasítás is a tanítóképzés átalakítását, a tanítóképzés eddigi kereteinek kibővítését kívánja. — Az 1868. évi 38. t. c. ide vonatkozó rendelkezései az idők folyamán, a viszonyok változtával már elavultak. A tanítói hivatással szemben támasztott követelmények megsokasodtak. A kapcsolatos iskolafajok munkájához való fokozottabb alkalmazkodás, vagyis a jelenlegi iskola-rendszerbe való helyes beilleszkedés kérdése, továbbá a nőnevelés ügye is mind-mind olyan körülmények, amelyek a rendezést sürgetik.«

Ez a rendelet nagy örömet keltett mind tanártestületünkben, mind a tanítóképző-intézeti tanárság egyetemében.

1. Hatóságok.

Tanulmányi tekintetben az iskola a vallás- és közoktatásügyi miniszter vezetése alatt áll.

Vallás- és közoktatásügyi miniszter: Hóman Bálint dr. m. kir. belső titkos tanácsos.

Államtitkár: Tasnádi-Nagy András dr.

Helyettes államtitkár: Báró Wlassics Gyula dr.

A tanítóképző-intézeti ügyosztály főnöke: Kósa Kálmán dr., miniszteri tanácsos.

A budapesti tankerület kir. főigazgatója: Pintér Jenő dr., c. egyetemi nyilv. rendes tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja.

2. Tanári testület.

Sorszám	N É V	Képesítés és az alkalmazás minősége	Szolgálati év		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Heti óraszám	Jegyzet
			Összesen	Ennél az intézetnél			
1	Padányi-Frank Antal dr.	Pedagógia, filozófia szakos, igazgató.	26	18	Neveléstan IV. 4.	4	Az intézet szellemi, anyagi ügyeinek és az internátus vezetője. Az Apponyi Kollegium budapesti tagozatának igazgatója. A budapesti Redemptorissza szerzetesnők r. k. tanítónőképző-intézet képesítővizsgálatának min. biztosa. Tanulmányi felügyelő. Körzeti isk. felügyelő. Lakik: I., Fery Oszkár-utca 40. szám.
2	Budaváry László	Gyakorlóiskolai tanítói okl., gyak. isk. tanító.	27	2	A gyakorlóiskola III. IV. osztályát vezette, résztvevett a tanítónövendékek gyakorlati kiképzésben.	30	Lakik: III., Bécsi-út 88. I. ép. fszt. 14.
3	Éber Rezső	Fizika, kémia, mennyiségtan szakos, c. igazgató.	33	12	Fizika III. 6; IV. 4. Mennyiségtan II. 3; IV. 4. Gyakorlati kiképzés V. 1.	18	A fizikai szertár öre. Lakik: VII., Stefánia-út 2. fszt. 5.

Sorszám	N É V	Képesítés és az alkalmazás minősége	Szolgálati év		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Heti óraszám	Jegyzet
			Összesen	Ennél az intézetnél			
4	Ferenczi István	Gyakorlóiskolai tanítói okl., gyakorlóiskolai tanító.	30	3 ^{1/2}	A gyakorlóiskola I—II. osztályát vezette, résztvett a tanítónövendékek gyakorlati kiképzésében.	30	Lakik: VI., Székely Bertalan-u. 23. III. I.
5	Frigyes Béla	Természetráaj, kémia, fizika szakos, rendes tanár.	18	8	Egészségtan V. 1. Mennyiségtan I. 3; III. 2; V. 2. Közgazdaságtan V. 2. Tanítási gyakorlat IV. 2; V. 6.	24	A cserkészcsapat parancsnoka. Lakik: I., Fery Oszkár-utca 55. I. 20.
6	Garamvölgyi Ervin	Testnevelő tanári okl., óradíjas helyettes tanár.	1	1	Testnevelés I. 2; II. 2; III. 2; IV. 2; V. 2. Játék I. 2; V. 1. Gyakorlati kiképzés V. 1.	14	Az I. osztály főnöke. A Sportkör tanárelnöke. Internátusi felügyelőtanár. Lakik: I., Fery Oszkár-utca 40.
7	Gárdonyi József dr.	Gazdasági tanár.	24	1	Gazdaságtan I. 2; II. 2; III. 2; IV. 2.	8	A gazdasági szertár öre. Lakik: V., Nádor-u. 34.
8	Hüttl Ármin	Lelkészi és tanítói okl., valóságos tanár.	32	24	Ág. h. ev. hittan I. 1; III. 1; V. 1.	3	Lakik: I. Verböczy-utca 28.
9	Jaloveczky Péter	Természetráaj, kémia, fizika szakos, c.igazgató.	31	18	Kémia I. 4. Növénytan II. 4. Állattan III. 4. Kémia IV. 4. Gyakorlati kiképzés V. 1.	17	A II. osztály főnöke. A természetráaji, ásvány-vegytani szertárak öre. Igazgatóhelyettes. Tanulmányi felügyelő. Lakik: XI., Schweidel-utca 24.
10	Kishonti Barna	Ének és zene szakos, rendes tanár.	20	18	Ének I. 3; II. 3; III. 1; IV. 1; V. 1. Zene I. 1; II. 1; III. 1; IV. 1; V. 1. R. k. egyh. ének IV. 1; V. 1. Karének I—V. 1. Gyakorlati kiképzés V. 1.	18	A zenei szertár és könyvtár öre. A kultúresték rendezője. Tanulmányi felügyelő. Lakik: I., Fery Oszkár-utca 48.

Sorszám	N É V	Képesítés és az alkalmazás minősége	Szolgálati év		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Heti óraszám	Jegyzet
			Összesen	Ezzel az intézménél			
11	Lux Gyula dr.	Magyar, német szakos, rendes tanár.	26	9	Kisebbségi német II. 4; III. 4; IV. 4; V. 4. Német I. 2.	18	A német nyelvi könyvtár óre. A tanári értekezletek jegyzője. Tanulmányi felügyelő. Lakik: I., Orbánhegyi-út 13/a.
12	Mesterházy Jenő	Történelem, magyar, földrajz szakos, rendes tanár.	24	18	Történelem I. 2; II. 2; III. 2; IV. 4. Földrajz II. 2. Alkotmánytan V. 4. Gyakorlati kiképzés V. 1.	17	A III. osztály főnöke. A történelmi szertár és könyvtár óre. Tanulmányi felügyelő. Lakik: I., Királyhágó-tér 9.
13	Nagy Ferenc	Magyar, történelem, földrajz szakos, rendes tanár.	28	25	Magyar I. 4; II. 3; III. 3; IV. 2; V. 4. Gyakorlati kiképzés V. 1.	17	Az V. osztály főnöke. Lakik: I., Böszörményi-út 17/c.
14	Prochaska Ferenc dr.	Földrajz, magyar, történelem szakos, okleveles közgazda, rendes tanár.	18	8	Földrajz I. 2; III. 2; IV. 1. Német II. 2; III. 2; IV. 2; V. 2. Kisebbségi német I. 4. Gyak. kiképzés V. 1.	18	Az Ifjúsági Vöröskereszt Egyesület elnöke. A földrajzi szertár és könyvtár óre. Tanulmányi felügyelő. Lakik: I., Csörsz-u. 9.
15	Strecke Ernő	Hittanári okl., rendes hittanár.	12	3	R. k. hittan I. 2; II. 2; III. 2; IV. 2; V. 2. Exhortatio I—IV. 2. R. k. hittan a gyakorlóiskolában I—II. 2; III—IV. 2. V—VIII. 2.	18	A Szívteslörség parancsnoka. Lakik: IX., Ráday-u. 63.
16	Szabó Béla	Földrajz, természetrajz, kémia szakos, rendes tanár.	6	6	Testtan II. 2. Zene I. 1; II. 1; III. 1; IV. 2; V. 2. Prot. egyh. ének III. 1; IV. 1; V. 1. R. k. egyházi ének III. 1. Fak. zene I—V. 2. Zenekar I—V. 1.	16	Köztartásvezető. Lakik: I., Fery Oszkár-utca 40.

Sorszám	N É V	Képesítés és az alkalmazás minősége	Szolgálati év		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított ?	Heti óraszám	Jegyzet
			Összesen	Eneél az intézetnél			
17	Szalatsy Richárd	Pedagógia, filozófia, gyak. iskolai tanítói okl., gyakorlóiskolai tanító.	31	10	A gyakorlóiskola V—VIII. osztályát vezette, résztvevő a tanítónövendékek gyakorlati kiképzésében.	30	Lakik: XI., Tétényi-út 19.
18	Szelényi Dezső	Magyar, német szakos, rendes tanár.	24	13	—	—	Irodai teendőket végz. Lakik: I., Szent János-tér 2.
19	Tóth Ernő	Lelkeszi és vallásstanári okl., vallások-tató.	5	2	Ref. hittan I. 1; II. 1; III. 1; IV. 1; V. 2. Ref. hittan a gyakorlóiskolában I—IV. 1; V—VII. 1.	8	Lakik: Csillaghegy, Vörösmarty-u. 3.
20	Tscheik Ernő	Rajz és kézimunka szakos, rendes tanár.	30	18	Rajz I. 2; II. 2; III. 2; IV. 2; V. 2. Kézimunka I. 2; II. 2; III. 2. Szépipírás I. 1. Gyakorlati kiképzés V. 1.	18	A IV. osztály főnöke. A Segítő Egyesület elnöke. A rajz és kézimunka szertár őre. Tanulmányi felügyelő. Lakik: I., Böszörményi-út 8.
21	Váradi József	Filozófia, pedagógia szakos, rendes tanár.	23	16	Lélektan és logika III. 3. Neveléstörténelem V. 3. Iskolaszervezetten V. 2. Pedagógiai gyak. V. 2. Tanítási gyakorlat IV. 2; V. 6.	18	A pedagógia szertár őre. Az önképzőkör felső tagozatának tanárelnöke. Körzeti iskolafelügyelő. Tanulmányi felügyelő. Lakik: I., Németvölgyi-út 8.
22	Vincze Sándor	Történelem, magyar szakos, helyettes tanár.	4 ^{1/2}	4 ^{1/2}	Magyar I. 4; II. 3; III. 3; IV. 2.	12	A magyar szertár őre. Az önképzőkör alsó tagozatának tanárelnöke. Internátusi felügyelőtanár. Lakik: I., Fery Oszkár-utca 40.
23	Vujicsics Dusán	Lelkeszi okl. óraadó hitokt.	—	1	Gör. kel. hittan III. 1.	1	Lakik: Pomáz. (Pest vm.)
24	Ruttkay Miklós dr.	Hittanári okl. óraadó hitokt.	14	10	Gör. kat. hittan I. és III. 1.	1	Lakik: VIII., Damjanich-utca 14.

Sorszám	N É V	Képesítés és az alkalmazás minősége	Szolgálati év		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Heti óraszám	Jegyzet
			Összesen	Emel az intézetnél			
25	Vidor Pál dr.	Rabbi oklev., óraadó hitokt.	3	3	Izr. hittan V. 1.	1	Lakik: II., Zsigmond-utca 49.
26	Kiss Mária	Munkamester-női okl., gyak. isk. óraadó tanítónő.	3	3	Kézimunka a gyakorlóiskolában III—IV. 1.	1	Lakik: I., Társ-u. 6.
27	Kriska Irén	Tanítónői okl., gyak. isk. óraadó hitoktató.	2	2	Ev. hittan a gyakorlóiskolában.	1	Lakik: II., Ostrom-u. 31.
28	Lesták Emma	Magyar, latin szakos, óraadó tanár.	2	2	Kisebbségi tót nyelv I—II. 2; III—IV. 2.	4	Lakik: Pestszentlőrinc, Petőfi-u. 7/a.

Leventeoktatók: **vitéz Tahy Géza, Zsidányi Sándor és Tóth Ervin** főoktatók. Oktatták a leventéket a II. oszt. 2, III. oszt. 2, IV. oszt. 2, V. oszt. 1, összesen heti 7 órában.

Intézeti orvos: **Vladár Márton dr.** egészségügyi főtanácsos. Február 1-től **Sarudy Ottó dr.** belgyógyász szakorvos, ideg- és elmebetegség szakorvos, egyetemi tanársegéd.

Irodába beosztva: **Divald Irén** polg. isk. rendes tanár.

Intézeti számvivő: **Papp Antal dr.** számtiszt.

A tanári testület nyugalmazott tagjai:

1. **Horvay Ede** c. ig., rendes tanár. Szaktárgyai; nyelv- és történettud. Szolgálati éveinek száma; 35 év. Nyugalomba vonult 1926-ban. Lakik: I., Szendy-u. 2.

2. **Németh Sándor** tanügyi főtanácsos, c. ig., rendes tanár. Szaktárgyai: nyelv- és történettud. Szolgálati éveinek száma: 35 év. Nyugalomba vonult 1936-ban. Lakik: I., Ugocsa-u. 3.

3. Intézeti segédszemélyzet.

Gazdaasszony: Kurách Emma. 1919. óta teljesít szolgálatot. Az intézetnél 1934. óta működik. *Kertész:* Szláby József. 1911. óta teljesít szolgálatot. *I. oszt. altiszt:* Horváth István. 1912. óta teljesít szolgálatot. *II. oszt. altiszt:* Kanizsai József. 1929. óta teljesít szolgálatot.

4. A tanártestület társadalmi és irodalmi munkássága.

A tanártestület tagjai több országos egyesületnek és társaságnak tagjai s azok keretében értékes munkásságot fejtettek ki.

Padányi-Frank Antal dr. Az Apponyi Kollégium budapesti tagozatának igazgatója. Az Orsz. Közoktatási Tanács tagja. A Kat. Tanügyi Tanács ülnöke. Az Aquinói Szent Tamás Társaság tagja. A Szt. István Akadémia tagja. A M. Pedagógiai Társaság tagja. A Tanítóképző-Intézeti Tanárok Orsz. Egyesületének elnöke. A Magy. Gyermektanulmányi Társ. igazgatósági tagja. Ebben az évben a következő előadásokat tartotta: 1. Új tanterv, új utasítás, új rendtartás, új vizsgálati szabályzat. (A T. I. T. O. E.-nek taggyűlésén. Megjelent a Magyar Tanítóképzőben.) — 2. Éltés Mátyás ravatalánál. (Megjelent a Magyar Paedagógiában.) — 3. A történelem a nemzetnevelés szolgálatában. (A pezsztenterzsébeti pedagógiai szemináriumon.) — 4. Hogyan neveljük a gyermeket az iskoláskor előtt? (Intézeti kultúr-estén.) — 5. A nevelői gondolat a képesítővizsgálatok eredményének megítélésében. (A T. I. T. O. E.-nek taggyűlésén.) — 6. Megnyitó: Tanítóképzés és működő tanítók. (A T. I. T. O. E.-nek XXVII. rendes közgyűlésén. Megjelent a Magyar Tanítóképzőben.)

A következő cikkeket írta ebben az évben: 1. A karakterológia (jellemtan) szerepe a nevelői munkában. (Előadások a magyar tanítók szabadegyetemén c. kötetben. Különlenyomatban is megjelent.) — 2. Az önzetlenség és a hála. (A Néptanítók Lapjában.) — 3. Előszó — Árpássy Gyula: A tanító megbecsülésének alapfeltételei c. könyvéhez. — 4. Célkitűzések félszázados fordulóra. (A Magyar Tanítóképzőben.) — 5. Fordulópontok az ifjúság fejlődésében. (Magyar Paedagogia.)

Dr. Lux Gyula: Ein Beitrag zur Herkunftsfrage der Deutschen im Komitate Gömör. (Karpathenland 8. évf. 33. k.) — Bevölkerungsstatistik der Stadt Dobschau aus der Vorkriegszeit. (Zipser Heimat. Heimatkundliche Beilage der Karpathen-Post 56. évf. 43. sz.) — Franz Ratzenberger, Iba Peag ond Tol. (Karpathen-Post 56. évf. 39. sz.) — Franz Ratzenberger, Iba Peag ond Tol. (Zeitschrift für Mundartforschung. XII. évf. 1936., 126 kk.) — Fekete Nagy Antal, A Szepesség területi és társadalmi kialakulása. (Heimatblätter 1936. évf.) — Der Name der Stadt Dobschau. (Karpathenland 8. évf.) — Ein Brief des Stadtrates von Schnittnich an die Stadt Karpfen im Jahre 1460. (Karpathenland 8. évf.) — Modern nyelvoktatás. (Paedagogiai Szeminárium. Új sorozat V. évf.) — Schwarz Ernst, Sudeten-deutsche Sprachräume. (Századok LXX. évf.) — Kuhn Walter, Deutsche Sprachinselforschung. (Századok LXIX. évf.) — Westdeutschostmitteldeutsch-bairische Volkstumsmischung in Dobschau-Dobsina. (Zeitschrift für Mundartforschung. XII. évf.) — Hans Kaser, Der Volks- und Kulturboden des Slowakeideutschtums. (Zeitschrift für Mundartforschung. XIII. évf.) — Új utat a német nyelvoktatásban. (Magyar Tanítóképző 50. évf. 34. kk.) — Új utat a német nyelvoktatásban. (Magyar Tanítóképző 49. évf.) — Kell-e a tanítóképzőben német nyelv? (Magyar Tanítóképző 50. évf. 86.) — Lengyel Imre, A modern nyelvoktatás főbb tényezői. (Magyar Paedagogia XLVI. évf. 39. kk.) — Dobschauer Volksglaube. (Zipser Heimat. Heimatkundliche Beilage der Karpathen-Post 1937. évf.) — Nyelvjárás-

tanulmány, népnyelvkutatás és néprajz. Felolvasás a M. Philologiai Társaság 1936. szept. 28-i ülésén.

Mesterházy Jenő: Előadásokat tartott és tanulmányi kirándulásokat vezetett a Székesfővárosi Iskolánkívüli Bizottság felkérésére: a Váci Szabadliceumban; a Budahegyvidéki ref. egyházközség gyülekezeti házában; a Luther-Társaság keretében működő Evang. Nőegyletben; a Kőbányai Keresztény Pártkörben; a T.I.T.O.É.-nek nov. havi taggyűlésén; a Székesfővárosi Pedagógiai Szeminárium továbbképző tanítói tanfolyamán; az Evang. Nők Országos Szövetségében; a pestvármegyei tanítóság visegrádi szemináriumán. A Magyar Rádió Társaság megbízásából rádió-előadásokat írt a Mezőgazdasági-Múzeum épületesoportjáról és a 250 év előtti erdélyi szokásokról. — Kéthetenként ismertette a Rádió »Mit nézzünk meg?« rovatában Budapest műemlékeit, szépségeit és egyéb nevezetességeit. Tanulmányokat írt népművelési folyóiratokba; a Városok Lapjába (Egy velencei szemtanú levelei Budavár visszavételéről. — Buda város bástyafalai és régi kapui. Budavár visszavétele és a tabáni honvédsírok.) — A Pedagógiai Szeminárium VII. évf. 4., 6., 8. és 10. számaiban megjelent tanulmányai: Az Apponyi-tér szobrai. — A Körönd szobrai. — Az Ezredéves-Emlékmű. A budai Várhegy szobrai. — A Hungaria c. idegenforgalmi folyóiratban Budapest kialakulásáról, a Koronázó-Főtemplomról, Ják gölönecsérművészetéről, Az esztergomi bazilikáról, A dunántúli, Balaton-menti várromokról írt cikkeket, amelyek ott német, francia, angol nyelvre fordítva jelentek meg. — Írt a Budapesti Hírlap-ba (Budavár felszabadításáról), a Napkelet-be (könyvismertetések, a Szent Istvánnapi körmenetek kialakulása, Tormay Cecilről való megemlékezés), a Zene c. folyóiratban (Liszt Ferenc díszkardja). — Különnyomatban megjelent tanulmánya: Budavár visszafoglalása és a török emlékek fővárosunkban, melyből egy részlet latinra fordítva jelent meg a Juventus c. latin ifjúsági folyóirat XXI. évfolyamának első számában.

Nagy Ferenc az erdélyi és felvidéki írók budapesti szereplése alkalmával bevezető előadást tartott a Zeneművészeti Főiskolán két estén (okt. 18. és 19-én). Ugyancsak a megszállott területek irodalmát ismertette Benedek Elek méltatásával kapcsolatban a budai ref. egyház kultúrestjén (nov. 5-én).

Strecke Ernő az »Apostolok Királynője«-ről nevezett Úrhölgyek Mária Kongregációjának prézese, az Emericana Hercunia Corporatiójának lelkesze. — Lelkigyakorlatokat, szülői értekezleteket, Actio Catholica sajtó- és kultúrelőadásokat, prédikációkat tartott. — Cikkeket, a budapesti Actio Catholica számára alkalmi beszédvázlatokat írt.

Váradi József ebben az iskolaévben is betöltötte a rk. Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolán és a Katolikus Tanügyi Tanácsban munkakörét. Több tanügyi szaklapba dolgozott. Nagyobb közleményei voltak: »Az állampolgári nevelés gondolata népnevelésünk és népművelésünk eszmerendszerében.«, »A nemzeti kisebbségek és oktatásügyük.« Előadást tartott: kisebbségi tanítók továbbképző tanfolyamán Baján; Somogy vármegye népművelőképző tanfolyamán; Pest vármegye zsámbéki pedagógiai szemináriumán; népművelési tanfolyamokon; az Országos Széchenyi Szövetségben; a Budapesti Iskolatársak Egyesületében; a Magyar Tanítók Szabadegyetemén, a Magyar Nemzeti Szövetségben és székfoglaló felolvasást tartott a Szent István Akadémián.

II. OSZTÁLY.

A tanuló neve	Vallása	Magaviselet	Szorgalom	Hit-és erkölcsi	Test-és élettan	Magy. ny. és ir.	Német nyelv	Tót nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Term.r.éskémia	Gazdasági.ism.	Rajz	Ének	Zene	Kézimunka	Testgyakorlás	Írásb. kül. a'ak	Internetesi kedvezm.P. ben
Anda Géza	ref.	2	2	2	2	3	3		2	3	3	2	3	3	1	1	1	2	3	—
Balla Zoltán	r. k.	1	2	2	2	2	2		3	3	3	1	1	1	2	3	1	1	3	—
Balogh Gyula	"	1	2	1	1	2	2		2	2	2	2	2	4	3	1	2	2	—	—
Csaplár László	ref.	1	3	1	2	2	3		3	3	3	3	2	2	2	1	2	1	—	—
5. Csákvári Zoltán	"	2	2	2	1	1	2		2	2	2	3	1	1	4	1	2	2	—	—
Droppa Kálmán	r. k.	2	3	3	3	4	3		3	2	3	3	3	3	3	4	1	2	3	—
Göncz József	"	1	2	1	1	1	2		2	2	3	2	3	3	2	2	1	2	2	—
Juhász Pál	"	1	2	2	1	3	2		2	2	3	2	2	2	3	3	1	1	2	—
Kosaras Tibor	"	1	2	1	2	1	2		3	3	2	3	3	1	1	1	1	2	1	500
10. Kovács Károly	r. k.	1	2	2	1	3	3		2	2	3	2	2	2	3	1	1	1	3	—
Kovács Zoltán	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	500
Lengyel István	"	1	1	1	1	2	2		2	2	2	3	3	1	1	1	1	1	1	500
Lueff Imre	"	2	2	2	2	3	1		3	3	2	3	2	2	1	2	1	2	2	—
Majdán János	"	1	2	1	1	2	2		2	3	2	2	3	3	3	2	3	2	2	—
15. Math Béla	"	1	2	2	1	3	2		2	2	2	3	3	3	3	3	1	1	3	500
Mező Ferenc	ref.	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	—
Nagy János	"	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—
Nagy László	"	1	2	1	1	2	2		2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	—	—
Pálmai Béla	r. k.	1	2	1	1	3	2		2	3	2	2	3	2	2	2	1	2	2	—
20. Punka György	ref.	1	2	2	1	2	2		2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	—
Reissig Péter	r. k.	3	3	3	2	2	2		3	3	3	2	1	1	2	2	1	1	2	—
Reviczki Béla	"	1	3	2	4	3	3		3	4	3	2	2	2	2	2	1	2	2	—
Sebrek Imre	"	1	2	2	1	2	2		3	2	2	2	1	1	1	1	1	2	2	400
Szablár Ferenc	"	1	3	2	1	3	3		2	2	4	2	3	3	3	4	2	2	2	500
25. Vári János	"	2	2	2	2	3	3		3	3	2	2	2	1	2	1	2	1	3	—
Vörös István	"	1	1	1	1	1	2		1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	—

Meghalt :

Éliás József

III. OSZTÁLY.

A tanuló neve		Vallása	Magaviselet	Szorgalom	Hit-és erkölcsi	L-élekt.és logika	Magy. ny. és ír.	Német nyelv	Tót nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Term.r.és kémia	Fizika	Gazdasági ism.	Rajz	Ének	Zene	Egyházi ének és zene	Kézimunka	Testgyakorlás	Írásb. kül. alak	Internátusi kedvezm.P-ben
	Andó Dezső	r. k.	1	1	1	1	2	2		2	2	2	2	2	3	1	2	2	2-1	2	2	1	300
	Arany Rezső	ref.	1	2	1	2	2	3		3	2	2	2	3	2	2	2	2	2-2	1	1	3	—
	Bangha Dezső	r. k.	1	2	1	3	2	2		2	2	2	2	3	2	2	3		—	2	1	2	—
	v. Breznay Lajos	"	1	2	2	2	3	2		2	2	1	2	2	2	1	1	1	1-1	1	1	2	400
5.	Cserepkai János	"	1	2	1	2	3	2		2	2	2	2	2	2	2	3	2-2	2	3	2	—	—
	Cservenka Gusztáv	"	1	2	1	2	2	2		2	3	2	2	3	3	3	1	1	—	2	2	1	—
	Flósz András	"	1	2	2	3	3	3		2	3	3	3	3	3	3	4	4	—	2	2	3	—
	Gyalóközi Béla	"	1	1	1	1	2	2		2	2	2	1	1	2	2	2	2	1-1	1	2	3	400
	Gyurjác Andor	"	3	2	2	2	2	3		2	3	3	2	3	2	2	2	4	—	2	3	3	—
10.	Horányi Ferenc	ág.h.ev	1	2	1	3	3	2	2	3	2	3	2	2	1	2	2	2	2-1	1	2	1	—
	Kamarás Ferenc	r. k.	1	2	2	3	3	3		2	3	2	2	2	2	1	2	2	—	1	3	2	—
	Károly Sándor	"	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1-2	2	1	2	—
	Kövesdi Pál	"	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1-1	1	2	1	200
	Kövesi Imre	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1	2	1-1	2	2	2	—
15.	Krunity Dömötör	g. kel.	1	3	2	3	4	3	2	3	3	3	3	3	3	3	4	3	—	3	3	3	—
	László József	r. k.	1	2	2	1	1	2		1	1	2	1	1	2	2	2	3	2-2	2	2	1	—
	Mitró László	"	1	2	2	1	1	2		2	1	1	1	1	2	2	2	2	1-1	2	2	2	300
	Mohácsi István	"	1	3	3	3	3	2		3	4	3	2	3	3	2	4	4	—	2	3	2	—
	Nagy Lajos	"	1	2	1	1	1	2		2	2	2	2	2	2	1	1	1	1-1	1	1	1	—
20.	Nagy Tibor	ref.	1	2	1	2	2	2		2	2	2	2	2	3	2	2	—	—	2	2	3	—
	Oravec Sándor	r. k.	1	1	2	1	1	2		2	1	1	1	2	1	2	1	2	—	1	1	1	—
	Pál Vince	ág.h.ev	1	1	1	1	1	1		1	2	1	2	2	2	2	2	2	2-1	1	2	1	—
	Pálos Mihály	r. k.	1	2	2	2	3	2		3	2	3	2	3	3	2	2	1	—	2	2	2	—
	Póczik János	ág.h.ev	1	1	1	1	2	1		2	2	2	2	2	1	2	1	1	1-1	1	2	2	300
25.	Posch Emil	r. k.	1	1	1	2	2	1		2	2	3	1	2	1	1	2	1	1-1	1	2	1	—
	Repkényi Mihály	"	1	2	1	2	2	2		2	2	2	2	3	1	2	1	1	1-1	1	2	2	400
	Rüble László	"	1	2	2	2	1	1		3	3	2	2	3	2	3	3	3	—	2	3	2	500
	Szombathy Gyula	ág.h.ev	1	1	1	1	1	2		2	1	2	1	2	1	2	1	1	1-1	2	1	1	300
	Torma István	r. k.	1	2	1	1	1	3		2	3	3	2	3	1	3	1	1	1-1	2	3	2	—
30.	Tóth Béla	"	1	1	1	1	1	2		2	2	3	1	3	2	3	1	1	2-2	1	2	2	—
	Tóth István	"	1	1	1	2	2	2		2	2	2	1	2	1	2	1	1	1-1	1	2	2	300
	Tóth László	"	1	2	2	2	2	2		2	2	3	2	2	3	3	2	3	2-2	1	2	2	—
	Vas Brunó	g. k.	2	2	1	2	3	3		2	2	3	2	2	4	3	3	3	—	2	2	2	—
	Vörös Gyula	r. k.	1	2	2	1	2	2		2	2	2	2	3	1	3	1	1	2-2	1	2	1	—

IV. OSZTÁLY.

A tanuló neve		Vallása	Magaviselet	Szorgalom	Hit-és erkölcsi	Nev és tanítást.	Nev. és tan. gy.	Magy. ny. és ír.	Német nyelv	Tót nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Kémia	Fizika	Gazdasági ism.	Rajz	Ének	Zene	Egyházi ének és zene	Testgyakorlás	Írásb. kül. alak	Internátusi kedvezm. P-ben
	Bártfai Emil	r. k.	1	2	2	2	2	3	2		3	3	3	2	2	3	3	2	1	—	2	1	—
	Bornemissza Lajos	„	1	2	2	2	1	1	2		2	1	2	2	2	2	1	1	1	—	1	1	300
	Böhm Sebestyén	„	1	2	2	2	2	2	1		2	2	2	2	2	2	1	1	2	2-2	2	2	300
	Csapó Károly	„	1	2	2	1	2	2	2		2	2	2	2	2	2	2	3	3	—	1	1	—
5	Csernyánszky Imre	„	1	2	3	2	2	2	2		2	2	3	2	2	3	2	2	2	2-2	2	2	400
	Deák Tibor	ref.	1	1	1	1	1	1	2		2	2	2	1	1	2	2	1	1	1-1	2	1	—
	Dévai Vendel	r. k.	2	3	2	2	2	2	1		2	2	3	2	2	3	2	4	2	—	2	1	—
	Dombay Sándor	„	1	2	1	1	2	2	2		2	2	2	1	2	2	2	2	1	2-1	2	1	400
	Halász Ferenc	„	1	2	1	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1-2	1	1	—
10	Hegyes Zoltán	ref.	1	2	1	1	2	1	1		2	2	2	1	1	2	2	3	1	—	1	1	300
	Horváth István	„	1	1	2	1	2	2	2		2	2	2	1	1	2	1	2	1	1-1	2	1	300
	Kerekes Sándor*	r. k.	1	2	2	2	2	2	3		3	2	3	2	2	2	2	2	3	—	1	2	—
	Magyar István	„	1	1	2	1	1	1	1		2	1	2	1	1	1	2	1	1	—	1	2	400
	Mester Gyula	ref.	1	2	2	1	2	2	2		2	3	3	1	2	2	2	2	1	—	1	1	—
15	Nagy László	„	1	2	2	2	2	3	2		3	3	3	2	2	1	2	2	3	—	2	3	—
	Párkányi Gábor*	r. k.	1	2	3	2	1	3	2		3	1	2	1	2	2	2	2	3	—	2	2	—
	Pompör Ferenc*	„	1	2	3	2	2	3	3		3	3	4	3	3	3	3	3	1	—	2	3	500
	Reinhard Rezső	„	1	2	3	4	3	4	2		3	3	2	2	1	3	2	3	1	—	3	2	—
	Szabolcsi Gusztáv	„	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	200
20	Szabó Gyula	ref.	2	3	2	4	3	3	3		3	3	3	3	3	3	2	2	3	—	2	4	—
	Szőcs Lajos*	r. k.	1	2	2	1	2	3	3		3	2	3	2	2	2	3	2	2	—	1	2	500
	Takács László	„	1	2	2	1	2	1	2		3	2	2	1	2	1	2	2	1	—	2	1	—
	Tulok János*	„	2	3	2	4	2	3	3		3	3	4	2	3	3	3	2	3	—	1	2	500
	Urbán Gyula*	„	1	3	2	2	1	3	2		2	2	4	2	3	3	1	1	2	—	3	2	—
25	Várhegyi László	„	2	3	2	4	2	3	2	2	2	2	3	2	2	2	3	2	2	2-2	2	2	—
	v. Vécsy György	„	1	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3	1	1	1	—	2	1	300

Kimaradtak :

Albert Antal
Gérnyi Ferenc
Nemeskéri István
Pintér Imre
Potsubai Béla
Sztolár László
Varga Imre

Kizárattott :

Csernus Sándor

+Ismétlő.

V. OSZTÁLY.

A tanuló neve		Vallása	Magaviselet	Szorgalom	Hit-és erkölcs.	Neveléstört.	Isk. szervezett.	Nev. és tanit. gy.	Magy. ny. és ir.	Német nyelv	Alkotmánytan	Mennyiségtan	Egészségtan	Közgazdaságt.	Rajz	Ének	Zene	Egyházi ének és zene	Testgyakorlás	Írásb. ktl. a lak	Inter. átlasi kedvezm. P. ben	
	Albucz Gábor	r. k.	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	—	1	2	—	
	Bartai Árpád	"	1	3	3	2	3	2	3	2	3	4	2	2	2	1	2	2	—	2	2	—
	Bán Miklós	"	1	3	2	2	2	2	3	3	3	2	2	1	2	3	2	—	2	2	—	
	Bodor Sándor	"	1	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	1	—	2	1	—	
5	Budai Endre*	ref.	1	3	1	2	2	2	3	2	3	2	2	2	1	2	2	2-2	2	1	—	
	Czemmel János	r. k.	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1	—	2	1	200	
	Czettl Márton	"	1	2	1	2	1	1	2	1	3	3	2	2	3	2	3	—	2	3	—	
	Gaál László	"	1	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1-2	1	1	200	
	Gerzon Ferenc	ref	1	1	1	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	2	—	2	1	—	
10	Hanisch Béla	r. k.	1	2	1	2	2	2	2	3	2	2	2	2	1	1	1	2-1	2	1	200	
	Havasi Béla	"	1	2	2	2	1	2	2	2	3	2	2	2	2	2	1	—	1	1	500	
	Jászberényi Károly	"	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	—	2	2	—	—	
	Katona Ferenc	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	—	
	Kovács Pál*	á. h. ev.	1	2	1	2	1	2	2	3	3	1	2	2	2	2	2	—	1	1	500	
15	Lendvai Lajos	r. k.	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	1	1	1	2	2	—	2	2	—	
	Nagy József	ref.	1	2	1	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	1	2-2	1	1	—	
	Sárhidai Antal	r. k.	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	1	1	1-2	1	1	—	
	Sebestyén Endre	izr.	2	2	1	2	2	1	2	3	2	3	2	2	3	3	—	—	1	2	500	
	Siroki Béla	r. k.	1	3	2	1	1	2	2	3	3	1	1	1	2	2	4	—	2	1	—	
20	Soós Győző	"	2	3	2	2	3	2	3	3	3	4	2	3	2	1	1	—	2	3	—	
	Szalonta Sándor	"	1	3	2	3	2	2	3	2	3	3	2	2	2	2	2	—	2	2	—	
	Szilágyi Béla	"	1	3	1	2	2	1	3	2	2	3	1	1	2	2	3	—	2	2	—	
	Takács Jenő	"	1	1	2	1	1	2	1	2	2	2	1	1	2	1	1	—	1	1	200	
	Tóth Sándor*	"	2	3	3	2	3	2	2	3	3	4	3	2	2	3	2	—	2	3	—	
25	Vágvölgyi Jenő	"	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	1	1	2	1	1	1-1	1	2	—	
	Végh Lajos	"	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	—	1	2	—	

Kimaradtak :

Fogassy Károly
Sárpataky Jenő

*Ismétlő.

III.

Épület. Berendezés. Udvar. Kert.

Épületünkön az elmúlt évben is végeztünk némi tatarozást. Kifestettük az intézet és az internátus több helyiségét.

Udvarunk teljesen a játék és a sport céljait szolgálja. A testnevelés szempontjából kívánatos volna, hogy a földművelésügyi minisztérium tulajdonában levő szomszédos telek (ezelőtt állami faterlep) az intézetünkhöz csatoltassék.

Az intézet kertje 700 négyszögöl. Belőle lehetőség szerint a mezőgazdasági termelés minden ágának szakítódott egy-egy kis terület. Így van benne konyhakert, virágoskert, szőlő, gyümölcsös és a szántóföldi termények bemutatására való parcellák. A tanulók a gazdaságtan elméleti oktatásának gyakorlati részét itt sajátítják el.

A kert felszerelése: méhes, üvegház, négy melegágy. Ezekben a néptanító számára oly fontos méhészkedést, továbbá virág- és műkerti növények nevelését, korai zöldségtermelést tanulja meg az ifjúság a gazdaságtan tanára és az intézet kertészének irányítása mellett.

IV.

Internátus.

Intézetünk a nevelés céljait és eljárásait fokozottabb mértékben érvényesítheti azoknak a növendékeknek a nevelésében, akiket szülők teljesen az internátusra bíznak. A közös életrend, a bőséges tanulási alkalom, a tanulmányi, erkölcsi és egészségügyi felügyelet a növendékek testi és lelki fejlődését biztosítják. Az internátusi ifjúság jó szellemére vall, hogy a nevelés munkájából maga is kiveszi részét: felügyelnek egymásra, támogatják egymást munkájukban. Egyaránt érdeke szülőnek, növendéknek, hogy az internátus szigorú fegyelmet követel. Ez azonban nem rideg, hanem melegséggel párosult szigorúság.

Köztartás.

Az intézet köztartása az elmúlt esztendőben is zavartalanul működött. Az étkezés rendje olyan volt, mint az előző iskolaévben. Ez évben is, a 8 órától délután 2 óráig folyó tanítások miatt, az ebéd délután 2 órakor volt, s ezért a növendékek délelőtt 11 órakor zsemlyét kaptak.

Segélyezés, ösztöndíjak, alapítványok.

Az elmúlt iskolai évben az évvégi állapot szerint intézetünk 145 tanulója közül 46 kapott az internátusban ellátást és lakást. A kintlakók mind szülőknél, közeli rokonoknál laktak. A bentlakók közül 6 növendék 20 P-t, 10 növendék 30 P-t, 13 növendék 40 P-t és 17 növendék 50 P-t fizetett havonként.

A székesfővárosi Gyermekfelruházási Akcióból az iskolanővérek útján több növendék részesült segélyben. Így cipőtalpat 18, cipőfejelést 5 növendék kapott.

Egy növendékünk kapott 60 P tanulmányi ösztöndíjat.

Alapítványaink kamatai részben anyagi segítségnek, részben erkölcsi jutalomnak tekinthetők. Alapítványaink kamatait a következő növendékek kapták:

1. A Keller-alapítvány 6.37 P kamatát a versenyben legjobbnak bizonyult gyakorlati tanító: Gaál László kapta.

2. A Sztankó-alapítvány 6.37 P kamatát Albucz Gábor kapta, aki a testgyakorlásban tűnt ki.

3. A 40-éves találkozó-alapítvány 6.37 P kamatát a legharmónikusabban képzett tanuló: Katona Ferenc kapta.

4. A Roxer-alapítvány kamatát, 5.54 P-t, Czettel János kapta, aki az önképzőkörben és ünnepélyeinkkel kapcsolatban sokat dolgozott.

5. A Horvay-alapítvány 8.43 P kamatát — szorgalma és előmenetele elismeréséül Sárhidai Antal kapta.

6. A Quint József-alapítvány 98.17 P kamatát arányosan elosztva, összel, tankönyvsegély címén a következők kapják: Szabolcsi Gusztáv IV., Károly Sándor III., Mező Ferenc II. és Turcsányi Emil I-éves növendékek.

7. A Gyertyánffy-alapítvány kamataiból 15 P-t Jászberényi Károly kapott.

8. Az intézeti javadalomból 10—10 P-t kaptak: Bodor Sándor és Gerzon Ferenc.

9. Kiss József tanügyi tanácsos 10 P-s ajándékát évközben Vág-völgyi Jenő kapta.

10. Molnár Mihály ny. kisteleki tanító 10 P-s ajándékát ugyan csak évközben Hegyes Zoltán kapta.

Könyvjutalomban részesültek: Albucz Gábor, Katona Ferenc, Kovács Pál V., Bornemissza Lajos, Magyar István, Szabolcsi Gusztáv, v. Vécsy György IV., Cserepkai János, Gyalócai Béla, Károly Sándor, Kövesdi Pál, Kövesi Imre, László József, Mitró László, Oravecz István, Szombathy Gyula, Tóth Béla III., Kovács Károly, Nagy János II. és Koren István I-éves növendékek.

Az intézet nevében köszönetet mondunk minden adományért.

V.—VI.

Nevelés. Fegyelem.

Minden tevékenységünk arra irányult, hogy tanítványainkból valóságos, erkölcsös, művelt, jómodorú úriembereket és lelkiismeretes tanítókat neveljünk. Ezt a célt szolgálja az a határozatunk is, amely szerint a helyettesítések alkalmával a társadalmi érintkezés formáiról beszélgetünk.

Arra törekedtünk, hogy növendékeink ne csak külső kényszer, hanem belső szükséglet alapján kövessék a jót. Arra törekedtünk, hogy a cél felé való törekvéseinkben növendékeink velünk együtt érezzenek.

Az erkölcsi tökéletesedést, a mélyebb lelkiiséget, az egységes világnézet ügyét szolgálta a tanártestület azzal, hogy egyes ifjakat

segített abban, hogy sajátos problémáikat megoldhassák. Ennek igen nagy jelentőségét láttuk. Az osztályok jó közszelleme szempontjából nagy gondot fordítottunk arra, hogy ártalmatlanná tegyük azokat, akiknek élénk érzékük van a lázadozás, az ellenzékiesség, a gúnyolódás stb. iránt. Ezen az úton a rombolás vezéreiből általában az építés híveit formáltuk.

Nevelő törekvéseink egyes részleteiről az alábbiakban számolunk be:

1. Valláserkölcös nevelés.

Intézetünk nagy gondot fordít arra, hogy növendékei valóban vallásosak legyenek. Életünkkel és az összes tantárgyak tanításával törekedtünk ezt a célt szolgálni.

A hittanárok a vallásos nevelésről a következőket jelentik:

A) A róm. kat. hittanár:

»Több lelket az életbe!« Pedagógiailag is célszerűnek bizonyul egy-egy tanév tervszerű lelki munkájának homlokzatára jelmondatot írni. Ennek az életeszemlének realizált valósága Krisztus, az Istenember. Az Ő szelleme, mindenre kiható harmonikus tanítása: a krisztusi világnézet. Ezért választottuk a vasárnapi exhortációk témájaként Krisztus személyét.

Az Actio Catholica ezévi ifjúsági programja főként három kiemelkedő mozzanatban jutott kifejezésre. Az első a Krisztus Király ünnepe volt. Ezen az ünnepen, október utolsó vasárnapján, a közös szentáldozás után a következő ünnepélyt tartottuk: 1. S. Martini: Jesu Rex. Előadta a III. évf. énekkara. 2. Ünnepi beszédet mondott *Padányi-Frank Antal dr.*, tanítóképző-int. igazgató. 3. Gounod: Ave Maria. Hegedűn előadta Soós Győző V.-é. tj., orgonán kísérte Cservenka Gusztáv III.-éves tj. 4. Mít tehetek én, a tanítójelölt Krisztus Királyért? *Cserepkai János* III.-é. tj. 5. Hevesi M. Angelika: Krisztus országolj! Szavalta Lengyel István II.-é. tj. 6. Halmos-Vitnyédi Németh István: Himnusz a Krisztus Királyhoz. Férfikar. 7. Christus vincit... Énekelte az ifjúság.

Az ifjúsági beszédre előzetesen pályázatot hirdettünk. A pályanyertes növendék, *Cserepkai János* III.-é. tj., könyvjutalomban részesült. A második mozzanat az A. C. országos ifjúsági bizottságának irányítása szerint az volt, hogy az évi lelki gyakorlatokat a keresztség szentségének öntudatosítása jegyében állítottuk be. Ennek csattanója volt a befejező közös szentáldozás után közösen elimádkozott keresztségi fogadalommegújítás. A harmadik szervesen ráépített mozzanat pedig pünkösdi titkának fényénél a bérnálási hitvallás megújítása volt, mint amely szentség voltaképpen a hit — és az abból szükség-szerűen fakadó apostolkodás —. Résztvettünk a Katolikus Nagygyűlés Eucharisztikus körmenetén, XI. Ince pápa szoborleleplezési ünnepségén és a Felső Krisztinavárosi Templom úrnapi körmenetén. November 8-án ünnepséget tartottunk a magyar ifjúság védőszentjének, Sz. Imre hercegnek, szobránál és arra koszorút helyeztünk. — Lelki gyakorlatainkat április 1—4-ig *P. Virágh Andor S. J.* vezetésével az intézetben tartottuk. A gyakorlóiskolai tanulók szülői számára

kétízben tartottunk értekezletet, amelyeken a tanítónövendékek, főként az V.-évesek is résztvettek. A december 15-i szülői értekezlet tárgysorozata a következő volt: 1. Az iskola és a család együttműködése a nevelésben. *Strecke Ernő*, intézeti hittanár. 2. Az olvasás pedagógiája. *Kerekgyártó Árpád*, tanügyi főtanácsos, szakfelügyelő. 3. Katolikus gazdasági összetartás. *Völgyi Anikó* okl. tanítónő, kongr. asszisztens. Április 14-én, Szent József oltalmának ünnepén, az Apák Napját követő szülői értekezlet tárgysorozata a következő volt: 1. *P. Révay Tibor S. J.*, a Manréza igazgatója: A gyermekek korai és gyakori szentáldozása. 2. Iskolai és szívgárda ügyeink. — Három elsőosztályos tanulót kivéve, minden gyermek szentáldozáshoz járult. Május 2-án volt az ünnepélyes első szentáldozás. A gyakorlóiskola szülői egy új, bőrkötésű misekönyvvel ajándékozták meg egyházi felszerelésünket.

A ref. vallástanár:

Az évet istentisztelettel nyitottuk meg. Céлом a tanulók vallásosságának elmélyítése volt. Ezt ápoltam a vallásórák keretében és mindannyiszor, amikor a bibliaolvasás szükségességét hangsúlyoztam. Ifjúsági egyesületünk továbbhaladott Krisztus személyiségének megközelítésében. Ez az év döntő fordulat volt egyesületünk életében. Megtörtént a rég óhajtott egyesülés a Soli Deo Gloria egyesülettel, melynek 1937. óta egyesületünk tagja és Körösi Csoma Sándor-Kollégium nevet kapta. Ez is segített célunk elérésében. Egyesületünk központi vezetője Molnár Gábor tanító, ifjúsági elnöke Nagy József V.-éves növendék volt. Az ő nevükhöz fűződik a Soli Deo Gloria kötelékébe való belépésünk is.

Hittan óráink mindig a krisztusi szeretet és megértés jegyében folytak. A tanulók előmenetele és szorgalma kifogástalan volt.

Az ág. h. ev. hittanár:

Az ág. h. ev. vallástanítás az egész esztendő folyamán zavartalanul folyt le. A tanév kiemelkedő eseményei az idén is a hiterősítő előadások voltak, amelyeket a várbeli és a Deák-téri templomban tartottunk. Istentiszteleteket a bécsikapu-téri templomban látogattak a növendékek. Ugyanott ünnepeltük meg október 31-ét is.

Hálás köszönettel kell megemlékezni az Igazgató úr és az intézet tanári karának mindenkor segítségére kész magatartásáról is.

A növendékek szorgalma és viselkedése kifogástalan volt.

2. Hazafias nevelés.

A magyarság jövőjét csak a nemzeti egység biztosíthatja. Ennek tudatában tanításunk és nevelésünk minden kínálkozó alkalmát igyekeztünk a nemzeti nevelés javára felhasználni. A hazafias nevelés céljait szolgálták elsősorban nemzeti ünnepeink: október 6., március 15., továbbá az intézet hősi halottainak május utolsó vasárnapján tartott ünnepe. Más intézeti ünnepeinket is erős hazafias szellem hatotta át; a cserkészek műsoros estéjét, a tanárok házalapja javára rendezett hangversenyét, valamint az évnnyitó és évváró ünnepélyt.

Iskolai ünnepéyeink hazafias tartalma nemcsak ifjúságunkat lelkesítette, de minden alkalommal mély hatást gyakorolt a megjelent szépszámú, előkelő közönségre is.

Nemzeti célok lebegtek szemünk előtt akkor is, amikor ifjúságunkat fegyelmezettségre és hivatásszeretetre törekedtünk nevelni, mert e kettő: fegyelem és becsületes munka alapfeltétele nemzeti megerősödésünknek.

Nevelő és tanító ténykedésünket mindenkor az ifjúság s rajta keresztül a nemzet szeretete hatotta át.

3. Művészi nevelés.

A múzeumok és időszakos kiállítások látogatása kétségtelenül leghatásosabb eszköze a művészi nevelésnek. A budapesti iskoláknak nagy előnyük van a vidékiekkel szemben, hogy tanulóiknak mind a képzőművészet, mind a zeneművészet alkotásait szemléltethetik. Intézetünk sokkal távolabb van a Szépművészeti-Múzeumtól és a Műcsarnoktól, semhogy a rajzóra keretén belül ellátogathatnánk oda. A félnapos kirándulások alkalmával azonban mindig elvezetünk egy-egy osztályt, hogy műtörténeti tudásukat, művészi nevelésüket múzeumok és kiállítások látogatásával fejlesszük.

4. Testnevelés.

Ifjúságunk testnevelése ez évben is a tanítóképzői testnevelés kettős feladatának figyelembevételével folyt.

Egészséges, edzett és arányosan fejlett ifjú nevelése az egyik, a testnevelést ismerő és szerető, azt lelkesen vezetni tudó tanító nevelése a másik cél.

E kettős feladatot a rendelkezésre álló idő alatt csak úgy lehet elvégezni, ha a növendékek szeretettel foglalkoznak testi nevelésükkel és lelkes, odaadó munkájukkal pótolják a szerény lehetőségeket.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy növendékeink átérezvén a testi nevelés fontosságát, szép törekvést fejtettek ki a nevelés e területén is.

Intézetünk testnevelése — gyakorlóléhelyek szempontjából — aránylag kedvező helyzetben van. A szép nagy udvar és saját tennispálya, a közeli Sashegy lankáival lehetővé teszik, hogy az év minden szakának sportolási és szórakozási lehetőségeit kihasználjuk.

A heti 2—2 órás rendszeres testnevelésen kívül a sportkör, cserkészlet, leventeoktatás, játék órák és az internátusi reggeli testgyakorlás állanak a testnevelés szolgálatában azokon a sportolási lehetőségeken kívül, melyeket az atletizálás, tornázás, tenniszezés, úszás, korszolázás, sízés, szánkózás és csapatjátékok nyújtanak.

Gondosan ügyelünk azonban arra, hogy növendékeink tisztán lásák, hogy a testnevelés mindig csak eszköz jövődj céljaik eléréséhez.

E felfogás átérésének szép külső jelét adták növendékeink azokon a kivonulásokon, melyeket XI. Ince pápa szobrának leleplezésekor és magas külföldi vendégeink tiszteletére tettünk. A megjelent közép- és középfokú iskolák között intézetünk fegyelmezettséggel kitűnve, két alkalommal is hivatalos főigazgatói dicséretben részesült.

Az évi testnevelési munkáról tanári testületünk és szépszámú közönség előtt lefolyt évről évre testnevelési ünnepélyünkön adtuk számot.

Az ünnepélyt a gyakorlóiskolánk I.—VIII. osztályos növendékeinek bevonásával rendeztük, kiknek szép és ügyes bemutatóit növendékeink vezették.

A bemutató anyagából a társas gyakorlat formájában végzett talajtorna, birkózó, ökölvívó és önvédelmi mozgások tűntek ki újszerűségükkel.

5. Állatvédelem.

Télen az intézet kertjében madáretetőket helyezünk el, s a kertben természetesen napraforgómagvakkal etetjük a cinkéket. A madarak téli gondozásának eredménye, hogy nyáron egy-két cinkecsalád itt is költ. Mivel kertünk kis területű, azért csak két mesterséges madárodut állíthatunk fel. E felállított odúk a verebek betolakodása miatt folytonos ellenőrzés alatt állnak.

6. Ifjúsági egyesületek.

A) Önképzőkör.

A tanév elején megtörtént önképzőkörünk elavult szervezetének megújítása. Az I.—II.-évesek az önképzőkör alsó-, a III.—V.-évesek pedig az önképzőkör felső tagozatába tömörültek. Ezzel egyfelől megkésztetődött az ön- és ifjúságfejlesztő alkalmak száma, másfelől az egyesületi önkormányzat gyakorlására is nagyobb tér nyílt.

Igen helyesnek bizonyult az az igazgatói intézkedés is, amelynek értelmében nemcsak az intézeti ünnepélyek műsorát, hanem a pontosan kéthetenként tartott rendes gyűlések tárgysorozatát is egész évre összeállítottuk. Ezek keretében négy ünnepi beszéddel, 12 szabadelőadással, 20 szavallattal és 8 zeneszámmal szerepeltek az önképzőkör felső tagozatának tagjai. Az alsó tagozat tagjai viszont a megtartott 16 rendes és 6 ünnepi ülésen 31 szavallattal, 6 szabadelőadással, 4 felolvasással, illetőleg mintaelőadással, 11 zeneszámmal és 2 meserórával szerepeltek.

A szabadelőadások tételei ezek voltak: Az aggteleki cseppkőbarlang. Az állatvédelem. Hogyan viselkedjék a tanítónövendék a gyakorlóiskolában? A rövidhullámú rádió. Széchenyi István. Finn-ugor rokonság. A Kalevala ismertetése. Magyarország és az olimpiasz. Gáz- és légvédelem. A limanovai huszárok. A falutanulmány. A Mát-rában. Az alsó tagozatban: Finn-ugor testvériség. A 100 éves Abafi. A limanovai csata, Beszámoló a Magyarországon fűbb cikkeiről, Milyen sportágakat gyakoroljon fokozottabb mértékben a tanítójelölt?, Erzsébet királyné emlékezete.

Az előadásokat rendszerint élénk vita követte.

A tanári testület érdekelt tagjai rendszerint megjelentek a gyűléseken. Dr. Padányi-Frank Antal igazgató is többször jelen volt. Az április 12-én tartott gyűlésen Kiss József tanügyi tanácsos is résztvett és buzdító beszédet intézett az önképzőkör tagjaihoz.

B) Segítő Egyesület.

A Segítő Egyesület a folyó tanévben szeptember hó 14-én tartotta alakuló-közgyűlését, melyen ifjúsági elnökül Gaál László V.-éves, pénztárosul Sebestyén Endre V.-éves, jegyzőül Magyar István IV.-éves növendéket választotta meg az ifjúság. Ugyanezen alkalommal osztályonként 3—3 társát küldte az ifjúság a választmányba.

A tanév alatt öt ülésen tárgyalta a választmány az egyesület ügyeit. Tíz tanuló kapott összesen 194 P segélyt. Egy növendéknek folyósított 20 P rövid lejáratú kölcsönt, mely összeget a megállapított időre visszafizetett.

77.56 P-t tőkésített az egyesület.

A június hó 13-án tartott záróközgyűléssel befejezte az egyesület 1936/37. iskolaévi működését.

C) 31. sz. Szent József Szívtestőrség.

Intézetünk róm. kat. hitbuzgalmi szervezete a Szívtestőrség, amelynek ez évben 110 tagja volt. Az egész gárdát két csapatra (I—III. évf. és IV—V. évf.) tagoltuk. A csapatokon belül az egyes évfolyamoknak megfelelően öt törzsrre és a törzseken belül 2—3—4 rajra osztottuk fel az egész testőrgárdát. A törzsek — lehetőség szerint — havonként, a rajok hetenként tartottak összejövetelt.

D) A gyakorlóiskola Szívgárdája.

A Szívgárda különlegesen magyar alakulat, amely az A. C. által is már hivatalosan elismert hitbuzgalmi gyermekszervezet. A tapasztalat szerint kiváló módszerével az imádságot, mesét és játékot ügyesen kapcsolva tudja a gyermeki lelket megfogni. Azt mondhatjuk, hogy az iskolai hitoktatásnak, amely a dolog természete szerint elsősorban mégis csak ismeretközlés, szerves kiegészítője a Szívgárda.

Az iskolai Szívgárda két csoportban (I—II. o., III—IV. o.), hetenként gyűlésezett *Eiben Erzsébet* tanítónő úrleány vezetésével.

E) A 334. sz. »Apáczai« cserkészcsapat 1936/37. évi beszámolója.

Az intézet cserkészcsapata az 1936/37. tanévben fennállásának 10. évébe lépett. Első összejövetelét a tanév megnyitása után, szeptember hó 12-én tartotta. Létszáma ez évben 52 cserkész és 12 kiscserkész volt, kik két cserkész- és egy kiscserkészrajba beosztva végeztek cserkészmunkát. Utóbbi rajt Frigyes Béla tanár, csapatparancsnok irányítása mellett Hanisch Béla V.-éves tanítónövendék, cserkészsegédtiszt vezette.

A csapat összejöveteleit ez évben is közvetlenül a délelőtti tanítási órák után tartotta. Őrsi összejöveteleket, kevés kivétellel hetenként, míg csapatösszejöveteleket — melyeket felváltva egy-egy őrs rendezett — kéthetenként tartott a csapat. A kiscserkészraj hetenként,

szombaton d. u. 3—5 óráig tartotta összejöveteleit. Az őszi és a tavaszi hónapokban, kedvező idő esetén, a csapat őrsői, valamint kiscserkészei is több fél- és egésznapos kirándulást rendeztek.

A csapatgyűléseken az egész csapatot érdeklő közös ügyek megbeszélése, a cserkésztörvények magyarázata, nyilvános szereplésekre való előkészületek, énekek megtanulása, közös játékok és az egyes őrsök bemutatásai szerepeltek, míg az őrsi összejöveteleken elsősorban a cserkészpróbákra készültek a csapat tagjai. A kiscserkészek összejöveteleinek főtárgyai mese és játék voltak. Mindezen foglalkozásoknál a fő iránytadó szempont az volt, hogy az eszményi cserkészlelkület kialakítása mellett, a csapat tagjai testileg és lelkileg minél ügyesebb, képzetesebb és a későbbi vezetői munkára is alkalmas cserkésztanítókká váljanak. E cél megvalósítása érdekében a csapat IV.- és V.-éves tagjai a kiscserkészraj összejövetelein is sűrűn résztvettek.

A csapaton belül folyó rendszeres munkát kiegészítették azok a továbbképzési lehetőségek felhasználása, melyeket részben a Magyar Cserkészszövetség, részben pedig az I. cserkészkerület különböző tanfolyamai és előadásai nyújtottak. Így a csapat tisztjei rendszeresen látogatták a Körzet, Kerület és Szövetség tisztgyűléseit, a csapat 3 tagja résztvett a Kerület téli őrsvezetői, 4 tagja a vízivezetői tanfolyamán, 1 pedig a Szövetség húsvéti őrsvezetői táborán.

A csapat ez évben is több ízben szerepelt nyilvánosan. Főbb szereplései a következők voltak: szept. 27-én a csapat díszőrségi szolgálatot teljesített az ereklyés országzászlónál; okt. 25-én sikeresen szerepelt a krisztinavárosi körzet budai hegyekben rendezett cserkészjátékán; nov. 8-án a csapat rk. tagjai kivonultak a Szent Imre szobránál rendezett ünnepélyre; nov. 13-án a csapat tagjai résztvettek gróf Ciano olasz külügyminiszter fogadtatásán; nov. 29-én egy csapattag résztvett a kerületi hihe-on; dec. 13-án szolgálatot teljesítettünk a felsőkrisztinavárosi plébánia kultúrdélutánján; febr. 1-én az intézet műsoros estje keretében vetített képekkel kísért beszámolót tartottunk 1936. évi nyári táborozásunkról; máj. 3.- és 4-én kivonultunk Miklós Vilmos osztrák kancellár fogadtatásához és a hősi emlékmű megkoszorúzása alkalmával egy szakaszt adtunk az ott szereplő cserkészdíszszázadhoz; máj. 19- és 22-én jelen voltunk az olasz királyi pár fogadtatásán, illetőleg búcsúztatásán és ismételten szerepeltünk a Kerület díszszázadában; máj. 22- és 23-án sikerrel vettünk részt a Kerület rendezésében lefolyt portyázással egybekötött akadályversenyén, amennyiben felmutatott teljesítményünkkel Körzetünk 14 csapata között az első helyet foglaltuk el; máj. 30-án résztvettünk a felsőkrisztinavárosi plébánia úrnapi körmenetén.

Évi munkánkat június hó második felében a Mátra-hegységben rendezett 7 napos, minden vonatkozásában sikerült és tanulságos mozgó táborozással fejeztük be, melyen a csapat 16 tagja vett részt.

Végül a csapat évi történetének teljessége kedvéért felemlítjük, hogy július hóban csapatunk 5 tagja vesz részt a Magyar Cserkészszövetség Börzsöny-hegységben rendezendő munkatáborán.

F) »Br. Wesselényi Miklós« Sportkör.

Sportkörünk szeptemberben újjáalakulva, Garamvölgyi Ervin testnevelési tanár vezetésével hat szakosztályban — torna, atlétika, úszó, játék, télisport, tennisz — kezdte meg működését.

Kitűzött célunk az volt, hogy a régi szakosztályokat továbbfejlesszük és az eddig nem működő szakosztályoknak pedig életet adjunk.

A sportkör 40 tagja szorgalmasan látogatta a gyakorlóórákat és készült szakosztályának versenyeire.

Így az atléták még szeptemberben indultak a »Hősök emlékversenyén«, hol az összes iskolák között 5-ik helyet értek el. Ugyanakkor a 400 m. síkfutásban 2., a magasugrásban 3., a 100 m. síkfutásban 4. helyezést nyertünk. Az aránylag szerény teljesítmények nem csüggesztették el atlétáinkat. Törekvésüknek a Kisok pünkösdi Budapest bajnokságán láttuk gyümölcsét, amikor a csapatversenyben ötös csapatunk — a magasugrás kivételével — az őszi eredményt jóval felülmúlta. Az őszi versenyen a két legjobb növendékünk távolugró átlaga 509 cm, míg a pünkösdin az ötös átlag 572 cm volt.

Végeredményben Budapest bajnokságán az összes középiskolák között ötödikek lettünk, míg Katona Ferenc V.-éves növendékünk a pentatlonban vívta ki az igen szép 4. helyét.

A télisport szakosztályunk igen kedvező körülmények között működhetett, hiszen saját jégpálya és a közelben jó sí-terep állott rendelkezésére. Ezt növendékeink alaposan ki is használták.

Februárban a tréfás számokból rendezett vetélykedés, majd a megindult kosárlabda-bajnokság mérkőzései tartották izgalomban a tagokat. A versenyt az V. évfolyam csapata nyerte meg.

Az intézeti bajnokságok sorát a tornász-bajnokság nyitotta meg, hol igen szép küzdelemben a bajnoki címet Breznay Lajos III. é. f. nyerte el. A hét versenyszámból kívülük Meier Rezső I. é. f. szerenugrásokból, Kerekes Sándor IV. é. f. a függeszkedésben és Juhász Pál II. é. f. a talajtornában tudott bajnoki címet nyerni.

Az atlétikai szakosztály a legjobban szereplő versenyzőit és bajnokait oklevéllel tüntette ki. Oklevelet kaptak: Katona Ferenc V. é. f. az iskolai év legszebb sporttevékenységéért, magasugrás és súlylökés bajnokságáért, Albucz Gábor V. é. f. igen szép sporttevékenységéért, Kerekes Sándor IV. é. f. gerely-, Szabolcsi Gusztáv a 400 m síkfutás bajnokságáért, Oravec Sándor III. é. f. a diszkosz-, Kovács Károly II. é. f. a távolugrás bajnokságáért.

Az úszók a Lukács-fürdőben és a fedett uszodában kaptak egész éven át gyakorlási lehetőséget és így készülhettek a bajnokságra, hol a mellúszásban Bangha Dezső III. é. f., hátúszásban Nagy Tibor III. é. f. és a gyorsúszásban Tóth László III. é. f. nyerte el a bajnoki címet.

A tenniszbajnokság nagy izgalmak között zajlott le és örvendetes javulást mutatott, jelezve, hogy növendékeink a bőséges játéklehetőséget ki is használták. A bajnokságot erős küzdelem után Bartai Árpád V. é. f. nyerte.

Bajnokaink az elismerő okleveleiket az évről testnevelési ünnepélyünkön kapták meg.

Összegezve az év eredményét, örömmel mondhatjuk, hogy sikeresen törekedtünk. Egy lépéssel ismét közelebb jutottunk célkitűzésünkhöz, amit Wesselényi így fejezett ki: »Legyünk testben és lélekben erős magyarok!«

G) Ifjúsági Vöröskereszt-csoport.

A csoport tanárelnöke Prochaska Ferenc dr. tanár, ifjúsági vezetője Czemmel János V.-éves növ., segédvezetője egy IV.-éves. A csoport 1936. évi szeptember közepén alakult meg újra, 5 taggal. A csekély taglétszámra való tekintettel nem vehettünk részt szociális munkában. Különbön is a csoport tagjai az intézet ünnepélyein mindig szerepeltek és így idejüket az ünnepélyekre való készülés foglalja el.

Összejöveteleinket hetenkint minden szerdán tartottuk. Kedvező időjárás esetén kirándulásokat tettünk, esetleg az iskola udvarán foglalkoztunk, máskor a tanteremben tartottuk meg a foglalkoztatást. Játékkal, énekkel, kézimunkával és meséléssel töltöttük az időt. Zárógyűlésünket júniusban tartottuk meg.

VII.

Tanítás.

A tanítás a tanítóképző-intézeti tanterv és utasítás, valamint a népiskolai utasítás szerint folyt. A tanítóképző-intézeti utasítás esetleges hiányait a magunk lelkeivel iparkodtunk pótolni.

Korunk pedagógiájának azt az elvét, amely az *élmények* nagy jelentőségét hangoztatja, azzal követtük, hogy nagy gondot fordítottunk mind az *értékélményekre*, mind a *kutató-élményekre*. Arra törekedtünk, hogy növendékeink az értékeket átéljék, az ismereteket pedig — a lehetőség szerint — a maguk kutató munkájával szerezzék meg.

Nagy gondot fordítottunk arra, hogy a növendékeinknek a német és tót nyelvben, továbbá zenében alkalmat nyujtsunk alaposabb elmélyedésre. Ezt a célt szolgálta a német és tót kisebbségi tanfolyam és a fakultatív zeneóra.

1. Gyakorlati kiképzés.

A növendékek gyakorlati kiképzését a tantervi utasítások szellemében végeztük.

A IV. o. tanítási gyakorlatait Frigyes Béla és Váradi József vezették. A mintatanításokat Ferenczi István, Budaváry László és Szalatsy Richárd mutatták be. Egy-egy növendék átlag háromszor tanított.

Az V. o. tanítási gyakorlatait az egyik csoportban Váradi József, a másik csoportban Frigyes Béla vezették. Egy-egy növendék a rendszeres gyakorlati órákon hatszor tanított és átlag ötször-hatszor hospitálások és helyettesítések alkalmával. Ezt a gyakorlatot teijesebbé

tették a növendékektől megkívánt csoportos és egyénekenkénti megfigyelések s az óráközi szünetekben, tanulmányi sétákon, a kirándulásokon és iskolai ünnepélyeken végzett tanítói munkák.

A növendékeknek alkalmat adtunk az iskolai ügyvitel, a kirándulás- és játékvezetés, a tanmenetek kidolgozásának és szemléltetési eszközök készítésének gyakorlására is és nagy gondot fordítottunk a tanítási óravázlatok készíttetésére.

A madarak és fák napját május hó 10-én tartottuk meg.

A gyakorlati kiképzést a gyermektanulmányi és szemináriumi munkálatokkal, a szülői értekezleteken való tevőleges részvétellel, az intézet analfabéta- és alapismereteket pótló tanfolyamain, műsoros és ismeretterjesztő előadásain való megfigyelő és segítő részvételével, valamint a Székesfőváros Népművelési Bizottsága által rendezett hangversenyek látogatásával egészítettük ki. A népművelési gyakorlatokról külön beszámolót készítették. Már második esztendeje külön gondoskodunk az intézet cselédségének és takarítóinak műveléséről is.

Az intézetünkben szokásos versenytanítást május hó 12-én tartottuk meg, amelyen a díjat Gaál László és Deák Tibor nyerték.

A pedagógiai kirándulásokat Várad József készítette elő és vezette. 1936. szeptember 22-én a budaörsi kisebbségi népiskolában; október 9-én a »Turul« szövetség kiállításán; október 29-én a székesfőváros Pedagógiai Szemináriumában, könyvtárában és Lélektani Laboratóriumában; 1937. február 2-án az Eötvös-émlékünnepélyen, március 3-án a Szentkirályi-utcai műszerészstanonc-iskolában és március 10-én a Vakok Országos Intézetében voltunk. Fenti intézmények vezetőinek és segítő társaiknak ezúton is hálás köszönetünket nyilvánítjuk a szíves fogadtatásért és vezetésért, a tájékoztató előadásokért és bemutatásokért.

2. Nemzeti kisebbségi tárgyak.

A) A német kisebbségi nyelvi tanfolyamon résztvevő:

az I. oszt.-ban 15, a II. o.-ban 12, a III. o.-ban 14, a IV. o.-ban 15 és az V. o.-ban 8 növendék.

A német nyelvi kisebbségi órákon olvasókönyvül használtuk a német nyelvkönyvnek a haladottabbak számára írt részét, valamint a német kisebbségi népiskolák számára írt olvasókönyvnek a II—VI. osztályos kötetét, továbbá irodalmi és pedagógiai műveket. Az V. évfolyamban átvettük a német irodalom főbb fejezeteit. A IV. és V. évfolyamban készítették a növendékeink tanítási tervezeteket német nyelven, amelyeket azután el is tanítottak.

Rendszeres beszédgyakorlatokat folytattunk a népiskola beszéd- és értelemgyakorlati anyagából. Írásgyakorlatokat minden órára készítettek a növendékek részint az olvasott anyag köréből, részint szabadon választott témákból. Mind a házi dolgozatok, mind az iskolai dolgozatok önálló fogalmazványok voltak.

A német nyelvi tanfolyami órák száma minden osztályban heti 4 óra volt.

A tanfolyam vezetője az I. osztályban Prochaska Ferenc dr., a II., III., IV. és V. évfolyamban Lux Gyula dr. volt.

B) Kisebbségi tót tanfolyam.

A tót nyelvi tanfolyamon 7 tanuló vett részt az I—IV. osztályból. Részben mesék, versek, el. iskolai olvasmányok olvasása, részben a gyakorlati élet szempontjából szükséges szókincset tartalmazó, különböző tárgyú beszédgyakorlatok, nyelvtani — főképpen alaktani — írásgyakorlatok célozták a nyelv elsajátításának lehetőségét. A haladó csoportban a beszélgetés tót nyelven folyt.

C) Fakultatív zene és egyházi ének.

A növendékek a kötelező hangszerükön kívül egy másik hangszert is tanulhatnak, a III. osztálytól kezdve pedig az egyházi éneket és zenét is gyakorolhatják. Fakultatív zenét 17, egyházi zenét 35 növendék tanult.

3. Írásbeli dolgozatok.

A) Magyar nyelvi dolgozatok.

I. osztály. *Iskolai fogalmazványok:* 1. Az első nap új otthonomban. (Közös fogalmazvány.) 2. Mit csinálnak most otthon? 3. A madarak etetése. (Népisk. szemléltető képről.) 4. Indul a vonat! 5. Mit hozott a Jézuska? 6. Legkedvesebb állatom. 7. Nyílik az ibolya. 8. Kereszt az út mellett. 9. A »Családi kör« vázlatos tartalma.

Iskolai dolgozatok: 1. »Isten a szegények részét a gazdagoknál tette le.« 2. A »Téli esték« tartalma. 3. Legkedvesebb olvasmányom.

Házi dolgozatok: 1. Új osztálytársaim. 2. A mi karácsonyesténk. 3. A hadiárva. 4. Az első év végén.

II. osztály: *Iskolai fogalmazványok:* 1. Vénasszonyok nyara. 2. Szabadon választott leírás. 3. Légy résen! 4. Látogatás az Országos Levéltárban. 5. Hull a hó! 6. Fillérből lesz a pengő. 7. Március. 8. Közéleti ügyiratok. 9. Bizalmas levél.

Iskolai dolgozatok: 1. Segítsünk a szegényeken! 2. Szabadon választott életkép. 3. Az akarat hatalma.

Házi dolgozatok: 1. Első tanítóm. 2. Községem valamelyik jellegzetes alakja. 3. »Az én falum« valamelyik elbeszélésének méltatása. 4. Madarak és fák napján.

III. osztály. *Iskolai dolgozatok:* 1. Ideális és reális alakok olvasmányaimban. 2. Népköltészet a népiskolában. 3. Szabadon választott eposz ismertetése.

Házi dolgozatok: 1. Valamely művészi alkotás esztétikai méltatása. 2. Petőfi: Szeptember végén c. művének esztétikai fejtegetése. 3. Arany valamelyik balladájának mélt. 4. Az Alföld Petőfi költészetében.

IV. osztály. *Iskolai dolgozatok:* 1. Kolostori irodalmunk vallásos és hazafias szelleme. 2. Pázmány jelentősége. 3. Mit tehet a tanító nyelvünk érdekében?

Házi dolgozatok: 1. Emlékezzünk régiekről! 2. A reformáció hatása művelődésünkre. 3. A kuruc-kor költészete. 4. Búcsú az ötöd-évesektől.

V. osztály. *Iskolai dolgozatok:* 1. Népies elemek az Obsitosban. 2. Petőfi a népiskolában. 3. Ballag már a vendiák.

Házi dolgozatok: 1. Romantikus elemek olvasmányaimban. 2. Alkalmi beszéd. 3. Jókai ideális regényhősei.

B) Német nyelvi dolgozatok.

I. osztály. 1. Antworten auf Fragen. 2. Beschreibung des Bildes: Der Hof. 3. Mein Elternhaus. 4. Was habe ich gestern und vorgestern gegessen? 5. Eine Frühlingslandschaft. 6. Das Sommerbild.

II. osztály. 1. Unser Dorf. 2. Im Garten. 3. Die Lorelei. 4. Auf dem Bauernhofe. 5. Ein Brief. 6. Kind und Apfel. 7. Erbkönig.

III. osztály. 1. Eine Geographiestunde. 2. Die drei Zigeuner. 3. Ein Brief. 4. Eine Reise nach Deutschland. 5. Die heilige Elisabeth als Kind. 6. Der Sänger. 7. Das Schuljahr.

IV. osztály. 1. Der Tatarensturm. 2. Heinrich Heine. 3. Therese Brunschwick. 4. Edler Entschluss. 5. Goethes Gedicht Heidenröslein. 6. Der Fischer. 7. Nikolaus Lenau.

V. osztály. 1. J. H. Pestalozzi. 2. J. F. Herbart. 3. Fortbildungsschule und Bauernhochschule. 4. Wilhelm Rein. 5. P. G. Münch. 6. Schnabeltapferkeit.

C) A német nyelvi kisebbségi tanfolyam dolgozatai.

I. osztály. 1. Der Kopf. 2. Was ich liebe. 3. Der Herbst. 4. Die Kleidung. 5. Das Jahr. 6. Der Wolf und der Mensch. 7. Einkehr.

II. osztály. 1. Ungarn. 2. Der Fuchs und die Trauben. 3. In der Dorfschule. 4. Die Schlacht am Brotfeld. 5. Die Hortobágy. 6. Was gefällt mir in Budapest? 7. Die Lage vom Fertótó.

III. osztály. 1. Der gehörnte Siegfried. 2. Der Löwe, der Esel und der Fuchs. 3. Inhalt des Gedichtes: Der Bauer und sein Sohn. 4. Inhalt des Gedichtes: Barbarossa. 5. Das wahl-tätige Mädchen. 6. Der kluge Richter. 7. Inhalt des Gedichtes: Der Sänger.

IV. osztály. 1. Ein Kirchweihfest. 2. Volksbräuche in Baranya. 3. Ein Brief. 4. Was hat Ludwig Kossuth für die Befreiung der Leibeigenen getan? 5. Seitsamer Spazierritt. 6. Alexander Petöfi. 7. Maurus Jókai.

V. osztály. Inhalt des Gedichtes: Hermann und Dorothea. 2. Inhalt des vierten Gesanges von Hermann u. Dorothea. 3. Ein Tag in der Übungsschule. 4. Geschichte der drei Ringe aus Lessings: Nathan der Weise. 5. Unterrichtsentwurf: Unser Hof. 6. Unterrichtsentwurf: Die Brüder und die Schwestern.

D) Mennyiségtani dolgozatok.

I. osztály. Algebrai alpműveletek, a közönséges számtan gyakorlati és időszerű alkalmazásai és mértani alapfogalmak, alapszerkesztések.

II. osztály. A gyökvonásra, logaritmusra, negatív hatványkitevőkre vonatkozó példák, másodfokú függvények, egyenletek, mértani szerkesztési, számítási feladatok, bizonyítások az összeillőség, kerületszámítás, körszámítás köréből.

III. osztály. Kereskedelmi számtan és arányossági geometriai feladatok, Pythagoras tétele.

IV. osztály. Számtani, mértani sorok, politikai számtan, felület és köbtartalom számítások.

V. osztály. Az alsó évfolyamok anyagának példái és a tanítási módszerre vonatkozó példák.

4. Kirándulások.

A tanév folyamán havonként és osztályonként rendezett félnapos kirándulások egymásutánját az alábbi összeállítás mutatja:

Szeptember 22-én. I. o. Szépművészeti Múzeum, II. o. Svábhegy, III. o. Állatkert, IV. o. Budapest környéke, V. o. Budaörsi népiskola.

Október 9-én. I. o. Központi temető, II. o. Szépművészeti Múzeum, III. o. Nemzeti Múzeum, IV. o. Közlekedési Múzeum, V. o. Magyar Nép Hete Kiállítás.

November 26-án. I. o. Petőfi-ház, II. o. Országos Levéltár, III. o. Iparművészeti Múzeum, IV. o. Földrajzi kirándulás, V. o. Népegészségügyi Múzeum.

Március 12-én. I. o. Nemzeti Múzeum, II. o. Akadémia és tárai, III. o. Néprajzi Múzeum, IV. o. Királyi palota, V. o. Vakok Intézete.

Március 19-én. I. o. Csillagvizsgáló, II. o. Mezőgazdasági Múzeum, III. o. Fizikai kirándulás, IV. o. Tenyészállat vásár.

Április 24-én. I. o. Geológiai kirándulás Óbudára, II. o. Kertészeti Tanintézet, III. o. Parlament, IV. o. Szépművészeti- és Hopp Ferenc Múzeum.

Kirándulás Székesfehérvárra.

Intézetünk lehetőleg minden évben egésznapos kirándulást is rendez. Az 1936—37. iskolai évben május 5-én útunk Székesfehérvárra vezetett Szabó Béla tanár vezetésével. Reggel 6 órakor indultunk el vidám hangulatban a Déli pályaudvarról. Agárd-pusztán megszakítottuk útunkat, hogy megtekintsük azt a kis házikót, ahol Gárdonyi Géza, a magyar nemzeti lélek megtestesítője, először látott napvilágot, s ahonnan elindult arra a dicsőséges pályára, amellyel örökre halhatatlanná tette nevét. Rövid alkalmi beszéddel, néhány szavallattal s a Himnusz eléneklésével hódoltunk a nagy magyar író szellemének.

Székesfehérvár utcáin katonás rendben, nótaszóval vonult végig az ifjúság. Megtekintettük Prohászka Ottokár emlékének szentelt hatalmas templomot, a Prohászka-múzeumot, Horváth István történetíró szülőházát, a székesegyházat, Székesfehérvár templomait, a Szent István korabeli templomot s az ottani ásatásokat. Magyarázatokkal szolgáltak a székesfehérvári tanítónőképző-intézet tanárai, akiknek készséges munkájukért hálás köszönetet mondunk. Tapasztalatokban gyarapodva tértünk vissza az ősrégi királyvárosból.

VIII.

Egészségi állapot.

Az 1936/37. tanévben a növendékek egészségügyi állapota kielégítő volt. A téli hónapok alatt számos hüléses, hurutos megbetegedés és mandulalob fordult elő, általában könnyű lefolyással. Ezekkel együtt a fekvő-betegek száma az egész tanévben 104 volt, míg járó betegként 81 növendék kérte az intézeti orvos tanácsát. Egy súlyos betegünket kórházba kellett szállítani. Egy kedves növendékünk az év folyamán elhunyt. A növendékek közül az intézet igazgatója Hanisch Béla ötöd-évest bízta meg a betegszoba felügyeletével,

aki lelkiismeretesen, nagy körültekintéssel és figyelemmel volt beteg társai segítségére. A fekvő betegek ápolását Horváth István altisztünk és felesége végezték elismerésre méltó gondossággal. Az iskolai év első felében Vladár Márton e. ü. főtanácsos látta el az intézeti orvosi teendőket. Intézetünkben közel negyedszázad óta működő, közszeretben és tiszteletben állott intézeti orvos előrehaladott korára és betegségére való hivatkozással felmentését kérte, amit az Igazgatóság, nemkülönben a tanári kar és az ifjúság nagy sajnálattal vett tudomásul. A budapesti tankerület Főigazgatója 1937. február 1-től dr. Sarudy Elemér, belgyógyász szakorvos, ideg- és elmeszakorvos, egyetemi tanársegédet bízta meg az intézeti orvosi teendők ellátásával, aki azóta vezeti a növendékek egészségügyi gondozását.

IX.

Tanítóképesítés.

A tanítóképesítő vizsgálat elnöke szeptemberben Balázs Béla tanügyi főtanácsos, júniusban pedig Kiss József tanügyi tanácsos volt.

Az egyházak részéről Ijjas József dr., Gaudy László dr., Szabolcska László dr. és Benoschofszky Imre dr. küldettek ki vizsgálatainkra.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr rendelete szerint az áll. tanítóképző-intézetek közül 1936. szeptember havában csak a budapesti áll. tanítóképző-intézetben tartattak meg a tanítóképesítő vizsgálatokat.

A rendelet értelmében a javító tanítóképesítő vizsgálatra jelentkezett a bajai áll. tanítóképző-intézetből 5 jelölt, a jászberényi áll. tanítóképző-intézetből 3 jelölt, a pápai áll. tanítóképző-intézetből 4 jelölt, összesen 12 jelölt.

Tanítói oklevelet nyertek

1936. szeptember havában:

Baráth József, Dombóvári József, Erendits Endre, Honti Dezső, Kernya Dezső, Meggyes László, Mihályffy László, Müller Károly, Nagy Lajos és Petki István. (10)

1937. június havában:

Albucz Gábor, Budai Endre, Czettel János, Gaál László, Gerzon Ferenc, Jászberényi Károly, Katona Ferenc, Kerényi Ferenc, Kovács Pál, Lendvai Lajos Flórián, Nagy József, Sárhidai Antal, Szilágyi Béla, Takács Jenő, Vass József, Vágvolgyi Jenő, Végh Lajos, Virág János. (18)

Egyházi ének és zenére képesítést nyert:

Czettel János.

Német tannyelvű iskolákra kiegészítő képesítést nyert:

Czettel János.

A tanítóképesítő vizsgálat statisztikája.

Vizsgálatra jelentkezett 23 teljes és 3 javító vizsgázó, oklevelet nyertek 18-an.

Sikertelen írásbeli vizsgálata miatt egy év múlva vizsgázhat 1 jelölt.

Egy tárgyból javítóvizsgálatot tehet 4 jelölt.

Két tárgyból javítóvizsgálatot tehet 3 jelölt.

Német tannyelvű kiegészítő vizsgálatra jelentkeztek 2-en, oklevelet nyert 1 jelölt.

Egyházi énekből és zenéből vizsgálatra jelentkeztek 3-an, oklevelet nyert 1 jelölt.

Tanítóképesítő vizsgálati tételék.

a) Neveléstudományokból:

Eddigi tapasztalataim alapján miben látom egy osztály főbb nevelési kérdéseit, és hogyan szándékozom azokat megoldani?

b) A magyar irodalomból:

Nemzeti multunk kiemelkedőbb mozzanatai a magyar költészet tükrében.

c) A mennyiségtanból:

1. Ha valamely három számjegyből álló számhoz 396-ot hozzáadunk, olyan számot nyerünk, amely ugyanazon számjegyeket fordított sorrendben tartalmazza. A számjegyek összege 15, négyzeteik összege pedig 83. Melyik e szám?

2. 8450 P tartozásunk törlesztésére minden év végén 480.— P-t fizetünk. Mekkora lesz tartozásunk a 10. év végén? A 10. év végén fennmaradt adósságot 5 év alatt mekkora egyenlő évi utólagos részletekben törleszthetjük? Utóbbi törlesztésről készítsünk törlesztési tervet! (Évi utólagos kamatláb: $4\frac{1}{2}\%$; évi tőkésítés.)

3. Egyenes csonkakúp alakú víztartó helyett olyan vele egyenlő magasságú hengeralakút készítenek, melynek alapsugara számtani középarányosa az alaplap és fedőlap sugarának. Mekkora térfogati hibát követnek el, ha az eredeti csonkakúp alaplapjának a sugara 2.15 m, a fedőlapjáé 1.96 m hosszú, a magassága pedig 4 m?

4. Szabályos hatoldalú hasábalakú edénybe, melynek belső alapéle 6 cm, a falakat érintő viaszgömböt állítunk. Ha a viaszt megolvasztjuk, mily magasan fog állni a megolvadt viasz felszíne az edényben?

d) Német nyelvből (kiegészítő képesítő-vizsgálat):

1. Unser Garten. 2. Ein Ausflug in den Wald.

X.

Gyakorlóiskola.**A gyakorlóiskolai tanulók névsora.**

I. osztály: Baló Ilonka, Berczely Harry, Csuka Domokos, Decker Gyula, Fekete Dezső, Gagyí Jenő, Halasi István, Kovács Miklós, Maertens Károly, Merényi Angela, Motusz Ferenc, Peredy József, Pobožsny András, Rihmer Alfréd, Ritter Margit, Rozsnyai Balázs, Szerdahelyi László, Szilasy Judit, Vajda Elemér.

Magántanulók: Botos Gábor, Csepy János, Sir Richard.

II. osztály: Bendefy István, Beck Péter, Bozsó György, Dinnyés Pál, Gyöngyösy László, Kolosváry Bálint, Kopváry Pálma, Leyla de Sharif, Makkay László, Miklódy Kálmán, Marnitz Péter, Máthé Judit, Pukánszky Lajos, Wilcsek Erika.

III. osztály: Asztalos György, Bor Jenő, Erdélyi Jolán, Éry Mária, Földváry György, Fördös Andor, Fülöp Gabriella, Gyürky Ildikó, Harsány György, Kovarcz Sándor, Merényi Katalin, Németh Ákos, Wilcsek Sárika, Wittmann Lajos.

IV. osztály: Csernátony László, Folyovits Ilonka, Kádár Aba, Kolosváry Gábor, Komjáti Ilonka, Kovács Ervin, Lázár Ernő, Lázár István, Sebestyén Zoltán, Szulok Lajos, Tima Melinda, Tima Piroška, Vajthó Emilia, Virter Ágnes.

V. osztály: Borsoczky János, Csikós Nagy István, Fehérhegyi János, Gombás Károly, Német Tibor, Rach László, Retter Mihály, Varga Sándor, Vései István, Wagner László.

VI. osztály: Dobrovics István, Kirchberger János, Müller László, Nagy Ferenc, Prohászka József, Strébl Máttyás, Szattelberger Mihály, Wagner Ernő.

VII. osztály: Elmann Károly, Kókai Géza, Rach Ferenc, Rókás Lőrinc, Timár Tibor.

VIII. osztály: Csernyák Hubert, Csernyák Károly, Dreiszelt Ferenc, Egerer József, Halász Rezső, Spitz Géza, Strébl Károly; Szeiper Pál, Szitás Gábor, Wagner Károly.

Gyakorlóiskolánk szervezetében ez év újabb fejlődést hozott. Az eddigi két tagozat három tagozattá bővült. Így alakult ki az I—II. vegyes osztály, a III—IV. ugyancsak vegyes osztály és az V—VIII. fiúosztály. Az első tagozatot Ferenczi István, a másodikat Budaváry László és a harmadik tagozatot Szalatsy Richárd vezette. Szervezeti bővülést jelentett az is, hogy ez évben népesítettük be első ízben a VIII. osztályt.

A beíratást 1936. június 17-én, az évvégi záróvizsgát 1937. június 12-én tartottuk.

Az előírt nemzeti és iskolai ünnepélyek egy részét a tanítónövényekkel együtt, másokat osztályonként külön-külön rendeztük. Ezeket a szülők és az iskola barátai nagy számmal vettek részt. Az alkohol káros hatására február hó 1-én rendes tanítás keretében hívtuk fel

a figyelmet. A madarak és fák napját május 12-én a szabadban rendeztük. Az anyák napját május 23-án tartottuk.

Az év folyamán két szülői értekezlet volt: dec. 13-án és május 23-án. Mindkettő a szülők nagy érdeklődése mellett folyt le. A második szülői értekezlet műsorának egy részét IV. és V.-éves növendékek szabad előadásai töltötték ki.

A gyakorlóiskolai tanulók magaviselete, szorgalma, s ezek következtében előmenetele is kifogástalan volt. Egy-két súlyosabb és hosszantartó betegségtől eltekintve a tanulmányi időt nem zavarta semmi. Gyakorlóiskolásaink ez évben rendszeresen támogatták szegényebb-sorsú tanuló társaikat. Minden szűkös viszonyok közt élő tanuló számára egy önként ajánlkozó, jobbmódú gyermek naponta tízórait, karácsonykor pedig bőséges ajándékot vitt.

Iskolánkban a tanítóképző-intézeti növendékek megfigyeléseket végeztek és tanításokat tartottak. Vidéki tanító- és tanítónőképző-intézetek növendékei, fővárosi és vidéki tanítók és tanárok is gyakran hospitáltak.

Gyakorlóiskolánk V—VIII. osztályának szegénysorsú tanulóit ez évben is sikerült jelentékeny anyagi támogatásban részesítenünk. Budapest Székesfőváros Iskolánövéri intézménye ebben az iskolai évben: 10 pár cipőt, 10 pár harisnyát, 2 öltözet ruhát, 1 db. nadrágot, 3 db. fehérneműt, 15 tanuló részére egész éven át 4000—4500 ebédet és 17 pár cipőtálpalást juttatott. A Budapesti Áll. Tanítóképző-int. Iskolatársak Egyesülete karácsonykor 10 pengőt, a gyakorló-iskolai tanulók jobbmódú szülei 71.12 P-t, sok-sok élelmiszert, könyvet, játékfelét juttattak szegénysorsú tanulóinknak. A kegyes adakozóknak ezúton is hálás köszönetet mondunk adományaikért. Kölsöntankönyvtárunk ebben az évben 186 db. tankönyvvel segítette a szegénysorsú tanulókat.

A gyakorlóiskolai tanulók statisztikai adatai.

Osztály	Beiratkozott	Kimaradt	Vizsgát tett	Nem szerint		Előmenetel szerint				Vallás szerint				Anyanyelv szerint	A szülők foglalkozása szerint					
				fiú	leány	kötűnő	jeles	jó	elégéses	elégtelen	róm. kat.	ref.	ág. h. ev.		egyéb	magyar	tisztviselő	katona	iparos, keresk.	tanár, tanító
I.	24	2	22	18	4	16	6	—	—	—	17	4	1	—	21*	14	5	1	—	2
II.	14	—	14	10	4	10	3	1	—	—	6	5	2	1	14	8	1	2	2	1
III.	15	1	14	8	6	11	3	—	—	—	9	4	1	—	14	4	3	4	2	1
IV.	14	—	14	8	6	11	3	—	—	—	8	5	1	—	14	8	—	—	2	4
V.	10	—	10	—	—	1	4	4	—	10	—	—	—	—	10	—	—	6	—	4
VI.	8	—	8	8	—	—	4	3	1	—	6	1	1	—	7*	—	—	5	—	3
VII.	5	—	5	5	—	—	2	2	1	—	5	—	—	—	5	—	—	3	—	2
VIII.	11	1	10	10	—	—	6	2	2	—	9	—	—	1	10	—	—	5	—	5
Össz.	101	4	97	77	20	49	28	12	8	—	70	19	6	2	95	34	9	26	6	22

* Egy-egy német anyanyelvű.

XI.

Iskolánkívüli népművelés.

Intézetünk nagy gondot fordít a népművelés kérdéseire. Ezt három feladatkörben juttatjuk kifejezésre. 1. Alaposan tárgyaljuk az iskolánkívüli népművelés problémáját. 2. A lehetőség szerint minden tanításunkat átítatjuk a népművelés gondolatával. Élesen rámutatunk arra, hogy a tanítónak mind az iskolában, mind az iskolán kívül gondoznia kell a nép anyagi és szellemi szükségleteit. 3. Nemcsak elméletileg tárgyaljuk ezeket a kérdéseket, hanem a lehetőség szerint azok gyakorlati keresztülvitelét is megmutatjuk. Ezt a célt szolgálták részben az intézetben tartott kultúresték, másrészt az elemi ismeretterjesztő tanfolyam.

A) Kultúresték.

Ebben az évben népművelési előadásaink, illetőleg kultúrestéink sorozatát a szomszédállamok és a forrongó Spanyolország megismertetésének szenteltük, egy előadásban pedig nevelési kérdéssel foglalkoztunk. Az előadások és azok kísérő műsora szélesebb körben is nagy tetszést arattak. Úgy láttuk, hogy kultúrestéinkkel a nagyvárosi iskolánkívüli népművelés helyes útján jártunk. A kultúresték rendezője ez évben Kishonti Barna tanár volt, az egyes kérdések előadói pedig: Padányi-Frank Antal dr. igazgató, Knébel Miklós dr. plébános, Garamvölgyi Ervin, Lux Gyula dr., Mesterházy Jenő és Vincze Sándor tanárok voltak.

B) Elemi ismeretterjesztő tanfolyam.

Az iskolánkívüli népművelés munkáját ez évben is kiterjesztettük a felnőttekre. A Budapest Székesfőváros Iskolánkívüli Népművelési Bizottsága közreműködésével ez évben egy helyesítő és egy fogalmazó tanfolyamot rendeztünk. A helyesítő-tanfolyamot szeptember hó 29-én nyitottuk meg és december hó 4-én záróvizsgálattal fejeztük be. A fogalmazó-tanfolyamot január hó 5-én kezdtük és március hó 12-én záróvizsgálattal fejeztük be. A tanfolyamok felügyelője Padányi-Frank Antal dr., az intézet igazgatója, vezetője pedig Szalatsy Richárd gyak. isk. tanító volt. A helyesítő-tanfolyamra beiratkozott 26 hallgató, akik közül kimaradt 2. A fogalmazó-tanfolyamra beiratkozott 21 hallgató, akik közül kimaradt 1. Így a helyesítő-tanfolyamot 24, a fogalmazót 20 hallgató végezte el.

A tanfolyamokat főként azért rendeztük, hogy tanítónövendékeink ezirányú gyakorlati kiképzését is szolgáljuk, amit teljes mértékben sikerült is elérnünk, mert a növendékek igen nagy érdeklődéssel kísérték a tanfolyamok munkáját, amiben tevékeny részt is vettek. Bár nem volt kötelező, mégis rendszeresen hospitáltak a tanításokon, sőt tanítottak is.

A tanfolyam sikere tehát nemcsak az volt, hogy 44 hallgató sajátította el a helyesítési és fogalmazási ismereteket, hanem az is, hogy növendékeink gyakorlatilag is megismerték a népművelés ezirányú munkáját.

XII.

Apponyi Kollégium.

Az Apponyi Kollégium budapesti tagozatában rajz- és zeneszakos jelöltek voltak.

A jelöltek névsora: a) rajzból: Eöry Emma, Fódi Sándor, Geszti Katalin, Ihász Rózsa, Kosztelnik Júlia, Lendvai Szabó Júlia, Csibi Pogány István, Tar Zoltán, Tolcsvay Nagy Géza.

b) zenéből: Alpár Mária, Andor Ilona, Dobai Pál, Höger Mária, Lajos Éva, László M. Consilia, Lomoschitz Pál, Szederkényi Magda, Tóth Károly és Zelenka Zsuzsanna.

Ezeknek a jelölteknek tartott a Kollégium igazgatója heti egy órában előadásokat a tanítóképzés pedagógiája köréből. Ezenkívül a rajzszakos tanárjelöltek részére Baránszki László főiskolai tanár A rajztanítás módja a tanítóképző-intézetben címmel, a zeneszakos tanárjelöltek részére Sztankó Béla c. kir. főigazgató Az ének és zene tanításának módja a tanítóképző-intézetben címmel tartottak előadást. Az előírt didaktikai gyakorlatokat a férfijelöltek a mi intézetünkben, a nőjelöltek részben a VII. ker. áll. tanítónőképző-intézetben végezték.

XIII.

Továbbképzés.**1. Szakértekezlet történelem-, alkotmánytan- és közgazdaságtan-szakos tanárok részére.**

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 3871/1937. eln. sz. rendeletével — »tekintettel azokra az értékes eredményekre, amelyeket az eddig rendezett nyári szakértekezletek felmutattak«, — ebben az évben is rendezett intézetünkben június hó 30-tól július hó 3-ig a történelem-, alkotmánytan- és közgazdaságtan-szakos tanárok részére szakértekezletet. Az értekezlet anyagi és szellemi ügyeinek vezetésével intézetünk igazgatóját, a szakértekezlet megnyitásával Dr. Pintér Jenő tankerületi kir. főigazgatót, a berekesztésével pedig Balázs Béla tanügyi főtanácsost bízta meg. E helyen is köszönetet mondunk a miniszter úrnak a szakértekezlet rendezéséért. Úgy látjuk, hogy ez a szakértekezlet is teljes sikerrel járt. Hozzájárult ahhoz, hogy az említett tantárgyakban való tanítás mind tudományos, mind pedagógiai tekintetben emeltessék.

A szakértekezlet munkarendje:

Szerda, jún. 30.

8 órakor megnyitás: Pintér Jenő dr. tanker. kir. főigazgató. — 9 ó.—10 ó. Padányi-Frank Antal dr.: A történelem az élet tanító-mestere. — 10 ó.—11 ó. Bálint Sándor dr.: Az egyetemes történelem tanításának módja. — 11 ó. 15 p.—11 ó. 45 p. Bálint Sándor dr.:

A történelem-, alkotmánytan- és közgazdaságtan szakos tanárok nyári szakértekezletének résztvevői
1937. VI. 30.—VII. 3.

Radich Chrysostoma (Zsámbék, Keresztes Nővérek r. k. tanítónőképzője), Hevesi Mária Angelica dr. (Kalocsa, Iskolanővérek r. k. tanítónőképzője), Magó Mária Filoména, Hermann Mária Honória, (Kiskunfélegyháza, Constantinum r. k. tanítónőképző), Lászlóffy Mária Erzsébet (Baja, érs. r. k. tanítónőképző), Dékány Mária Alacoque, Kézai Mária Prudentia (Kalocsa, érs. r. k. tanítónőképző), Balázs Erzsébet (Budapest, Orsolya-rendi tanítónőképző), Gayer Melánia, Papp Mária nőv. (Budapest, r. k. óvónőképző), Ruisz Márta (Cinkota, áll. tanítónőképző), Evva Gabriella dr., Pimper Erzsébet, Kerekesné Lacher Erzsébet (Kecskemét, ref. tanítónőképző), Mógerné Küzdy Ilona (Cinkota, áll. tanítónőképző), Schler M. Kunigunda (Győr, Orsolya-rendi r. k. tanítónőképző), Hiller Cl. Annuntiata, Maráczai I. Margit (Pápa, Ranolder-int. r. k. tanítónőképző), Goriczky M. Salvatoris, Szabó M. Celesta (Esztergom, érs. tanítónőképző), Galló Pál, Kovács Ernő, (Pápa, áll. tanítónőképző), Földes Ernő, Cziráki József (Kőszeg, áll. tanítónőképző), Somogyi Béla (Pécs, püsp. r. k. tanítónőképző), Blénessy János, Fiala Endre (Jászberény, áll. tanítónőképző), Lóky Károly (Nyiregyháza, áll. tanítónőképző), M. Vitál Szaniszla (Kisvárd, polg. isk.), Zsindely Katalin dr. (Budapest, VII., áll. tanítónőképző), Grinaeus Ida, Jelitainé Lajos Mária dr. (Budapest, II., áll. tanítónőképző), Ádám Zsigmond, Schwarz Eleonóra (Miskolc, izr. tanítónőképző), Evva Leona (Ózd, társ. el. isk.), Gulyás Jolánta (Sopron, Redemptorisszák r. k. tanítónőképzője).

2. Tanítói továbbképző tanfolyam.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 5001/1937. eIn. sz. rendeletével intézetünkben július hó 5-től július hó 10-ig tanítói továbbképző tanfolyamot rendezett. A tanfolyamot Dr. Huszka János miniszteri osztálytanácsos nyitotta meg. A tanfolyamon 300 tanító vett részt. (Hasonló tanfolyam lesz július 12-től 19-ig Keszthelyen, és augusztus 23-tól augusztus 28-ig Gyulán.)

A tanfolyam munkarendje:

Hétfő, júl. 5.

8—9. A népiskola célja. (Világnézet. Nemzetnevelés..) Hogyan szolgáljuk az eszmények szellemében a gyakorlati életet? (Padányi-Frank Antal dr.)

9—10. A beszéd- és értelemgyakorlatok módja. (Drozdy Gyula.)

10—11. Bemutató tanítás a beszéd- és értelemgyakorlatok köréből. (Drozdy.)

11—12. Bemutató tanítás a testgyakorlás köréből — rövid bevezetővel. (Garamvölgyi Ervin.)

12—2. A felvetett pedagógiai kérdések megbeszélése. (Drozdy, Padányi-Frank.)

Kedd, júl. 6.

8—9. A tanító főbb jellemvonásai. (Padányi-Frank.)

9—10. Az olvasmány- és költeménytárgyalás módja. A fogalmazás tanítása. (Drozdy.)

10—11. Bemutató tanítás a fogalmazás köréből. (Drozdy.)

11—12. Bemutató tanítás az olvasmánytárgyalás köréből. (Szalatsy Richárd.)

12—2. A felvetett pedagógiai kérdések megbeszélése. (Drozdy, Padányi-Frank.)

Szerda, júl. 7.

8—9. A népiskolás gyermekek lelki világa. Az iskolai nevelés módszertana. A történelem a nemzetnevelés szolgálatában. (Padányi-Frank.)

9—10. A helyesírás tanítása és a nyelvi magyarázatok módja. (Drozdy.)

10—11. Bemutató tanítás a nyelvi magyarázatokból. (Drozdy.)

11—12. Bemutató tanítás a történelem köréből. (Szalatsy.)

12—2. A felvetett pedagógiai kérdések megbeszélése. (Drozdy, Padányi-Frank.)

Csütörtök, júl. 8.

8—9. A kisgyermek lelki világa. A családi nevelés. (Családvédelem). Iskolán kívüli népművelés. (Szülőföldtanulmány...) (Padányi-Frank.)

9—10. A természeti és gazdasági ismeretek tanításának módja. (Drozdy.)

10—11. Bemutató tanítás a természeti és gazdasági ismeretekből. (Drozdy.)

11—12. Bemutató tanítás az egészségügy köréből. (Szalatsy.)

12—2. A felvetett pedagógiai kérdések megbeszélése. (Drozdy, Padányi-Frank.)

Péntek, júl. 9.

8—9. Korunk néhány lélektani és pedagógiai iránya. Az elhanyagolt gyermekek felkarolása. (Gyermekvédelem). (Padányi-Frank.)

9—10. A földrajz tanításának módszere. (Drozdy.)

10—11. Bemutató tanítás a földrajzból. (Drozdy.)

11—12. Bemutató tanítás az énekből — rövid bevezetővel. (Szalatsy.)

12—2. A felvetett pedagógiai kérdések megbeszélése. (Drozdy, Padányi-Frank.)

Szombat, júl. 10.

8—9. Önismeret. Önnévelés. Továbbképzés. Részletek kiváló tanítók működése köréből. (Padányi-Frank.)

9—10. A rajz tanításának módja. Táblai rajz. (Drozdy.)

10—11. Bemutató tanítás a rajz köréből. (Drozdy.)

11—12. Bemutató tanítás a kézimunka köréből — rövid bevezetővel. (Szalatsy.)

12—2. A felvetett pedagógiai kérdések megbeszélése. (Drozdy, Padányi-Frank.)

XIV.

1. Értesítés a következő iskolai évre.

A budapesti (I. ker., Fery Oszkár-utca 40.) állami tanítóképző-intézetbe felvételért pályázhatnak azok a kifogástalan erkölcsi magaviseletű tanulók, akik életük 14. évét betöltötték, de a 16. életévet még nem lépték túl s akiknek a polgári iskola vagy középiskola IV. osztályáról szóló félévi értesítőjük, illetőleg ugyanezen osztályról szóló bizonyítványuk általános jeles, vagy legalább általános jó tanulmányi előmenetelt igazol. Általános jó az a bizonyítvány, amelyben legfeljebb egy elégséges fordul elő. A folyamodók kérvényüket a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz címezve, április hó 30-ig az intézet igazgatóságánál tartoznak benyújtani.

Más úton (esetleg közvetlen a minisztériumba) beadott folyamodványok iktatás és tárgyalás nélkül küldetnek vissza a folyamodónak.

Azok a folyamodók, akik tanulmányaik során valamely tantárgy alól fel voltak mentve, felvételük esetén a tanév elején sikeres felvételi vizsgát tartoznak tenni.

A szabályszerű, ezidőszerint 2 P-s bélyeggel ellátott kérvényhez a következő okmányok csatolandók:

1. születési anyakönyvi kivonat;

2. újkeletű hatósági orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó éptestű, érzékszervei teljesen egészségesek, beszélszerve és színerzéke hibátlan és így a tanítói pályára alkalmas;

3. iskolai bizonyítvány annak igazolására, hogy a folyamodó a polgári iskola, vagy középiskola négy osztályát a fentebb jelzett eredménnyel elvégezte; ha a folyamodó a kérvény beadása idején a IV. osztály elvégzését igazoló bizonyítvánnyal még nem rendelkezik, a III. osztálybeli bizonyítványát és a IV. osztálybeli félévi értesítőjét csatolja;

4. újkeletű hiteles községi bizonyítvány a családfő polgári állásáról, vagyoni állapotáról, jövedelméről és a kérvényező esetleges magánvagyonáról, vagy ösztöndíjáról, továbbá a családtagok számáról, életkoráról és a családfő közvetlen gondozása alatt álló gyermekek számáról.

5. Azok a folyamodók, akik a folyó iskolai évben, mint rendes tanulók iskolába nem jártak, erkölcsi magaviseletük kifogástalanságáról szabályszerű községi bizonyítványt is tartoznak mellékelni.

Minden melléklet szabályszerű (30 filléres) okmánybélyeggel látandó el. Akiknek újkeletű hiteles szegénységi bizonyítványuk van, azok folyamodványa, valamint a folyamodvány mellékletei is bélyegmentesek.

A felsőbb évfolyamokba rendszerint a megfelelő alsóbb osztályból fellépő intézeti rendes növendékek vétetnek fel. Azok a tanulók, akik gimnáziumi (esetleg reálgimnáziumi), reáliskolai érettségi vizsgálatot tettek, ha tanulmányi előmenetelük legalább jórendű, a tanító-

képző-intézet IV. osztályába folyamodhatnak, s amennyiben hely van, abban az esetben vétetnek fel, ha sikeres különbözeti vizsgálatot tesznek a tanítóképző I—III. osztályának következő tárgyaiból: a test- és élettanból, a gazdasági ismeretekből, az énekből, a zenéből, a kézimunkából, a rajzból azok a gimnáziumi tanulók, akik a rajzot mint rendkívüli tárgyat nem tanulták.

A felsőkereskedelmi iskolának és a felső mezőgazdasági iskolának érettségi bizonyítványa alapján nem lehet tanítói oklevelet szerezni.

Az intézettel kapcsolatos internátusban a tartásdíj a segélyezés foka szerint évi 200 P, 300 P, 400 P és 500 P. A kintlakók havi 18 P-ért ebédet kaphatnak.

A díjak minden hó 5-ig fizetendők be az intézet pénztárába.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium 40.575/1933. számú rendeletével megállapított évi 100 pengő felvételi és vegyes rendeltetésű díjból az I.-éves növendékek a sikerrel kiállott orvosi, színészeti és hallási vizsgálat, az érettségi bizonyítvány alapján felvett IV.-éves növendékek a fentiekén kívül a különbözeti vizsgálat letétele után történő felvétel (beírás) alkalmával, a többi II—V. osztálybeli tanulók pedig a *beírás alkalmával 20 pengőt* tartoznak, mint első részletet az intézet igazgatójánál befizetni. A fennmaradó 80 pengő 4 egyenlő részletben minden év október, december, február és április hó 1—3. napja között fizetendő be.

Kötelező azonkívül 8.— P táncdíj, mert kívánatos, hogy ötévi tanulmányi ideje alatt minden növendék legalább egyszer vegyen részt az intézetben minden évben rendezendő táncanfolyamon.

A bentlakók hozzanak magukkal legalább 2 rend ruhát, amelyek közül az egyik sötét legyen, 1 télikabátot, 2 pár cipőt, 6 pár fehérneműt, 3 hálóinget, 4 törülközőt, 6 pár harisnyát, 10 zsebkendőt, 3 ágylepedőt, 1 vánkost 3 huzattal, 1 téli takarót vagy dunyhát 3 huzattal, 1 hatszemélyes abroszt, 2 asztalkendőt, 2 poharat, 1 fogkefét, 1 fésűt, 1 ruhakefét, 1 pár hálópapucsot és cipőtisztító felszerelést. Minden fehérneműbe bejegyzendő (színes fonállal, vagy moshatlan tintával) a ruha száma. A felszerelés minden darabja magyar gyártmányú legyen. A szalmazsák és az ágyterítő a méret és az egyöntetőség miatt beírásakor itt szerzendő be annál a kereskedőnél, akivel az igazgatóság ár és minőség tekintetében előzetesen megállapodott.

A szalmazsák ára kb. 16.— P, az ágyterítőé 25.— P.

Fogazatával, orrával, torkával és fülével kapcsolatos bajokat mindenki hozza rendbe és szemüvegről gondoskodjanak, akiknek kell.

A zenéből egy hangszer, a hegedű vagy a zongora, illetőleg a harmónium tanulása kötelező. Aki második hangszert, egyházi éneket vagy zenét akar tanulni, vagy német, illetőleg tót nyelvben akarja magát tovább képezni, hogy az év végén más ajkú népiskolában való tanításra is szerezhesen képesítést, ezt az év elején kell kérnie.

Az intézeti házi szabályok értelmében mindenki köteles az előírt tankönyveket és tanítási eszközöket legkésőbb szeptember hó 16-ig beszerezni. Senki könyveit el nem adhatja.

A felvételtől, az esetleges kedvezményről, a jelentkezés idejéről, valamint a fizetendő díjakról, a kötelező felszerelésről a folyamodók az intézet igazgatósága útján értesítetnek, azzal a hozzáadással, hogy a felvétel csak akkor válik véglegessé, ha a felvett tanulók az intézetben tartandó orvosi vizsgálat, zenei, hallási és színérzéki vizsgálaton tanítói pályára alkalmasnak találhatók.

Az 1937/38. iskolai év megkezdése.

Augusztus 28. Szombat.

Pótlóvizsgálat. Javító osztályvizsgálat a kintlakók részére.

Augusztus 30. Hétfő.

Reggel 8 órakor alakuló értekezlet. 10 órakor javító képesítővizsgálat. Írásbeli képesítővizsgálat a pedagógiából.

Augusztus 31. Kedd.

Reggel 8 órakor javító képesítővizsgálat. Írásbeli vizsgálat a magyar nyelvből.

Szeptember 1. Szerda.

Írásbeli vizsgálat a mennyiségtanból. — Javító osztályvizsgálat a bentlakók részére.

Szeptember 2. Csütörtök.

Szóbeli képesítővizsgálat. (Teljes vizsgálat.)

Szeptember 3. Péntek.

Reggel 8 órakor istentisztelet. 10 órakor évnyitó ünnepély. Utána beiratkozás.

Szeptember 4. Szombat.

Rendes tanítás.

2. A Budapesti I. ker. állami tanítóképző-intézetben az 1937/38. évben használandó iskolakönyvek jegyzéke.

Tankönyvek:

I. osztály.

Sík-Schütz: Imádságos könyv.

Lékó: Ószöv. és újszöv. bibliai történetek.

Magdics: Szentírási jegyzetek.

Hamar: Bibliaismertetés, ref. I. r.

Pálfy-Bereczky: Egyháztörténet, ev.

Németh-Novy: Magyar nyelvtan.

Németh-Somos: Magyar olvasókönyv és stílusztika.

A magyar helyesírás szabályai. I—V. o. r.

Lux: Német nyelvkönyv. I. r.

Kelemen: Magyar-német és német-magyar szótár, I—V. o. r.

Mesterházy-Madai: Egyetemes történet, I. r.

Barthos-Küruc: Atlasz a világtörténet tanításához.

Fodor: Földrajz tanítóképzők részére, I. r.

Kiss: Mennyiségtan. I. r.
 Jaloveczky-Koch: Szervetlen kémia.
 Móczár-Török: Gazdasági ismeretek. I. r.
 Sztankó: Énekiskola. I. r.
 Kosáry: Zongoraiskola.
 Dobó-Ráth-Véghné: Magyar hegedűiskola. I. r.
 Cholnoky és társai: Földrajzi iskolai atlasz. I—II. r.

II. osztály.

Schütz: Katolikus hittan.
 Czeglédi: Bibliaismertetés, ref. II. r.
 Pálffy-Bereczky: Egyháztörténet, ev.
 Perjéssy: Test- és lélettan.
 Németh-Novy: Retorika.
 Lux: Német nyelvkönyv. II. r.
 Mesterházy-Madai: Egyetemes történet. II. r.
 Fodor: Földrajz. II. o. r.
 Kiss: Mennyiségtan. II. r.
 Móczár: Növénytan.
 Móczár-Török: Gazdasági ismeretek. II. r.
 Sztankó: Énekiskola. II. r.
 Dobó-Ráth-Véghné: Magyar hegedűiskola. I. r.
 Sarudy-Hódossy: Összhangzattan. II—V. o. r.
 Kosáry: Harmóniumiskola.

III. osztály.

Schütz: Erkölcstan. r. k.
 Bárdos: Harmonia Sacra.
 Révész: A keresztyénség története, ref. II. r.
 Batizfalvy-Bereczky: Bibliaismertetés ev.
 Kornis: Lélektan és logika. II. kiadás.
 Németh: Poétika.
 Lux: Német nyelvkönyv. III. r.
 Lux: Német nyelvtan III.—V. o. r.
 Mesterházy-Madai: Egyetemes történet. III. r.
 Fodor: Magyarország földrajza.
 Kiss: Mennyiségtan. III. r.
 Móczár: Állattan.
 Jaloveczky-Koch: Földtan.
 Éber: Fizika. I. r.
 Móczár-Török: Gazdasági ismeretek. III. r.
 Sztankó: Énekiskola. III. r.
 Dobó-Ráth-Véghné: Magyar hegedűiskola. II. r.
 Kosáry: Harmóniumiskola.

IV. osztály.

Schütz: Kat. egyháztörténelem.
 Révész: A keresztyénség története, ref. II. r.
 Batizfalvy-Bereczky: Bibliaismertetés, ev.
 Drozdy-Frank: Neveléstan, tanítástan, módszertan.

Népiskolai Tanterv és Utasítás. 1925. IV. és V. o.
 Lux: Német nyelvkönyv. IV. r.
 Mesterházy: Magyar nemzet történelme.
 Fodor: A földrajztanítás módszere.
 Sarudy-Bartha: Magyar nyelvi kézikönyv.
 Prónai-Németh-Novy: Magyar irodalomtörténet. I. r.
 Jaloveczky-Koch: Szerves kémia.
 Kiss: Mennyiségtan. IV. r.
 Csada: Fizika. II. r.
 Móczár-Török: Gazdasági ismeretek. IV. r.
 Sztankó: Énekiskola. IV. r.
 Dobó-Ráth-Véghné: Magyar hegedűiskola. II. r.
 Kovács: Orgonaiskola, vagy Kosáry: Harmóniumiskola.
 Barthos-Kurucz: Történelmi atlasz a magyar történelem tanításához.

V. osztály.

Magdics: Hitelemzéstan, r. k.
 Makkay: Kegeyelemből, hit által, ref.
 Szele: A vallásoktatás módszertana, ref.
 Szelényi: Az evang. kereszténység világnézete.
 Frank-Németh: Neveléstörténet.
 Váradi: Iskolaszervezetten. II. kiadás.
 Németh: Magyar irodalomtörténet. II. r.
 Lux: Német nyelvkönyv. V. r.
 Horn: Alkotmánytan.
 Kiss I.: Mennyiségtan. V. r.
 Quint-Jaloveczky: Egészségtan. II. kiadás.
 Horn J.: Közgazdaságtan.
 Sztankó: Énekiskola. V. r.
 Dobó-Ráth-Véghné: Magyar hegedűiskola. III. r.
 Kovács: Orgonaiskola, vagy Kosáry: Harmóniumiskola.

Vezérkönyvek és segédkönyvek:

Frank-Drozdy: Hogyan tanítsunk a népiskolában? IV—V. o. r.
 Egységes vezérkönyvek, IV—V. o. r.
 Kosáry: Népiskolai dalok harmóniumkísérettel, IV—V. o. r.

Gyakorló elemi iskola.

I. osztály.

Quint-Drozdy: Abc színes.

II. osztály.

Quint-Drozdy: Olvasókönyv II.

III. osztály.

Quint-Drozdy: Olvasókönyv. III.
 Urhegyi: Magyar nyelvi példatár. III.
 Tanfi-Stelly: Számítan. III.

IV. osztály.

Quint-Drozdy: Olvasókönyv. IV.
 Urhegyi: Magyar nyelvi példatár. IV.
 Tanfi-Stelly: Számtan. IV.
 Kiss-Nagy: Földrajz. IV.
 Kogutowicz: Térképfüzet. IV.

V—VI. osztály.

Quint-Drozdy: Olvasókönyv. V—VI.
 Urhegyi: Magyar nyelvi példatár. V—VI.
 Tanfi-Stelly: Számtan. V—VI.
 Novy: Állampolgári ismeretek.
 Kiss-Nagy: Földrajz. V—VI.
 Jaloveczky-Móczár: Természetrajz.
 Éber: Vegytan és természettan.
 Kogutowicz: Térképfüzet. V—VI.

XV.

1. A Budapesti Állami Tanítóképző-Intézeti Iskolatársak Egyesülete.

Ez egyesület 1928. március hó 24-én alakult meg. Célja: az összetartás érzésének s a társas érintkezésnek ápolása azok között, kik ifjúságuk legszebb éveit a budapesti állami tanítóképzőben töltötték; célja ezen érintkezés által is ébren tartani azt a pedagógiai szellemet, melyre mint tanítójelöltek, az intézet falai között a vallás-erkölcsi, hazafias népnevelés céljából irányítást nyertek; továbbá célja a nevezett tanítóképzőt, annak intézményeit és az iskolatársak esetleges hátramaradottjait erkölcsileg és — amennyire a körülmények szükségessé és lehetővé teszik — anyagilag is támogatni.

A választmány évenként rendszerint négy ülést tart. A választmány, ha szerény keretekben is, igyekszik csekély adományaival, rendszeren karácsony táján, az intézet növendékeit támogatni.

Az iskolatársak bajtársi érzésének ápolására időnkint a Magyar Tanítók Otthona helyiségében (IX., Kinizsy-u. 14.) összejevetelt tart.

Az egyesület vezetősége: az egyesület tiszteletbeli elnöke: Padányi-Frank Antal dr., az intézet igazgatója, választott tisztviselői ezidőszerint: Sztankó Béla elnök, Hittig Lajos, Emhő Gyula, Cser János dr. alelnökök, Jánosy Imre ügyvezető igazgató, Gyurkovich Zoltán főtitkár, Winter Pál titkár, Stipinger János és Klell Kálmán jegyzők, Tas József háznagy, Baráthy László pénztáros, Klemm Árpád ellenőr.

A lefolyt iskolai évben április hó 24-én, az I. ker. áll. tanítóképző-intézet helyiségében tartotta meg az egyesület X. rendes közgyűlését a következő tárgysorozattal:

I.

1. Himnusz. Énekelte a tanítóképző-intézet énekkara.
2. Eötvös és Széchenyi művelődésbölcséleti és kultúrpolitikai megvilágításban. Előadta: Váradi József tb. tag.
3. Sgambati: Nenia. D' Albert: Gavotte. Zongorán előadta: Anda Géza tanítójelölt.
4. Az első lépések. Előadta: Szamosfalvi Imre.
5. Hiszekegy. Énekelte a tanítóképző-intézet ifj. énekkara.

II.

1. Bevezető beszéd: dr. Padányi-Frank Antal igazgató.
2. Elnöki megnyitó.
3. Alapítvány-átadás.
4. Titkári jelentés.
5. Pénztárosi jelentés. Az 1937. évi költségvetés előterjesztése.
6. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
7. Alapszabálymódosítás.
8. Tisztviselők és választmányi tagok választása.
9. Esetleges indítványok.

A főtitkár jelentésében röviden vázolta az elmúlt 10 év történetét, a megalakulás mozzanatait, s azt a két maradandó emléket, amely bizonyossága annak a szeretetnek, amely a tagokat intézetünkhöz s egymáshoz fűzi.

Az egyik emlék az 1935. évi május hó 27-én, az Alma Mater I. emeleti folyosóján felavatott hősi emlékmű, amelyet az intézet tanártestületével együtt létesített egyesületünk, az intézet elesett hős tanulóinak emlékezetére.

A másik maradandó emlék egyesületünk részéről, a közgyűlés napján az intézet igazgatójának átadott s Sztankó Béla nevére tett 1000 P-s alapítvány. E két maradandó emlék azt bizonyítja, hogy amely egyesületben a szeretet a fő mozgató erő, ott csak megértés lehet, s ahol megértés van, ott csak áldozatos munka folyhat s az áldozatos munkának mindig megvan az eredménye.

Legyen szabad e helyen is köszönetet mondanom az egyesület tagjainak, akiknek megértő áldozatossága létrehozta e két maradandó emléket.

A tagok létszámában jelentékeny változás nem állott be. Az elmúlt évben a tagok létszáma volt: 282 rendes, 10 alapító és 2 pártoló tag.

Az elmúlt évben 4 választmányi és 3 elnökségi ülést tartottunk. A X. rendes közgyűlésünknek egyik tárgyaül az alapszabály-módosítás is ki volt tűzve; minthogy azonban a közgyűlésünkön az alapszabály-módosítás tárgyalásához szükséges 2/3 része a tagoknak nem jelenhetett meg, f. évi május hó 30-án rendkívüli közgyűlést tartottunk, melynek tárgya az alapszabályok 7. és 10. §-ának módosítása volt. E módosítások vonatkoznak egyfelől a tagsági díjak leszállítására, másfelől a közgyűlés határozatképességéhez szükséges taglétszám megállapítására.

*Az egyesület tagjainak névjegyzéke.**

Alapító tagok:

Sztankó Béla,	Gärtner Rezső,
Zsadányi Ferenc,	Bencze István,
M. Mórocz Sándor,	Emhő Gyula,
Tas József,	Scherer Gyula,
Horvay Ede,	Moravitz Lajos.

Rendes és pártoló tagok:

- Adamkovits Bertalan, f. v. el. ig. IX., Üllői-út 121.
 Andor Mihály, f. v. tanító, III., Bécsi-út 62.
 Arany Lajos, f. v. tanító, I., Kléh István-út 6.
 Augusztiny Oszkár, VII., Nürnbergi-u. 19.
 Bajnok Géza, rk. isk. látogató, Dunakeszi.
Bálint Árpád, f. v. tanító, VIII., Práter-u. 59/c.
 Balla Béla, forg. adóellenőr.
 Balogh Géza, f. v. tanító, Kispest, Zrínyi-u. 118.
 Balogh Imre, polg. isk. tan., Cegléd.
 Baracs Lajos, f. v. tanító, I., Csengő-u. 40.
 Balogh Ferenc, áll. tanító, IX., Állami Menhely, Üllői-út.
 Barabás György, polg. tan., Sárvár.
 Baráth Géza, ny. polg. tan., XIV., Jerney-u. 7.
 Baráthy László, f. v. tanító, VI., Kmetty-u. 2.
 Bartosch József, f. v. tan., VI., Gyöngyösi-u. 6.
 Bató László, óvónőképző-int. tan., VII., Ilka-u. 22.
 Bazsó Károly, kir. közalapítványi ig., Szilfamajor, Fejér m.
 Bárdos Sándor, f. v. tan., X., Vaspálya-u. 11.
 Bencze István, szfv. jav. őrség főparancsnok, IX., Ráday-u. 8.
 Bendes Gyula, f. v. tan., III., San Marco-u. 59.
 Benkő Miklós, tanító, Debrecen, Eötvös-u. 59.
 Bereczky Béla, szfv. tanító, IX., Mester-u. 51.
 Berend Büttel Károly, áll. polg. isk. igazgató, Szekszárd.
 Berina István, gyógyped. tanár, VII., István-u. 95.
 Besse Gyula, tanító, Szöllősardó, Abaúj m.
 Békéssy Károly, f. v. polg. isk. ig., VII., Peterdy-u. 38.
 Bíró Árpád, áll. rend. kezelő főtiszt.
 Bíró József, tan., Nagykőrös.
 Bóna Menyhért, tanító, Jászfákóhalma, Szolnok m.
 Borenich István, ny. máv. ig. tanító, Győr, Ágyúgyári telep 36.
 Battyányi László szfv. ip. isk. igazgató, Rákosszentmihály, Ilona-u. 99.
 Bátor Breznay Lajos, polg. tan. Putnok, Gömör m.
 Buchstabler Antal, f. v. tanító, IX., Gr. Haller-u. 12—14.
 Burics László, polg. tan. Nagyatád.

* Az egyesület tagjait tisztelettel kéri az elnökség, hogy az alkalmaztatásukat, vagy lakóhelyüket illető változást az egyesület ügyvezető igazgatójának (Budapest, VI., Ba'nok-u. 17. sz., II. 1.) tudomására adni sziveskedjenek.

A dűlt betűkkel felsoroltak választmányi tagok, a *-gal jelöltek pártoló tagok.

- Búza Gábor, zeneisk. tan., Debrecen, Darabos-u. 16.
 Cicutti Lajos, főv. el. ig., II., Horváth-u. 14.
 Csapó Gusztáv, főv. tan., Újpest, Anonymus-út 22.
 Csányi Lipót József, gyógyped. ig., III., Miklós-tér 5.
 Csekő Géza, főv. polg. tan., I., Németvölgyi-út 16.
 Cser János dr., főv. tan., XIV., Szabó J.-u. 14.c.
 Cserven György, tanító, Alsódabas, Pest m.
 Daday Kálmán, tanító, Torvaj.
 Debreczeny Miklós, főv. el. ig., III., Zöldmáli-u. 23.a.
 Dietzel Béla, főv. ip. tan., Rákosliget, XXV.-u. 24.
 Dobos András, főv. tan., VIII., József-krt. 63.
 Dobos László, rk. tag, polg. tan., VI., Kmetty-u. 18.
 Dragoner Endre, főv. tan., Kispest, Teleki-u. 11.
 Drozdy Kálmán, főv. tan., I., Maros-u. 29.
 Egedy István, főv. el. ig., I., Márvány-u. 7.
 Emhő Gyula, főv. szakf. ig., VI., Szív-u. 19.
 Ettig Károly, tan.
 Ebner Rezső, ny. polg. tan., II., Zsigmond-u. 14.
 Faics István, kántortan., Várszó, u. p. Pétervására, Heves m.
 Farkas István, tan., Bag, Pest m.
 Farkas Jenő, főv. tan., VII., Gyarmat-u. 47.
 Fazekas János, szföv. tan., VI., Palotai-u. 75.
 Fehér Elemér dr., klin. orvos, VI., Bulcsú-u. 23.c.
 Flérik József, tan., Pere, u. p. Gibárt, Abaúj m.
 Flórenc József, tan., VIII., Thék Endre-u. 6.
 Gaál Ödön, áll. ig. tan., Szada, Pest m.
 Gábler Ödön, áll. tan., Pestújhely, Nádor-u. 40.
 Gärtner Rezső, ny. főv. ig., I., Úri-u. 29.
 Gáspárdy Aladár, polg. ig., Balatonfüred.
 Gömör Jenő, tan., Gyömrő, Pest m.
 Guzmics Lajos, ker. isk. látogató, ig., Letenye, Zala m.
 Gyulai László, polg. ig., Győr, Vass József-u. 15.
 Gyulányi Aladár, szföv. tanszerkész.-int. gondnoka, VII., Thököly-út 5.
 Gyurkovich Miklós, bizt. titk., Szolnok, M. Holl. bizt. társaság.
 Gyurkovich Zoltán, főv. ip. ig., Rákoshegy, Baross-u. 5.
 Haán János, főv. polg. tan., XIV., Nagy Lajos kir. útja 89.
 Haán Pál, áll. szinh. tisztv., VIII., Kender-u. 7.
 Haán Győző, főv. ip. ig., XIV., Novibazár-tér 20.
 Hajós Mihály, főv. el. ig., V., Hidász-u. 5.
 Harsányi László, kántortanító.
 Hasznosy Mihály, tan., Cegléd, II., Kupsi, Kovács major.
 Háros Antal, főv. el. ig., VIII., Szentkirályi-u. 47.
 Hegedűs Sándor, tan., Kiskunmajsa, Szegedi-u. Isk.
 Heidinger Nándor, főv. polg. tan., VII., Damjanich-u. 32.
 Hertendi József, főv. tan., V., Dráva-u. 12.
 Hittig Ágoston, főv. tan., III., Flórián-tér 3.
 * Hittig Gyula, ny. főv. el. ig., VII., Törökőr-u. 58.
 Hittig Lajos, ny. polg. ig., VIII., Üllői-út 40.
 Hock János, főv. el. ig., IX., Soroksári-út 38.
 Hodászy Miklós, testn. ig., IV., Eskü-tér 6.

- Hollós István, f. tan., III., Tavasz-u. 2.
 Horányi Lajos, szf. tan., I., Krisztina-krt. 131.
 Horn József dr., fels. keresk. ig., VII., Thököly-út.
 Horvay Ede, ny. képz. int. c. ig., I., Szendy-u. 2.
 Horváth István, f. polg. tan., I., Enyedi-u. 10.
 ifj. Horváth István, cégvezető, IX., Tóth Kálmán-u. 8—10.
 Hunfalus János, f. polg. tan., Dunaharaszti, Lónyai-u. 18.
 Ihász Károly, kántortanító, Igrici, u. p. Mezöcsát.
 * Ilosvay Hollóssy Lajos, gazd. f. tanácsos, VIII., Conti-u. 21.
 Ince Béla, áll. tanító, Mezötúr.
 Jablonkai (Gräfl) János, áll. el. ig., Solymár.
 Jakopovits Lajos, f. el. ig., I., Krisztina-krt. 83.
 Jankovits László, f. tan., I., Városmajor-u. 30.
 Jánosy Imre, f. ip. isk. felügyelő igazgató, VI., Bajnok-u. 17.
 Jósvay Gábor dr., f. polg. tan., IX., Soroksári-út 42.
Jovicza Sándor, f. el. ig., VIII., Bezerédy-u. 16.a.
 Kajdy Gyula, tan., Uri, Pest m.
 Kamarás (Kindl) Vilmos, f. tanító, I., Alkotás-u. 7.b.
 Kalocsai Sándor, f. tan., I., Mészáros-u. 14.
 Kapcsos Ferenc, f. tan., VII., Korong-u. 38.
 Karabélyos Ede, tan., Ura, u. p. Csenger, Szatmár m.
 Karvaly Viktor, f. énekszakfel. II., Keleti Károly-u. 26.
 Kállai Nándor, uradalmi tan., Sarkad, Nyék puszta.
 Kertész Gyula, f. polg. tan., I., Fery Oszkár-u. 55.
 Kiss Imre, f. polg. tan., V., Tisza-u. 18.
 Kiss József Imre, f. ip. ig., I., Halmi-u. 29.
 Kiss Károly, f. polg. tan., VIII., Szentkirályi-u. 23.
 Kléber Géza, tan., VIII., Práter-u. 59.d.
 Klell Kálmán, f. tan., VI., Rózsa-u. 7.
 Klemm Árpád, a Szentsírrend lovagja, f. házinyomdai f. t., II., Kapucinus-u. 18.
 Koczóh Sándor, ig. tan., Nagyrábé, Bihar m.
 Koháry Géza, könyvelő, V., Koráll-u. 20.
 Koplós Antal, f. tan., VIII., Gyulai Pál-u. 6.
 Koncz Géza, f. polg. tan., V., Berzenczey-u. 48.
 Kósa Imre, elektr. tisztv. V., Honvéd-u. 22.
 Kóta László, f. tan., X., Üllői-út 124.
 Kóta Ferenc, f. tan., IX., Kén-u. 3., IV. ép.
 Kosztolányi István, tan., Simontornya, Tolna m.
 Kovalcsik János, f. tan., VIII., Hunyady-u. 43.
 Kökény Péter, ny. szf. ip. isk. ig., Rákosszentmihály, Rákóczi-u. 92.
 Krasznai András, f. tan., IV., Cukor-u. 6.
 Kreizler Sándor, f. el. ig., X., Kada-u. 31.
 Kucharik József, szf. el. ig., II., Keleti Károly-u. 26.
 Kuppi Ferenc, f. nyilv. vezető, I., Alkotás-u. 39.a.
 Kristó István, tan., V., Vág-u. 19—21.
 Lantos Zoltán, tan., Budaörs.
 Lánicz József, áll. ig. tan., Budafok, Anna-u.
 Láng Tivadar, Szentendre.
Lenkei Vilmos, f. el. ig., VII., István-út 29.

- Lébisch Lőrinc, áll. polg. tan., Győr, Megyeház-u. 38.
 Ligeti Béla, főv. polg. tan., I., Lenke-út 88.
 Linczopolcz József, gyárig., Ujlaki téglagyár, Bécsi-u. 134.
 Locsava Sándor, főv. tan., Újpest, Hajnal-u. 13.
 Luspay Kálmán, főv. polg. tan., I., Csurgói-u. 20.a.
 Machács Lajos, főv. ip. tan., Rákoshegy, Csáky-u. 4.
 Magyary Lajos, főv. el. ig., I., Horthy Miklós-út 52.
 Maier János, polg. tan., Kispest, Lehel-u. 4.
 Makray János, főv. tan., Pesterzsébet, Bánffy-u. 8.
 ifj. Mandl Kálmán, urad. tan., Alcsut, Göböl járás, Fejér m.
 Martos Ágost, ny. főv. el. ig., II., Margit-krt. 64.a.
 Márkus Rudolf, áll. tan., Hódmezővásárhely.
 Merva Ferenc, r. kat. el. isk. igazgató, Rákoscaba.
 Mezey Ferenc, főv. tornaszakf., I., Horthy Miklós-út 71.
 Mérey György, főv. tan., Újpest, Gróf Vécsey Károly-u. 42.
 Misky István, áll. ig. tan., Makó, Rákostanyai-u.-i el. isk.
 Molnár Géza, főv. tan., VII., Rákóczi-út 82.
 Molnár István, főv. tan., VIII., Üllői-út 76.
 Molnár János, főv. polg. tan., VIII., Szentkirályi-u. 11.
 Molnár József, kántortanító, Bánd, Fejér m.
Moravitz Lajos, főv. el. ig., VIII., Práter-u. 11.
 vitéz Móry Jenő, főv. tan., IX., Páva-u. 31.
M. Mórocz Sándor, főv. polg. ig., Újpest, Kölcsey-u. 15.
 Moussong Gusztáv, áll. ig. tan., Nagykovácsi, Pest m.
 Müller János, tan., Budafok.
 Nagy Béla, főv. polg. ig., II., Kapi-u. 11.
 Nagy Jenő, főv. tan., II., Téglá-u. 6.
 Nagy József, polg. tan., Debrecen, Szt. Anna-u. 29.
 Neliba Ferenc, főv. tan., III., Miklós-tér 2.
Németh Károly, főv. tan., VI., Teréz-krt. 30.
 Novomeszky Gusztáv, főv. tan., Rákospalota, Tóth István-u. 146.
 Nyers Elek, főv. polg. tan., VII., Erzsébet királyné-út 88.
 Nyíri Albert, tan.
 Ogonovszky Ernő, ig. tan., Felsőgalla, Cementgyár.
 Orbán Béla, főv. tan., III., Kerék-u. 40.
 Padányi Lajos, áll. ig. tan., Nyergesújfalu.
Palotás Miklós, főv. tan., I., Alkotás-u. 35.
 Páhány János, tan., Dáka, Veszprém m.
 Perjéssy Kálmán dr., fogorvos, I., Alkotás-u. 39.a.
 Pédery Gyula, főv. ip. tan., VIII., József-krt. 29.
Petik Kálmán, korm. tan., főv. el. ig., a nyaraltatási akció vezetője,
 IV., Prohászka Ottokár-u. 4—6.
 Pilisi Lajos, kántortanító, Érsekcsanád, Pest m.
Pogány József, főv. el. ig., III., Timár-u. 32.
 Pók Aladár, tan., Tura.
 Pörje László, főv. tan., I., Maros-u. 27.
 Preissinger József, főv. tan., Kispest, Szigligeti-u. 37.
 Princz Rudolf, tan., Vácduka, u. p. Váchartyán.
 Prockl Gyula, ig. tan., Bicske.
 Pusztay Kálmán, főv. el. ig., I., Rozmaring-u. 3.

- Randl Árpád, magántisztv. VIII., Lippay György-u. 2.
 Reicz Antal, tan., Hajós, Pest m.
 Radnóti Lajos, főv. el. ig., VI., Váci-út 57.
 Remes Alajos, főv. el. ig., I., Városmajor-u. 33.
Reuter Ágoston, főv. polg. tan., IX., Kínizsy-u. 10.
 Riesz Dónát, főv. tan., I., Menkhina János-u. 15.
 Rudolf Rezső, főv. polg. tan., III., Föld-u. 57.
 Ruppert Róbert, áll. tan., Balatonalmádi, Veszprém m.
 Ruthner Gyula, főv. igazgató, II., Mész-u. 3.
 Sági Kálmán, tan., Mindszentkála, u. p. Kővágóórs.
vitész Sándor István, főv. el. ig., V., Pannónia-u. 81.
 Schannen Jenő, főv. polg. tan., I., Krisztina-krt. 8—10.
Scherer Gyula, ny. áll. polg. isk. felügyelőigazgató, Újpest, Toldi-u. 14.
 Schiller Ferenc, főv. tan., Vác, Fegyház-u. 6.
 Schmall Zsigmond, nyug. ig. tan., I., Fery Oszkár-u. 82.
 Schmoll János, tan., Ózd, Gyártelep, Borsód m.
 Sebestyén Ferenc, tan., Nagykamond, Vas m.
 Simon Ferenc, polg. tan., Putnok, Gömör m.
 Simon Miklós, ny. polg. ig., I., Mátray-u. 5—7.
 Simonffy János, főv. polg. tan., I., Előpatak-u. 7.
 Soóky Sándor, főv. tan., VII., Kazinczy-u. 23.
 Sterk István, tan., Pestszentlőrinc, Darányi Ignác-u. 21.
 Stipinger János, tan., XIV., Nürnberg-u. 20.
 Stelmár László dr., főv. tan., VIII., Baross-u. 71.
 Stelmár Károly, főv. polg. tan., IX., Üllői-út 124.
 Stelmár Victor, tanító, Pásztó, Heves m.
 Studentz István, tan, Monor, Toldi-u. 20.
 Szabó Jenő, tan., Adony, Külső iskola.
 boczonádi Szabó Lajos, földb., Bakonybél.
 Szalay Pál, áll. tan., Kúnszentmiklós, Pest m.
Szalatsy Richárd, tanítóképző-int. tanár, I., Tétényi-ú. 19.
 Szarvas Ede, áll. ig. tan., Kispest, Vécsey-u. 11.
 Szász Károly, polg. tan., Abaújszántó.
 Szeidl Oszkár, kántortanító, Vecsés, Pest m.
 Szelényi Ferenc, szföv. tan., VIII., Lósy Imre-u. 3.
 Szemerszky János, szföv. tan., VII., Bethlen Gábor-tér 3.
 Szendrődy (Scheiber) Ferenc, ig. tan., Rinyabesnyő, u. p. Lábod,
 Somogy m.,
 Szele Lajos, főv. tan.
 Szíjártó Ernő, VI., Csata-u. 4.
Szilas Ágost, főv. szakf. ig., I., Krisztina-krt. 131.
Szilágyi Béla, főv. polg. tan., I., Otthon-u. 28.a.
 Sziklaváry Béla, főv. tan., Soroksár, Grassalkovich-u. 172.
 Sziklás Sándor, Újpest, Lőrinc-u. 104.
 Szőlősi Andor, főv. tan., I., Enyedi-u. 11.
 Szőnyi Károly, tan., Dömsöd.
 Sztankó Béla, ny. tanítóképző-int. főig., I., Fery Oszkár-u. 34.
 * Sztankó Teréz, főv. tanító, I., Fery Oszkár-u. 34.
 Szvoboda Ödön, ny. áll. gazd. tan., Kispest, Villany-u. 8.
 Szvoboda Kornél, főv. tan., VII., Hernád-u. 3.

- Takáts Bogdán, főv. el. ig., I, Czakó-u. 9.
 Tanner Gyula, kántortanító.
 Tarkó Lajos, népm. titkár, Berettyóújfalu, Bihar m.
 Tass József, felügyelő ig., III., Pusztaszeri-u. 85.
Tellér Ferenc dr., főv. polg. tanár, I, Schweidel-u. 11.
 Tellér Gyula, főv. ig., II., Margit-krt. 28.
 Ternyei Ferenc, főv. el. ig., V., Visegrádi-u. 18.a.
Till Géza, főv. el. ig., I., Attila-u. 10.
 Török Miklós, kántortanító, Oros, Szabolcs m.
 Tőke Gyula, tan., I., Városmajor-u. 31.
 Újváry Lajos, tan., Sáta, Borsód m.
 Ungváry Elemér, főv. el. ig., VII., Miskolci-u. el. isk.
 Vadas József, tan.,
 Vagner Béla, tan., V., Csáky-u. 43.
 Vándory Dezső, főv. gyógyint. ig., X., Vezér-u. 18.
 Ványi Benő, tan., Siómaros, Veszprém m.
 Varga Károly, főv. tan., VII., Istvánffy-u. 38.
 Vecsey Géza, szföv. ip. tan., II., Iskola-u. 8.
 Végh József, óvónőképző-int. ig., VII., Rózsák-tere 7.
 Vésey Győző, tan., III., Kiscelli-u. 66.
 Vitál Ödön, főv. szakf. ig., I., Márvány-u. el. isk.
 Vlaszák István, ny. főv. el. ig., Albertfalva, Temesvári-u. 21.
 Waldfogel Ferenc, áll. tan., Pécs, Megyeri-u. 8.
 Wilde Ferenc dr., főv. tan., VIII., Horánszky-u. 26.
 Winter Pál, főv. tan., VIII., Práter-u. 34.
 Zelenka János, tan., Pestszenterzsébet, Család-u. 88.
Zsadányi Ferenc, ny. főv. el. ig., XI., Rozmaring-u. 3.
 Zsemlye Zoltán, tan., Felsőgöd, Pest m.

2. Az első lépések.

Nehéz, küzdelmes napok voltak a képesítő napjai számomra. Több volt, mint sok más társamnak. Nekem számot kellett adnom arról, hogy csakugyan jó diák lett-e belőlem, van-e tudásom, megszereztem-e a szükséges ismereteket? A jó Isten segítségével a képesítőm sikerült, s mint tanító nekivághattam az életnek.

Vége lett a boldog diákéletnek! Folytak a tervezetések az együtt maradt »ifjú tanítók« között. — »Hála Istennek, hogy megvan az oklevelem. A többi már rendben van! X községben engem tetet be tanítónak a nagybátyám! — mondja az egyik társam. — Az N. méltóságos úr már nekem is megígérte, hogy mindent elintéz, csak menjek hozzá, mihelyt végzek!« — kontrázott a másik. Majdnem mindegyiknek előlegeztek valami biztos állást, csak néhányan álltunk hallgatva, összeszoruló szívvel köztük. Igen, összeszorult az én szívem is, s le kellett törülnöm lopva egy könnyemet arra gondolva, hogy nekem nincs senki ilyen támogatóm, még csak az édesapám sem segíthet, mert áldott lelke már a mennyből nézi küzdelmemet. A képesítő után a templomba mentem. A krisztina-városi templom egy csöndes szögletében találkoztam az Úrral, s felajánlva magam és

minden munkámat, az Ő segítségéért esedeztem. Az állástalanság közepette voltak nehéz napjaim, de a csüggedésben mindig megsegített. Hiszem, hogy Isten különös kegyelméből és Igazgató úrnak szíves s örök hálaára kötelező közbenjárása folytán, választattam meg oklevelem megszerzése után néhány hónapra, már 1934. novemberében egyhangúlag egy északpestmegyei községben r. k. kántortanítói állásra. Azóta ott működöm s hogy miként, arról szeretnék most néhány őszinte szóval beszámolni.

Azon az estén, mikor először hajtottam le fejem új állomáshelyemen, számadást csináltam lelkemben. Elgondoltam, mire is rendelt ide a Mindenható, s általános célkitűzéseként elkövetkezendő tanítói és kántori munkámnak a hazafiasság mellett, a fokozottabb vallásosságra való nevelést tűztem ki magam elé. Fiatalos lendülettel rengesteg, szebbnél-szebb terv vetődött fel előttem, amelyek közül azonban jó néhány még mindig a megvalósulás előtt áll. Néhány dologban azonban — mégis sikerült eredményt elérnem a hivatalos iskolai dolgok mellett. — Csakhamar munkába fogtam állásom elfoglalása után a népművelés érdekében. A gyermekeken keresztül kezdtem a »puhítást«. Így tanultam ezt a képzőben, s hogy mennyire igaz, megtudtam e két év alatt. A jóformán mindennapos tanítás utáni külön-órás meg hozta gyümölcsét. Az 1935/36. munkaévben népművelési gondnok lettem és sikerült az érdeklődést az előadások iránt oly nagy mértékben fokozni, hogy a kb. 400 személyt befogadó teremmből két alkalommal is kiszorult egy sereg kíváncsi. — Az út azonban idáig rögös, nehéz volt. De megtanultam még a képzőben, hogy ha valamiről tudom, hogy jó, akkor azt minden erőmmel megvalósítani igyekszem. Mint gondnok, — kinek nálunk a műsor-összeállítás a legfontosabb feladata, — az első előadásokon a szórakoztató jelleget igyekeztem kidomborítani a megkedveltetés szempontjából. Tervem bevált. Híre ment rögtön a faluban, hogy uemcsak beszéd volt ám a »népművelődésen« — ahogy ők nevezik, — hanem az új kántor énekelt is, meg érdekesen szavaltak. És ettől kezdve alig engedtek elmúlni előadást, hogy ne kívántak volna nótát hallani. Hogy ilyen irányban ki tudtam elégíteni kívánságukat, azt annak a jó néhány magyar dalokkal teleírt hangjegyzetnek köszönhetem, amelybe képzős koromban irogattam a nótákat.

A dallal tudtam megfogni lelküket és vezetni »Erdély-országba«, a csiki fenyvesek közé, s énekkel igyekeztem beléjük csepegtetni a sorsunkba való meg nem nyugvás gondolatát. — Az első előadások után segítségemre jött ebben, az eredményt látva, a falu egész értelmisége; a főjegyző hegedülésével, tanító kollégám harmóniumozásával emelte a kultúrestéink sikerét, nem számítva a tartalmasabbnál tartalmasabb előadásokat, melyekből plébánosunk vezetésével, úgy szólván minden tanult ember kivette részét.

Általában az ének tanításával nagyon sokat foglalkoztam. Hiszen kántor is vagyok, szeretem is a nótát, a dalt, de meg azért is, mert elszomorított, hogy a tavaszvégi estéken, mikor a legtöbb gyermek kint játszott a házak előtt, az egész falu, csak úgy visszhangzott a »Hallod-e Rozika, te«, meg a »Kislány kezeket fel« nyekergésétől.

Képzős koromban magam is jazz-zenére szerettem volna táncolni, s ime, alig egy év múlva az aszfalt zenéjétől elfordulva, igyekeztem gyermekeim daloló kedvét — megfelelő dalok és énekek tanításával, — helyes irányba terelni. Az idei tavaszon mindenütt a szép magyar dalos játékokat fújják alkonyatkor a játszóhelyeken.

Plébánosunk változó, gyöngye egészségi állapota miatt a hittani órákon is gyakran mi tanítunk. Részben miénk, tanítóké is tehát a felelősség, milyen lesz vallási szempontból a fiatal nemzedék. — A vallásosság mélyítése érdekében kifejtett együttes munkával sikerült elérni, hogy a szent áldozáshoz járulók száma a hó első péntekén az idén már 52 volt. Sokszor szóltam a gyermekeknek erről az énekkari órán is, s magam is mentem áldozni.

Osztályommal minden pénteken délután az általuk összegyűjtött pénzből vett s osztályomban felállított Jézus-szobor előtt könyörgési ájtatosságot tartok.

Az elsőáldozók előkészítésében is volt részem. Gyönyörű munka! Boldogítóbb érzést alig tudok elképzelni, mint mikor harmincegy ártatlan, hófehér lelket az Úr elé vezethettem. Mennyi kincsre, értékre bukkan a gyermek lelkében ilyenkor az ember, s mennyit tanul! Néhány könyvet (Don Bosco, Prohászka Ottokár, Blaskó Mária munkáit) magam is áttanulmányoztam, átolvastam, erre ez a közreműködésem adott ösztönzést.

Szülői értekezlet még eddig csak egy volt. De az első összehívásra is annyian voltak, hogy a legnagyobb iskolaterembe alig fértek be. Az igazgató úr megnyitója után nekem kellett beszélnem. »A népiskola célja« volt előadásom címe. Beszéltem nekik, az ő képzettségükhöz alkalmazkodva, az 1925. évi tantervben megállapított célról. Érdekes beszélgetésnek voltam aztán másnap fültanúja! Egy öreg ember beszélt a lányával, kinek már a harmadik osztályba járt a fia s jelen volt a szülői értekezleten...

A menyecske az értekezleten hallottak alapján azt mondja: »Nem az a jó, ha a Jóska elmondja jól a könyvből a leckét a madarak védéséről, hanem az a jobb, ha csinál egy madáretetőt és mindennap enni ad nekik!

»Mán az való igaz, hogy jobb, ha csinálja...« — mondja rá az öreg.

»Látja, — mondja tovább az asszony — erre tanítják most a gyerekeket az iskolában!«

Nem felelt rá az öreg semmit. — De két nap múlva aztán, amikor arra jártam, kint állt a háza előtt s oda hívott magához s azt mondja: »Meséljen már, kántor úr, még valamit az iskoláról!« Igyekeztem aztán megnyugtatni az öreget arról is, hogy ne féljen, tanulnak most is a gyerekek eleget. Vizsgám előtt aztán meghívtam őt is. Utána odajön hozzám: »Igaza volt kántor úrnak. Úgy beszéltek ezek a »porontyok« mindenről, mintha tudósok lennének.«

Ebben a tanévben aztán más megoldást is találtam a szülőkkal való élénkebb kapcsolat fenntartására, az otthonukban való felkeresésén és a nepművelési előadásokon kívül. Ezt a Néptanítók Lapjá-

ból tanultam. A múlt (1936.) évfolyam októberi számának Külföldi Szemle rovatában olvastam, hogy egy karinthiai tanító, mivel a szülőkkel való beszélgetés a távolság miatt nála nagy nehézségbe ütközött, tanítványairól minden hónapban ú. n. értesítést küldött a családoknak. Közölt a lap egy mintát is. Rögtön megragadta a figyelmemet. Úgy éreztem, ez nagyon használható dolog lesz nálam. Mintha nekem írták volna! Ha kértem volna, sem kaphattam volna kedvezőbb útmutatást. Neki is láttam a munkánál. Még aznap este tanítványaim körülményeihez alkalmazkodva, átdolgoztam a szempontoikat, tegépeletem, egyenként kitöltöttem, s a következő hó elsején már ki is osztottam tanítványaim között azzal a meghagyással, hogy mindenki vigye haza szüleinek, írassa alá, s úgy hozza vissza. Sok munka, alapos megfigyelés kell hozzá, hogy lehetőleg mindenkiről a valóságnak megfelelőt írjam meg, de nem sajnálom a fáradságot, az éjszakákba nyúló írást, gondolkodást, mert mint eddig észrevettem, van eredménye. A legfontosabb pedig, hogy jobban megismerem tanítványaimat, mintegy kényszerítve magamat lelki életük állandó figyelésére, másrészt a szülők is gyakrabban kapnak tájékoztatást gyermekükről, hatásosabban tudják őket vezetni a helyes úton.

Legyen szabad még egyet megemlítenem. A faluban sokan nem tudták megérteni, hogy nem iszom bort. Tél volt... Egyedül éltem, jóformán minden este hívtak valahova, disznótorba. Szívesek voltak hozzám, nem útasíthattam el a meghívásokat. Ezeken az estéken rengeteg bajom volt a bor nem nagyfokú élvezése miatt. Mind azzal állottak elő, hogy ilyen kántort ők még nem láttak, biztosan nem érzem jól magamat... Mindenféle módszert elővettek, s mikor látták, hogy nincs semmi foganatja, a kínálgatás szépen elmaradt mindenütt. Ma már ott tartunk, hogy ha valahol összeverődik egy társaság, már nekem is van pártom, s hova-tovább mindig többen leszünk, akik nyíltan megmondjuk, hogy a szesznek nem vagyunk nagy rajongói!

S ezt tudják már a gyermekek is. Nyitott könyv előttük így falun az életünk. De jó is ez, hogy így van, mert legalább az egyik leghathatósabb nevelési erő, a példa, által is tudjuk vezetni a népet a tisztább, szebb, nemesebb élet felé.

Szamosfalvi Imre.

Az intézetben 1926.—1936. oklevelet nyert tanítók névsora :

.... Adámi Rezső 1933. Andruscz István 1931. Anka Pál 1933. Anritter András 1929. Arany Lajos 1931. Árvai Géza 1926. Artim József 1933. Asbóth Ferenc 1934. Asztalos Sándor 1934. Auer Gyula 1931. Ábel András 1927. Ágoston György 1930. Ágoston Lajos 1930.

.... Babinszki László 1935. Bacsó Gyula 1933. Bagi Antal 1928. Bali Mihály 1930. Balogh Antal 1930. Balogh Béla 1934. Balogh Ferenc 1929. Balogh Imre 1927. Balogh Mihály 1927. Baráth József 1936. Barotányi Ferenc 1936. Barotányi Jenő 1933. Bálint Ferenc 1933. Bálint János 1933. Bárdos György 1934. Bárdos Endre 1935. Bártfai Ödön 1934. Belházy György 1931. Bellay László 1935. Bencze Dezső 1929. Benyó József 1936. Berg Imre 1932. Bertha Imre 1931. Bertha Vince 1927. Besse Gyula 1927. Békefi Imre 1930. Biró Zsolt 1933. Bodméri Géza 1936. Bodrogi István 1935. Bogár János 1933. Borbás Ferenc 1933. Borbás János 1935. Borsos Gábor 1933. Both István 1931. Bóze Tibor 1935. Brandt Béla 1932. Bubenik Ernő 1930. Bugyi Béla 1930. Bugyáki Ernő 1932. Burucs Sándor 1935. Burghard Ferenc 1936. Buttyán Vilmos 1928. Buzi Sándor 1932.

.... Chmel József 1931. Csaplár Pál 1932. Csath István 1930. Császár László 1929. Csáki Imre 1933. Cseh József 1932. Cseh Ferenc 1936. Cserny Vilmos 1934. Csertán János 1936. Csippán Nándor 1928. Csizmadia Mihály 1936. Csutorás Lajos 1927. Csulik István 1931.

Daday Zoltán 1932. Damasics Gyula 1933. Dani István 1929. Deák István 1932. Deák Zsigmond 1930. Demeter Barnabás 1931. dr. Dékány Andor 1932. Diskant István 1932. Dobos József 1933. Dombovári József 1936. Dornbach József 1927. Duchnovszky Győző 1929. Duffek Károly 1934. Durnyi György 1930.

.... Eberhardt Sándor 1935. Egervári Nándor 1934. Egyed János 1932. Elek Sándor 1930. Ekker László 1930. Erendics Endre 1936. Erdélyi György 1934. Ernst Sándor 1932. dr. Éber Zoltán 1931.

.... Falvai Sándor 1933. Faragó László 1931. Faragó Tivadar 1927. Farkas János 1927. Farkas Sándor 1933. Fazekas Sándor 1928. Fehér András 1935. Fehér Antal 1932. Fekete Ernő 1935. Felhoffer Géza 1932. Ferenczi Béla 1932. Fiedler Gyula 1931. Fischer Nándor 1929. Flórencz József 1929. Fogarasi László 1934. Forgó István 1930. Fülöpp István 1928. Fürcht Ferenc 1930.

.... Gaál Péter 1929. Gaján József 1933. Galántai Imre 1933. Galló Miklós 1928. Geréb Árpád 1929. Gerencsér László 1931. Gillányi László 1933. Gilmayer Márton 1930. Glatt Ferenc 1932. Gombás István 1934. Gömöri Jenő 1927. Grieszhaber Gábor 1934. Gruber László 1929. Gulyás Sándor 1932. Gyarmati János 1934. Gyenes József 1933. Gyöngyösi Károly 1930. Györe László 1927.

... Habony Endre 1932. Haidics László 1929. Hajnal Ferenc 1936. Halmágyi Sándor 1936. Halmai Tivadar 1933. Hamvai Vilmos 1930. Hansági István 1933. Harach Endre 1934. Hartmann Károly 1932. Hábel Gyula 1932. Hámori Ferenc 1935. Hámori Lajos 1933. Háros Antal 1932. Heiszter Lajos 1931. Herkó Lajos 1932. Hegedüs Béla 1931. Herczegh Nándor 1931. Herengel János 1929. Herrich József 1932. Híbacsek Kálmán 1926. Hints György 1932. Hiri József 1934. Holéczy Géza 1933. Hollós István 1927. Holly Rezső 1932. Hornung Mihály 1935. Honti Dezső 1936. Horányi Lajos 1935. Horváth Ernő 1930. Horváth Gyula 1931. Horváth István 1934. Horváth Lajos 1930. Horváth Lajos 1935. Hosszú Lajos 1927. Hubai János 1930. Hubacs Jenő 1927. Hufnagel Gyula 1931. Huller József 1930. Huszár József 1936. Hülber Gyula 1932.

... Illés Ferenc 1927. Imre Ferenc 1933. Imrich Pál 1930. Ingyin Emil 1935. Ipolyi Mihály 1935. Iszaj Ferenc 1930.

... Jancsó Pál 1931. Jankovits Miklós 1929. Jäger István 1931. Jávorfalvy László 1935. Juhász István 1927. Juhász Lajos 1935. Juhász Mihály 1934.

... Kajarik Sándor 1929. Kalas Zoltán 1930. Kanyó Bálint 1929. Kapiller Ernő 1932. Kapus Mihály 1929. Káli Kálmán 1934. Kálmán Mihály 1932. Kántor Géza 1929. Kelemen József 1929. Kellner Károly 1932. Kern Sándor 1931. Kernya Dezső 1936. Keresztes János 1932. Képešy József 1935. Kéri József 1934. Király József 1932. Kiss Andor 1927. Kiss Lajos 1928. Kiss János 1930. Kiss Lajos 1932. Kiss László 1932. Kiss Jenő 1935. Kiss Zoltán 1931. Klebniczky István 1929. Koch István 1930. Koller Henrik 1932. Kopeczky Alajos 1932. Koós Gergely 1932. Koós Lajos 1931. Koncz Sándor 1932. Korbély Béla 1932. Korponai András 1932. Kovács Árpád 1930. Kovács Barnabás 1931. Kovács Ferenc 1933. Kovács János 1931. Kovács Gergely 1928. Kovács György 1928. Kovács Ödön 1932. Kovács Sándor 1934. Kovách Zoltán 1929. Kovách Zsigmond 1931. Ködmenci Pál 1933. Kőfalvi Árpád 1933. Königheim Károly 1931. Kőszegi Endre 1928. Kövesi János 1934. Krasznai András 1927. Kresz László 1929. Kriskó István 1929. Kriskó Mihály 1931. Kurcz Antal 1931. Kutasi György 1933. Kuzma Mihály 1932.

... Laczkovits Mihály 1932. Lakó Makár 1928. Lakatos Dezső 1934. Lakatos József 1932. Látrányi Gyula 1933. Leipold Péter 1931. Lehner Alajos 1932. Lékai István 1935. Liksai József 1936. Liszi Pál 1931. Lója György 1936. Longauer Dénes 1928. Lőrincz Dezső 1928. Lugosi Jenő 1932.

... Máhig Ervin 1933. Marx Ferenc 1935. Marx Viktor 1930. Majer István 1931. Marek László 1931. Markovits Géza 1930. Matuz István 1934. Májer Emil 1930. Márk Bertalan 1934. Mártha Sándor 1928. Márton Ferenc 1936. Mátai János 1933. Mátai Tibor 1936. Máté János 1928. Megyeri Jenő 1934. Megyesi Andor 1932. Meggyes László 1936. Mestanek Sándor 1933. Michelberger László 1928. Mi-

hályka Lajos 1932. Mihályffy László 1936. Ménesi Dezső 1931. Mészáros Árpád 1931. Mészégető Imre 1932. Móczár István 1935. Moldvay Árpád 1929. Moldvay László 1929. Molnár Béla 1932. Molnár János 1931. Molnár József 1931. Molnár István 1932. Molnár Sándor 1934. Molnár Gyula 1935. Mosonyi László 1927. Müller Károly 1936. Müller Pál 1930.

.... Nagy Béla 1929. Nagy Béla 1932. Nagy Dániel 1934. Nagy István (lovass) 1929. Nagy Jenő 1928. Nagy József 1932. Nagy József 1933. Nagy József 1934. Nagy Károly 1932. Nagy Károly 1935. Nagy Lajos 1935. Nagy Lajos 1936. Nádasdy Ottó 1932. Nádor Zoltán 1932. Neduczai István 1934. Nemes Richárd 1934. Némhai József 1932. Németh Ferenc 1933. Németh Gyula 1933. Németh Károly 1930. Németh János 1934. Németh József 1932. Németh József 1934. Nilgesz József 1929. dr. Nóga Tibor 1930. Noll Béla 1930. Novakovics András 1930. Novacek Béla 1930. Nyuli József 1934.

.... Orosz István 1931. Ötvös Lajos 1933.

.... Pabst Ede 1930. Pál Antal 1934. Pál Emil 1934. Pál Jenő 1928. Pálfalvi Béla 1933. Palotás Béla 1933. Pándi Gyula 1932. Papp Béla 1933. Pap Erazmus 1934. Papp Pál 1928. Pap Zoltán 1929. Pataki Albert 1930. Pataki Gyula 1935. Paszternák Andor 1930. Pechloch Adolf 1930. Pecztes István 1932. Perl István 1932. Petki István 1935. Petneházy Ferenc 1931. Petrovits Gusztáv 1930. Petrussek Ottó 1928. Pfeifer Alfonz 1931. Pinkola Sebestyén 1931. Pintér György 1934. Pisztel Robert 1931. Pongó János 1932. Poór Gyula 1934. Pozderka István 1932. Pődör János 1930. Preisinger Ferenc 1928. Preisinger László 1928. Prucser Lajos 1932. Punk Sándor 1930. Puha Emil 1934.

.... Radnai Béla 1934. Radnai Ferenc 1934. Radó Albert 1928. Rajkai György 1933. Rátz Frigyes Ottó 1930. Rebi Ferenc 1929. Régiusz Lajos 1926. Remete Imre 1935. Remenyik László 1930. Redly Viktor 1933. Révay Márton 1935. Révay Ferenc 1931. Riithnovszky János 1929. Romhányi Antal 1936. Rozgonyi Imre 1931. Rummel Henrik 1934.

.... Salamon János 1929. Sallai Tibor 1933. Sallér Sándor 1932. Samu György 1930. Samu István 1931. Sarodi Gyula 1930. Sashalmi Pál 1934. Sánta Károly 1931. Sárhelyi Jenő 1934. Schmidt Antal 1929. Schmidt László 1931. Schönviszky Pál 1933. Schöndorf Gyula 1929. Siklósi János 1935. Simai Vince 1928. Simoncsics József 1930. Solti László 1933. Somorjai József 1935. Somlóhegyi József 1934. Sóti László 1929. Sótornyai Tibor 1934. Steinmacher József 1934. Stefler Géza 1927. Sterk István 1928. Strausz József 1930. dr. Strausz László 1933. Studencz István 1928. Suba Vilmos 1934. Sugár Béla Andor 1931. Sümegi Rudolf 1935.

.... Szabó Kálmán 1929. Szabó Ferenc 1931. Szabó Lajos Ferenc 1931. Szabó György István 1931. Szabó György 1932. Szabó János 1932. Szabó Jenő 1934. Szabó Lajos 1934. Szalay Ádám Péter 1932. Szalóki Lambert 1926. Szamosfalvi Imre 1934. Szamkó Alajos 1931.

Szántó Béla 1933. Szenyán Pál 1929. Szebeni Ödön 1936. Seidl József 1927. Szegedi József 1932. Szegedi István 1935. Szegedi László 1934. Szekeres József 1931. Széchenyi Sándor 1927. Szijjártó János 1932. Szilasi László 1934. Szilágyi Demeter 1936. Szilágyi Károly 1930. Szilágyi László 1927. Szinnai János 1927. Sznopek Emil 1927. Sznopek Zoltán 1927. Szojka Ferenc 1931. Szögedi József 1931. Szöllösi-Nagy András 1936. Szűts Pál 1928. Szvoboda István 1934.

....Tajthy Tibor 1931. Takácsy Dezső 1932. Takács István 1930. Takár Béla 1931. Taliga Miklós 1932. Tamás László 1933. Tari István 1931. Tarnócai István 1935. Tausz György 1935. Tálos Géza 1933. Temesvári Béla 1934. Térdi György 1932. Tihanyi János 1930. Tornóczy Miklós 1936. Tóth Antal 1935. Tóth András 1931. Tóth István 1935. Tóth János 1930. Tóth József 1935. Tóth Kálmán 1934. F. Tóth Lajos 1931. Tóth Mihály 1933. Tóth Sándor 1932. Tőke Gyula 1930. Török István 1934. Thúróczy Gyula 1930. Thúróczy Béla 1931.

....Uherkovich Gábor 1931. Ungvári János 1931.

....Vajk Oszkár 1936. Varga Béla 1934. Varga István 1930. Varga Jenő 1934. Varga Jenő 1934. Varga József 1933. Varga Lajos 1932. Vágner Kálmán 1928. Vágó Károly 1934. Ványi Gábor 1933. Vella Nándor 1935. Véghelyi Imre 1936. Virág István 1933. Virág Sándor 1930. Vorák József 1936. Völgyesi József 1929. Völgyi Zoltán 1931.

....Walter Ferenc 1931. Waltner Pál 1931. Weichhart Kálmán 1932. Weiser Imre 1927. Werner László 1932. Wieder György 1928.

....Zaláni Béla 1933. Záboji Tibor 1930. Zsákovits Lajos 1931. Zsebők István 1932. Zsohár Gyula 1932. Zsohár Zoltán 1934.

XVII. Statisztika.

		I.	II.	III.	IV.	V.	össz.
a) A tan- szám- nak alakulása	Beiratkozott	38	27	34	34	28	161
	Osztályoztatott	32	26	34	26	26	144
	Pótló vizsgálatot tesz	1	—	—	—	—	1
b) A tanulók meg- oszlása kor szerint	1922-ben született	18	—	—	—	—	18
	1921-ben „	6	12	—	—	—	18
	1920-ban „	6	10	16	—	—	32
	1919-ben „	2	4	9	9	1	25
	1918-ban „	—	—	8	7	3	18
	1917-ben „	—	—	1	9	12	22
	1916-ban „	—	—	—	1	5	6
	1915-ben „	—	—	—	—	3	3
	1914-ben „	—	—	—	—	1	1
	1913-ban „	—	—	—	—	1	1
c) A tanulók megoszlása vallás szerint	Róm. kat.	25	19	26	20	21	111
	Gör. kat.	1	—	1	—	—	2
	Református	4	7	2	6	3	22
	Ág. h. ev.	2	—	4	—	1	7
	Gör. kel. szerb	—	—	1	—	—	1
	Izraelita	—	—	—	—	1	1
d) A tanulók anyanyelve és nyelvismerete	Magyar anyanyelvű	32	26	34	26	26	144
	Németül beszél	—	3	1	2	2	8
	Franciaul beszél	—	—	1	—	1	2
	Szerbül beszél	—	—	1	—	—	1
	Tótul beszél	—	1	1	—	—	2
	Csehül beszél	—	—	—	1	—	1
e) A tanulók szüleinek foglalkozása	Kisbirtokos	2	—	1	—	—	3
	Kisbirtokos — napszámos	1	—	—	1	2	4
	Gazdasági tisztviselő	—	1	—	—	—	1
	Egyéb gazdasági segédszemély	—	1	2	1	—	4
	Földművelési napszámos	—	1	2	—	—	3
	Kisiparos	5	2	3	3	3	16
	Ipari vagy bányászati tisztviselő	—	—	—	1	—	1
	Egyéb ipari v. bány. segédszemély	5	5	9	3	6	28
	Ipari vagy bányászati napszámos	—	1	2	2	—	5
	Kiskereskedő	—	—	—	4	—	4
	Kereskedelmi tisztviselő	—	1	1	—	—	2
	Egyéb kereskedelmi segédszemély	—	—	2	—	2	4
	Közlekedési tisztviselő	—	—	—	1	—	1
	Egyéb közlekedési segédszemély	1	2	1	2	1	7
	Köztisztviselő	4	1	—	—	1	6
	Pap, tanár, tanító	4	3	5	—	1	13
	Másféle értelmiségi	—	1	1	2	1	5
Közhivatalban alkalmazott altiszt	7	3	3	1	2	16	
Katona-altiszt (csendőr, rendőr)	1	1	—	1	2	5	
Nyugdíjas köztisztviselő	—	2	1	2	3	8	
Nyugdíjas altiszt	1	1	1	2	2	7	
Árvaházi, szeretetházi tanulók	1	—	—	—	—	1	

		I.	II.	III.	IV.	V.	össz.
f) A tanulók szüleinek lakhelye	Budapest	17	19	17	13	13	79
	*Pest vm.	7	5	9	7	9	37
	Arad vm.	—	—	1	—	—	1
	Baranya vm.	1	—	—	—	—	1
	Békés vm.	—	—	1	—	—	1
	Bihar vm.	1	—	—	—	—	1
	Borsod vm.	1	—	—	—	—	1
	Fejér vm.	1	—	1	1	—	3
	Gömör vm.	—	—	1	—	—	1
	Hajdu vm.	—	—	—	1	1	2
	Komárom vm.	—	—	—	1	—	1
	Somogy vm.	—	2	3	—	2	7
	Sopron vm.	—	—	—	1	—	1
	Szabolcs vm.	—	—	—	1	—	1
Tolna vm.	3	—	—	1	—	4	
Vas vm.	1	—	—	—	—	1	
Zala vm.	—	—	—	—	1	1	
Zemplén vm.	—	—	1	—	—	1	
g) A tanulók munkássága	Igazolt órák száma	1703	1663	909	2232	1479	7986
	Igazolatlan órák száma	—	20	—	1	22	43
h) Rendkívüli tárgyközi	Kisebbségi német nyelv	15	12	14	15	8	64
	Kisebbségi tót nyelv	1	1	3	2	—	7
	Egyházi ének és zene	—	—	22	7	6	35
	Fakultatív zene	6	9	—	1	1	17

↳ JEGYZET. Vasuton bejáró növendékek: Budaörsről 1, Cinkotáról 1, Csepelről 1, Csillaghegyről 1, Erdővárosról 1, Gyömrőről 3, Kelenöblygyről 1, Kispestről 1, Maglódról 1, Pestszentlőrincről 1, Szentendréről 1.

i) Tanulmányi eredmény tantárgyak szerint.

Tantárgy	I. o.				II. o.				III. o.				IV. o.				V. o.			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Magaviselet	29	3	—	—	20	5	1	—	32	1	1	—	22	4	—	—	21	5	—	—
Szorgalom	5	18	9	—	5	16	5	—	12	20	2	—	4	17	5	—	5	13	8	—
Hittan	19	13	—	—	12	12	2	—	21	12	1	—	5	17	4	—	12	12	2	—
Neveléstudomány	—	—	—	—	17	7	1	1	15	13	6	—	12	10	—	4	6	19	1	—
Iskolaszervezetten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	14	3	—
Tanítási gyakorlat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	17	2	—	7	19	—	—
Magyar nyelv	5	9	14	4	7	9	9	1	12	13	8	1	6	10	9	1	6	15	5	—
Német nyelv	5	9	16	2	4	15	7	—	7	20	7	—	5	16	5	—	6	14	6	—
Tört., alkotm.	2	12	17	1	4	13	9	—	5	23	6	—	1	15	10	—	1	14	11	—
Földrajz	2	19	9	2	4	12	9	1	7	20	6	1	4	15	7	—	—	—	—	—
Mennyiségtan	4	12	14	2	3	13	9	1	6	16	12	—	1	13	9	3	3	12	8	3
Term., kémia	4	9	13	6	6	16	4	—	12	20	2	—	10	14	2	—	—	—	—	—
Fizika	—	—	—	—	—	—	—	—	5	16	13	—	6	16	4	—	—	—	—	—
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	14	1	—
Gazd., közgazd.	7	12	12	1	6	12	8	—	12	14	7	1	4	13	9	—	11	14	1	—
Rajz	3	16	13	—	9	8	9	—	8	16	10	—	6	15	5	—	5	20	1	—
Szépírás	8	17	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ének	9	14	8	1	10	9	6	1	14	15	2	3	8	13	4	1	8	14	4	—
Zene	9	15	6	2	11	8	4	3	14	10	7	3	14	6	6	—	13	9	3	1
Kézimunka	12	18	2	—	22	3	1	—	16	17	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Testgyakorlás	11	13	8	—	12	14	—	—	7	20	7	—	10	14	2	—	11	15	—	—
Írásbeli külalak	7	14	10	1	6	14	6	—	11	17	6	—	13	10	2	1	13	10	3	—

j) Általános előmenetel.*

Osztály	Általában			Elégtelen		
	jeles	jó	elégs.	egy tárgyból	két tárgyból	több tárgyból
I.	1	6	13	7	3	2
II.	3	4	14	2	3	—
III.	2	15	12	2	2	1
IV.	1	10	8	5	2	—
V.	1	14	7	4	—	—
Össz.	8	49	54	20	10	3

k) Vegyesdíj fizetők, mentesek és internátusi kedvezmények.

Osztály	Vegyesdíj fizető (100 P.)	Vegyesdíj fiz. alól mentes	fizető bentlakó			
			Havi P. 50.—	Havi P. 40.—	Havi P. 30.—	Havi P. 20.—
I.	29	3	5	6	—	—
II.	25	1	5	1	—	—
III.	29	5	1	3	5	1
IV.	23	3	3	3	5	1
V.	25	1	3	—	—	4
Össz.	131	13	17	13	10	6

* Általában jeles, akinek legfeljebb egy jó, általában jó, akinek legfeljebb egy elégséges és általában elégséges, akinek egynél több elégséges van. A magaviseletből, szorgalomból, írásbeli dolg. külső alakjából és a fakultatív tárgyakból nyert osztályzat nem számít.

l) Az intézet benépesülése 1920/21. tanévtől 1936/37. tanévig.

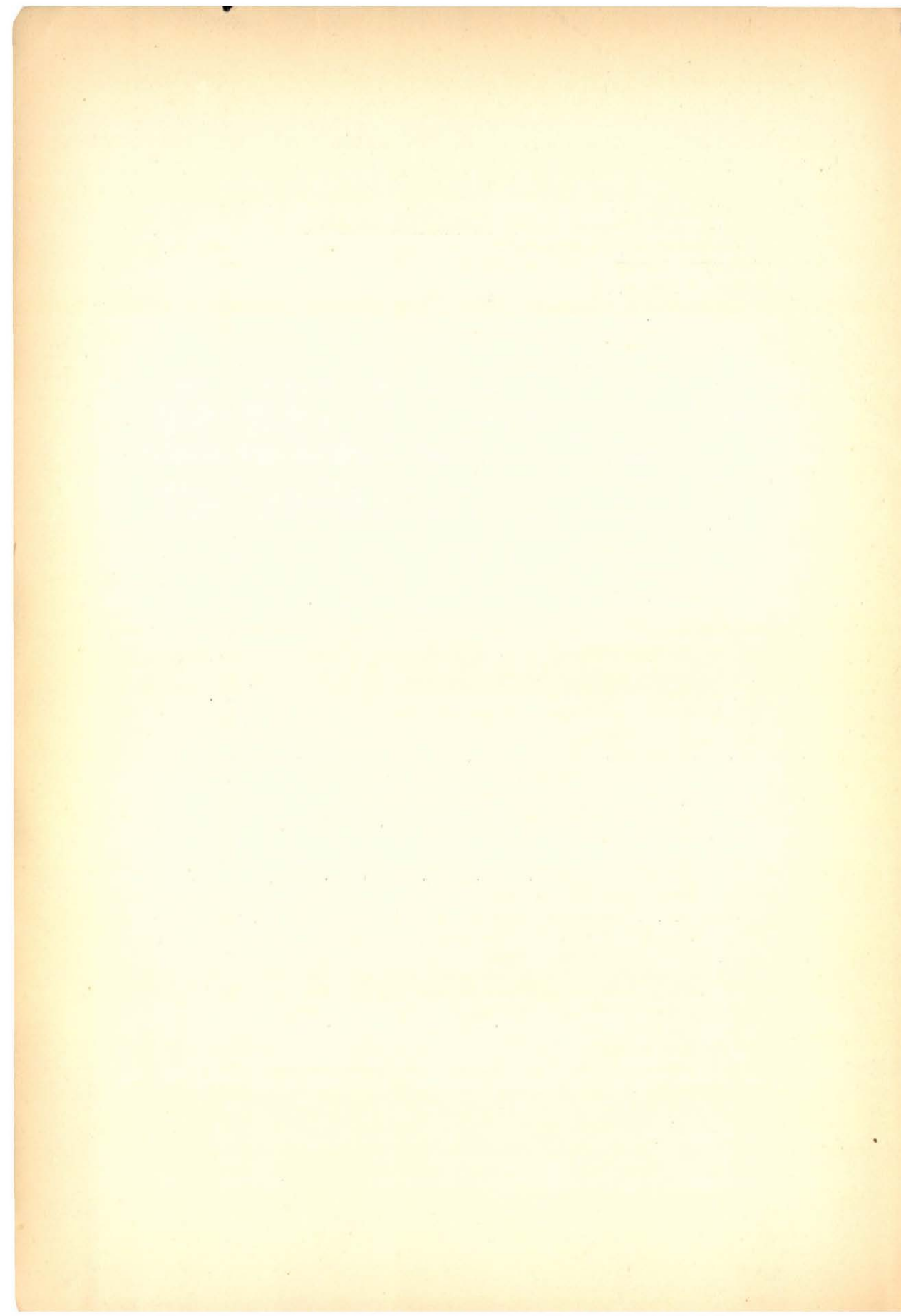
Tanév	Nyilvános tanulók						Magántanulók						Nyilvános és magán-tanulók összesen
	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	IV. oszt.	V. oszt.	Össze-sen	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	IV. oszt.	V. oszt.	Össze-sen	
1920—21	26	28	35	41	—	130	3	9	6	17	—	35	165
1921—22	27	26	30	39	—	122	3	4	6	9	—	22	144
1922—23	42	28	33	44	—	147	5	4	6	4	—	19	166
1923—24	56	36	21	22	—	135	4	6	5	6	—	21	156
1924—25	38	37	30	22	19	146	7	6	5	3	1	22	168
1925—26	42	28	26	25	20	141	1	4	4	8	—	17	158
1926—27	37	40	29	19	26	151	—	1	3	2	2	8	159
1927—28	41	39	31	27	19	157	2	1	1	5	3	12	169
1928—29	36	36	33	29	31	165	—	—	2	8	1	11	176
1929—30	39	39	40	36	32	186	—	—	—	13	4	17	203
1930—31	34	40	40	35	40	189	—	—	—	3	1	4	193
1931—32	41	31	41	38	38	189	1	—	—	3	5	9	198
1932—33	37	36	38	41	38	190	—	1	—	2	5	8	193
1933—34	35	39	40	36	39	189	—	—	—	—	1	1	190
1934—35	34	26	35	37	32	164	—	—	1	—	2	3	167
1935—36	32	36	23	25	31	147	—	1	1	2	1	5	152
1936—37	33	26	34	26	26	145	—	—	—	—	3	3	148

m) Szertárak, könyvtárak ingóságok.

Sorszám	A vagyontárgyak csoport szerinti megnevezése	A tanév folyamán történt gyarapodás, apadás				A tanévvégi állomány		
		Vétel	Ajándék	Értéke p	f.	drb.	P	f.
1	Butorok	24	9	147	20	2.253	32.460	14
2	Házi és irodai felszerelés ...	9	10	81	10	244	1.740	64
3	Köztartási butorok	—	—	—	—	328	7.142	50
4	Gyakorlóiskola	—93	—	—418	80	1.139	1.134	43
5	Magyar szertár	33	95	259	—	2.125	3.985	05
6	Pedagógiai „	22	99	270	96	3.347	19.291	51
7	Történelmi „	3	25	76	—	1.977	6.243	58
8	Földrajzi „	5	42	194	50	1.134	4.578	87
9	Mennyiségtani „	2	22	28	10	196	808	56
10	Természetrajzi „	6	18	60	90	1.198	9.711	12
11	Kémiai „	4	12	85	30	252	3.606	30
12	Fizikai „	1	8	30	50	687	10.765	39
13	Gazdasági „	1	7	37	60	1.544	8.652	68
14	Rajz „	2	4	60	60	416	3.566	20
15	Zene „	2	7	104	50	1.038	17.896	37
16	Kézimunka „	—	—	—	—	61	2.114	90
17	Torna „	5	8	64	50	619	14.481	06
18	Gyakorlóiskola III—IV. ...	—	—	—	—	323	781	41
19	Ifjúsági könyvtár	48	11	145	10	2.364	2.789	70
20	Nyilv.-tatt. és számad. könyvek	5	—	17	60	120	259	40
21	Gyakorlóiskola V—VIII.	—211	4	—297	31	625	2.718	90
22	Német nyelvi könyvtár	—	9	3	40	451	490	25
	Összesen	172	390	1.666	86	22.441	155.218	96

A 4. és 21. t. a. feltüntetett apadás azért állott elő, mivel e tárgyak más szakleltárba vitettek át. Az intézeti vagyon álladékában és értékében változást nem idéztek elő.

TARTALOM

	Lap
Az intézet múltja	3
A munka élvezet. (Németh Sándor búcsúztatása alkalmával elmondotta az intézet igazgatója)	5
Részletek az igazgató évzáró beszédéből	10
Közelebb a gyermekhez!	14
I. Az iskolai év története	17
1. Hatóságok	19
2. Tanári testület	19
A tanári testület nyugalmazott tagjai	23
3. Intézeti segédszemélyzet	23
4. A tanártestület társadalmi és irodalmi munkássága	24
II. A növendékek magaviselete, szorgalma és előmenetele	26
III. Épület. Berendezés. Udvar. Kert.	31
IV. Internátus. Köztartás. Segélyezés, ösztöndíjak, alapítványok	31
V.—VI. Nevelés. Fegyelem.	32
1. Valláserkölcsös nevelés	33
2. Hazafias nevelés	34
3. Művészi nevelés	35
4. Testnevelés	35
5. Állatvédelem	36
6. Ifjúsági egyesületek	36
VII. Tanítás	40
1. Gyakorlati kiképzés	40
2. Nemzeti kisebbségi tárgyak	41
3. Írásbeli dolgozatok	42
4. Kirándulások. Kirándulás Székesfehérvárra	44
VIII. Egészségi állapot	44
IX. Tanítóképesítés	45
X. Gyakorlóiskola. A gyakorlóiskolai tanulók névsora	47
A gyakorlóiskolai tanulók statisztikai adatai	48
XI. Iskolán kívüli népművelés	49
XII. Apponyi Kollégium	50
XIII. Továbbképzés.	50
1. Szakértekezlet történelem-, alkotmánytan- és közgazdaságtan-szakos tanárok részére.	50
2. Tanítói továbbképző tanfolyam	52
XIV. 1. Értesítés a következő iskolai évre	54
Az 1937/38. iskolai év megkezdése	56
2. A budapesti I. ker. állami tanítóképző-intézetben az 1937/38. évben használandó iskolakönyvek jegyzéke	56
XV. 1. A Budapesti Állami Tanítóképző-Intézeti Iskolatársak Egyesülete	59
Az első lépések	66
XVI. Az intézetben 1926—1936. oklevelet nyert tanítók névsora	70
XVII. Statisztika	74

